DRAGOŞ VICOL
OMUL DE LA ORA 13
ROMAN EDIŢIA A II-a
EDITURA TINERETULUI
OMUL DE LA ORA 13

Telefonul sună prelung. Omul, pe biroul căruia suna, întinse mâna şi ridică receptorul.

— Procurorul Dominte la aparat. Vă ascult.

De la celălalt capăt al firului veni o voce puţin agitată:

— Aş vrea să vă vorbesc. Într-o chestiune care vă priveşte.

— Personal?

— Nu. Şi nici nu vă pot explica la telefon.

— Vă aştept.

— N-am să pot yeni la dumneavoastră. Nu sunt singur.

— Atunci?

— Vă aştept la orele 18 în Poiana Păstrăvarului – spre Teşna. Mă veţi recunoaşte după costumul de doc gri cu care voi fi îmbrăcat. Voi simula că pescuiesc.

Procurorul ridică din umeri nedumerit.

— Şi de ce tocmai acolo?

— E un loc mai ferit de ochii lumii… Dacă vă place să pescuiţi, luaţi-vă şi undiţa. Ne vom întâlni… întâmplător…

— Bine, voi veni.

— Acum e ora 13 fix. Deci la ora 18. Vă salut!

Procurorul Dominte puse receptorul la loc şi rămase cu privirea pe hârtiile din faţa sa. Bătu de câteva ori darabana pe mapa de lucru, apoi îşi zise contrariat: „Şi totuşi de ce tocmai la Poiana Păstrăvarului? Ciudat! N-o fi vreo cursă? Dar cine şi pentru ce să-mi întindă o cursă? Miroase mai degrabă a farsă. O fi opera judecătorului Manoliu. Tot e dânsul pescar de vreo câteva săptămâni… Cum nu m-am gândit la asta când mi-a spus să-mi iau şi undiţa?… Bine. dar asta e doar o presupunere. S-ar putea să fie ceva foarte serios… Poiana Păstrăvarului – unde vine asta?”

Scoase din sertar harta raionului şi începu să caute. „Aşadar la poalele Teşnei, mi-a spus omul. Hm! O fi ceva în legătură cu exploatările de păduri? Iată-le, în sus de Poiană: Dumbrava, Voivodeasa, Răstoaca. S-ar putea… Deci, orice ar fi, la orele 18 în Poiana Păstră var ului. Voi zări un om pescuind. Voi coborî şi mă voi apropia de el. Haine de doc gri. La dracu', şi Manoliu ar putea să aibă un costum de doc gri cu care se duce le pescuit! În sfârşit. Chiar dacă ar fi numai o farsă şi tot trebuie să merg. Dar ar putea să nu fie o farsă.

Cine ştie ce motive are informatorul din moment ce preferă o asemenea întâlnire L. Deci, la orele 18… dar să-i istorisesc convorbirea şi procurorului-şef…”

Se ridică netezindu-şi cu amândouă palmele părul negru, uşor inelat. Procurorul Radu Dominte era un bărbat frumos. Nu prea înalt, zvelt, o faţă, calmă, bine proporţionată, ochi căprui, păr negi u, strălucitor. Era un om meticulos în ceea ce priveşte înfăţişarea. Când intra la şef, sau când primea chiar şi arestaţi, îşi aranja ţinuta, arunca o privire în oglinda de deasupra chiuvetei şi abia după ce se convingea că totul e în ordine intra la şef sau primea.

Îşi revizui ţinuta cu atenţie şi de data aceasta şi abia după aceea ciocăni în uşa biroului de lucru al procurorului-şef.

*

Omul privi în jur. Nu, nu era nicio persoană cunoscută. Colegul său se afla la masă, lângă geam. îi atrase atenţia doar un tip care-şi aşteptase la oarecare distanţă rândul la telefon. Avea o figură de om care doarme de-a-n-picioarelea, care nu reţine nimic din tot ce se întâmplă în jurul său, prin care totul, începând cu lumina şi sfârşind cu cuvintele sau adierile, trece ca printr-o sită, sau circulă fără nicio oprelişte. Un om absent parcă şi la propriile sale senzaţii şi gânduri. îl mai văzu cum îşi duce receptorul la ureche, ca un somnambul, şi porni agitat spre masa la care îl aştepta colegul. Restaurantul era plin şi zumzăia ca un stup. O mulţime de oameni din

satele din jur ocupau mesele. Era zi de târg şi se beau aldămaşuri, se puneau la cale cumetrii şi nunţi…

— Unde ai fost? îl întâmpină indiferent colegul.

— La toaletă, răspunse.

Ciocniră paharele cu rachiu şi băură.

— Ai avut vreo neînţelegere cu cineva? întrebă din nou colegul.

— Nu, n-am avut…

— Mi s-a spus la trust că ai avut, replică cu aceeaşi indiferenţă colegul.

— Fleacuri, răspunse omul şi bău din nou.

— Nu trebuie să le dai importanţă, fu de părere colegul.

— Într-adevăr.

— E mai uşor de trăit fără neînţelegeri… Ce facem, luăm masa? Avem timp berechet. O să ne întoarcem cu o maşină. Am vorbit cu cineva. Pleacă deseară… într-un ceas ajungem.

Omul tresări.

— Deseară? Nu pot. Trebuie să ajung mult mai degrabă. Am de lucru.

— Ei, asta e! făcu colegul. Dacă te grăbeşti… aranjăm noi.

Chemară ospătarul să le ia comanda.

*

Insul care părea că doarme de-a-11-picioarelea vorbea la telefon:

— Nu, până aici nimic deosebit… Nu l-am slăbit nicio clipă… Eu de la distanţă… Vlad a fost cu el tot timpul… Numai când a discutat la telefon n-a fost… Da… A discutat… Făcu o pauză ascultând. Apoi începu să râdă mândru de sine: Dar am fost eu aici… Păi da… Am înregistrat exact… 351… Fix, cum vă spun… Poftim? Cred că va trebui să viu până la dumneavoastră… să vă istorisesc restul şi să-mi daţi instrucţiuni. Exact! Poftim?… Nicio grijă.

— Hai, tovarăşe, termină o dată, ai depăşit cinci minute! răsună o voce îmbufnată în spatele lui.

Insul se întoarse spre el. Acoperi pâlnia cu palma şi se răţoi:

— Abia ai venit!

— Dar aştept la masa mea de-un sfert de oră! Voiai să stau lipit lângă dumneata?

— Ei, aş! Ai un pic de răbdare… Alo! Atunci ce fac?… La revedere, draga mea!

Agăţă receptorul şi-l invită pe îmbufnat cu un gest ironic:

— Vorbeşte, domnule, chiar şi o jumiH. – ikilr oră. Eu am răbdare.

Îmbufnatul îl străfulgeră cu privirea şi sul ki în microfon să ispitească tonul.

Insul somnolent porni cu paşi leneşi spre uşii. Se opri o clipă aruncând o privire spre masa celor doi şi-şi aprinse o ţigară. Apoi se grăbi spre ieşire.

*

Ziua era senină şi plină de arome. De mugure de brad, de fân proaspăt. Pe povârnişurile cu iarbă de munte începuse cositul; cetinile parcă se înecau în soarele fierbinte.

Maşina gonea pe şoseaua plină de serpentine, prin liniştea adâncă a pădurii. Trecea pe sub bolţi de umbră şi răcoare, ieşea în luminişuri, ocolea stânci pleşuve, a căror piatră parcă dogorea de căldură.

Alături de şosea curgea un pârâu limpede, socotind încet. Tolănit pe perna din spate a maşinii descoperite, Radu Dominte privea pârâul, încercând să determine „locurile” cu păstrăvi. Undiţa, îmbrăcată într-o husă cafenie, şi-o ţinea pe genunchi. „S-ar putea – îşi zise el – să agăţ un păstrăv cum nu s-aşteaptă nimeni!” Şi totuşi avea presimţirea că, odată ajuns în Poiana Păstrăvarului, nu va găsi pe nimeni. îşi zise că prea se lăsase prins în jocul acesta fără rost. De ce oare găsea că e un joc, şi încă unul fără rost? Adevărat că discuţia aceea ciudată la telefon îi aprinsese imaginaţia. Era atât de firesc să i-o aprindă lui, tocmai lui, care jinduia la un „caz mare”, complicat, cu nenumărate ramificaţii, cu o sută de enigme, în sfârşit un

caz care să-i dea de lucru până la epuizare. Se plictisise de fleacuri, de mărunţişuri: „Cer trimiterea în judecată a numitului Stan Păpuşă pentru tulburarea liniştii publice”, sau „pentru furt premeditat”, sau pentru… dracu’ mai ştie ce! Nişte fleacuri care-ţi cer să răsfoieşti codul penal şi să-l fixezi pe ins într-un paragraf ca pe o insectă rară într-un insectar. Exact, ca pe-o insectă rară… că până şi „cazurile” astea sunt tot mai rare, din ce în ce mai rare…

Radu Dominte îşi făcu o socoteală: lucrează de doi ani în oraşul acela şi totuşi în acest timp n-a avut şi el parte de un „caz răsunător”. îşi aminti discuţia cu procurorul-şef, dinaintea plecării. Procurorul-şef zâmbise:

— Ei, *simţi* că ăsta-i „cazul”?

— S-ar putea…

— S-ar putea şi nu s-ar putea… în ce mă priveşte, eu aş vrea să nu fie… Toate „cazurile”, fie mici, fie mari, scot nişte oameni din circuitul normal. Şi e păcat de ei. De pedepsit trebuie să-i pedepseşti, nu încape nicio îndoială. Dar mi-ar plăcea să nu avem „cazuri”…

— Bine, şi atunci de ce v-aţi ales cariera aceasta?

— Tocmai pentru ca să ajut la dispariţia „cazurilor”… Şi… ca să dispară… trebuie să le descoperi. Aici e totul.

— E tocmai ceea ce vreau şi eu!

— Perfect! De asta îţi atrag atenţia: vezi să nu treci cumva pe *lângă* „caz”. Ai nevoie de un însoţitor? Să telefonez la miliţie?

— Nu, tovarăşe procuror-şef. Merg singur.

Îşi aminti discuţia încercând să cumpănească fiecare cuvânt al procurorului-şef. Aluzia la „cazul” la care jinduia el a fost cam usturătoare, A vrut să zică – de bună seamă – că profesiunea aceasta e cu totul altceva decât o sursă de glorie personală. Firesc… Dar profesiunea aceasta trebuie să includă în ea şi pasiunea, dorinţa vie de a realiza ceva… „Eu îmi doresc un «caz răsunător» ca să-mi verific puterea de muncă, priceperea… şi nu-l doresc, adică nu mă rog nici unui Dumnezeu ca el să se nască fiindcă îl vreau eu, ci să-l descopăr eu, sau să mi-l încredinţaţi dumneavoastră mie dacă se va ivi, tovarăşe procuror-şef!”

— Aţi spus ceva? întrebă şoferul, întorcându-şi capul pe jumătate.

„Tiii, drăcie! Am început să gândesc cu voce tare! Ce-o fi auzit şoferul din tot ce am bolborosit?”

— Nu, n-am spus nimic! răspunse zâmbind şi-şi reluă gândurile. „Şi totuşi s-ar putea ca ăsta să fie «cazul». Nici nu ştii de unde sare iepurele! Ce ochi ar face procurorul-şef în clipa când s-ar trezi cu mine: «Tovarăşe procuror-şef, un caz deosebit! Vă rog să mi-l încredinţaţi mie!» «Serios? la să vedem despre ce e vorba. Stai să chem şi miliţia. Ce au făcut, au furat, au ucis, au escrocat? Ia vino lângă mine, dragul meu, aici, aproape, şi explică-mi. Fir-ar ai dracului de cretini! Pentru asta au trăit până acum?» De bună seamă aşa ar face. Fiindcă şi pe el îl pasionează profesiunea aceasta, aşa cum l-a pasionat, la timpul ei, mecanica. L-a pa sionat de la bun început, sau, atunci când a fost trimis să înveţe, a luat lucrurile ca pe o sarcină de partid? S-ar putea. A învăţat zi de zi, cu o îndârjire uimitoare pentru vârsta lui.

Poate că şi acum îşi priveşte munca la fel ca pe o sarcină de partid… Fără îndoială. Tocmai asta şi explică pasiunea…”

Maşina gonea mereu pe şoseaua din pădure, încercă să-şi alunge gândurile, ca în locul lor să-şi umple sufletul cu frumuseţile prin care trecea, îşi pipăi instinctiv buzunarul îţi care îşi ţinea ţigările, dar îşi zise că ar fi un sacrilegiu să fumeze în aerul acela atât de plin de arome şi puritate, îşi puse amândouă braţele sub cap şi se lăsă pe spate pe perna maşinii, să privească cerul, ramurile, drumul norilor, culmile, fâneţele, toate derulându-se cu viteza unei pelicule cinematografice. Şi, totuşi, gândurile nu voiau să-i dea pace. Oare omul acela enigmatic o fi aşteptând? De ce n-a vrut să-şi spună numele? Ce o fi având să-i comunice? S-o fi întâmplat ceva aici, în mijlocul frumuseţilor pe care le străbate maşina? Omul… care om? încercă să-i dea un nume: omul-enigmă, omul-misterios… omul de la telefon… omul de la ora 13… Exact! Omul de la ora 13. Iată un nume cu rezonanţă de aventură… Mai ştii?

De data aceasta îşi scoase ţigările şi-şi aprinse una. îl necăjea nerăbdarea să se întâlnească mai repede cu... omul de la ora 13...

SURPRIZA

DIN POIANA PÀSTRÀVARULUI

Se uită la ceas. Şase fără douăzeci. Oare cât mai putea fi până în poiană? N-o cunoştea decât din auzite. Poate că ar fi trebuit să vină pe aici

Ia pescuit. O, dar cât timp avea el de pierdut pe coclauri, pe ape? Dacă a fost de cinci ori în cei doi ani de când a venit în oraş... şi întotdeauna pe aproape de oraş. O singură dată a fost mai departe, pe Neagra, cu judecătorul Manoliu. Dar pe-atunci Manoliu nu era decât un amator de păstrăvi prăjiţi. Nu ştia să-i pescuiască. Fuseseră pe-un drum îngust de munte, cu trenuşorul. Coborâseră pe marginea pârâului pe jos. A prins vreo zece păstrăvi frumoşi. I-au gătit cu unt şi mămăliguţă la o casă de muntean, în vale. Atunci s-a jurat Manoliu că se apucă de pescuit şi că o să-l invite odată la masă cu păstrăvi prinşi de dânsul. S-ar putea ca tocmai Manoliu să fie... omul de la ora 13... Dar când să fi ajuns Manoliu tocmai aici, în depărtările acestea? Ei, şi dacă ar fi aşa, ce, ar fi rău? O după-amiază petrecută plăcut... Totuşi ar fi păcat... Ce prostii pot să-i treacă prin minte?

Dar iată că, dintr-odată, şoseaua ieşi la lumină, la lărgime. O poiană largă se deschidea, năpădită de iarbă coaptă, cu pâlcuri de mglizi presărate icicolo şi înconjurată de culmi împădurite, de un albastru închis, aproape negru. În stânga, pârâul coborând în cascade mari din înălţimi şi vuind. În fund se vedea un capăt de streaşină şi un crâmpei de perete de lemn gudronat, cu o fereastră sclipind în lumina soarelui.

Procurorul îşi aruncă privirea în lungul pârâului Văzu un om lângă una din cascade cu undiţa deasupra apei. „El e! Omul de la ora 13”, îşi zise şi-l bătu pe şofer pe umăr să oprească. Coborî repede, desfăcându-şi undiţa din husă şi pregătind struna cu muşte artificiale. îşi scoase sacoul, îl aruncă în maşină şi-i spuse şoferului:

— Stai pe aproape… Şi fii atent!

— Am înţeles, tovarăşe procuror.

Porni prin iarba poienii spre cascada lângă care se afla omul cu undiţa. O uşoară emoţie îl stăpânea. Aşadar, n-a fost o păcăleală, „omul de la ora 13” era acolo, îl aştepta. Era îmbrăcat întocmai precum îl avertizase: în haine de doc gri. Ciudat însă că, auzind zgomotul maşinii pe şosea, n-a întors capul să vadă cine vine. Şi nici acum nu întoarce capul, deşi îi aude cu siguranţă paşii prin iarbă. Şi totuşi dacă e o cursă?

Privi repede în urmă să vadă ce face şoferul. Acesta stătea în picioare pe scara maşinii, privind, cu mâinile în buzunar.

Se apropie de omul de lângă cascadă şi zise cu voce tare, să acopere vuietul apei căzătoare:

— Bună ziua! Ciupeşte?

Omul îi răspunse fără să-şi întoarcă faţa spre el:

— Ciupeşte…

Radu Dominte se apropie mai mult. Se opri în spatele străinului şi întrebă;

— Mă cunoşti? 1

— Desigur… Altfel nu vă telefonam…

— De unde ştii că mi-ai telefonat mie, totuşi?

— 351. Procuratura raionului.

— Exact. Ei, acum spune-mi ce voiai să-mi spui.

— Da, cu plăcere, răspunse omul şi smuci undiţa din apă.

Un păstrăv frumos, rotund căzu pe mal zvârcolindu-se. Radu Dominte se aplecă repede, să-l culeagă. Şi, când se îndreptă de şale, dădu ochi cu pescarul.

— Voiam să-ţi spun bine-ai venit, tovarăşe procuror!

Câteva clipe, procurorul rămase perplex. În faţa lui se afla contabilul şef al trustului lemnului, care zâmbea cumva ciudat, fără convingere parcă.

— Extraordinar – exclamă, dezmeticindu-se, procurorul. Dar ce v-a venit, tovarăşe Taşcu? La orice m-aş fi aşteptat, dar…

— …la mine nu, aşa e?… Dar nu sunt singur: e şi

judecătorul Manoliu, şi avocatul Struţeanu, şi un inspector de la bancă... Suntem mai mulţi! Şi Taşcu fluieră din degete o dată, de două ori în susul pârâului. Apoi îi întinse mâna procurorului şi i-o strânse bărbăteşte. Am vrut să-ţi facem o surpriză: un pescuit clasa întâia şi o petrecere pescărească. Tii, ce-au să se bucure şi ceilalţi! Nu te supăra pentru modul cum ţi-am telefonat... Altfel nu veneai...

Dominte se uită câteva clipe la păstrăvul din mână, ca şi când i-ar fi numărat punctele roşii ca sângele. „Surpriza” îl înfuriase. Vru să-i spună contabilului şef al trustului că a făcut o glumă nesărată, pur şi simplu, dar se reţinu. Oricât ar fi fost de ademenitoare petrecerea pescărească nu-l interesa. Îi era ciudă pe sine că-şi dăduse frâu liber imaginaţiei şi într-un fel îşi făcuse fel de fel de iluzii în legătură cu întâlnirea „omului de la ora 13” – deşi se gândise mereu şi la alternativă că totul ar putea fi şi un joc. Ciudat însă, că, deşi îşi pusese şi alternativă aceasta, n-o făcuse nicio clipă cu convingere. Şi-o pusese numai aşa, în joacă, cum făcea în copilărie ori de câte ori aştepta o bucurie. îl învăţase maică-sa că în viaţă să pună totdeauna răul înainte... îl pusese şi în ziua aceea şi când colo... Şi, totuşi, ce l-a putut face pe Taşcu să-l invite la o asemenea sindrofie? se întrebă din setyn. N-ar fi putut spune că erau prieteni, ci doar nişte cunoştinţe, care se întâlnesc pe la şedinţe sau reuniuni, la cinematograf, sau la restaurant. Ce i-a venit să-l invite şi încă atât de... original?

— Te-ai supărat, tovarăşe procuror?

— N-aş putea spune exact. Cred că mai degrabă sunt nedumerit. De unde şi până unde...

— Înţeleg. Vrei să spui că mi-am permis cam mult, nu?

— Oarecum, presupunând că aveam de lucru...

Taşcu se întunecă la chip. Aruncă undiţa în apă şi rămase câteva clipe cu ochii pironiţi asupra firului. Apoi explică:

— N-a fost ideea mea, ci a celorlalţi. În special a

judecătorului Manoliu, care ţi-e prieten.

— La ce oră aţi vorbit cu mine?

Contabilul şef tresări. Apoi zise cu siguranţă în glas:

— La ora 13.

— Şi aţi vorbit chiar dumneavoastră personal?

Punând întrebările astea, Radu Dominte îşi dădea seama că, de fapt, încearcă să mai dea, inutil, puţină apă la moară speranţei că „omul de la ora 13” este cu totul altcineva, că va veni aici, sau că n-a venit tocmai din cauză că n-a putut prevedea că exact la ora 18, pe pârâu, se vor afla Taşcu şi ceilalţi.

— O, mă supui unui adevărat interogatoriu… Asta ca să te răzbuni probabil, nu?

Dominte râse fără chef.

— Firesc, din moment ce la telefon am auzit alt glas… dar n-are nicio importanţă! Noroc că m-aţi sfătuit să-mi iau undiţa…

Taşcu râse şi el:

— De fapt nu eu ţi-am telefonat… Am pus pe altcineva să vorbească în locul meu, ca să nu mă recunoşti… Dar aruncă undiţa odată, domnule! După ce o să bem un pahar de vin în seara asta?

Apoi fluieră din nou din degete în susul pinului. Şi numaidecât se auziră nişte fluierături de răspuns. Dominte coborî spre cascada următoare şi începu a plimba firul de nailon pe oglinda apei. O făcea fără pasiune, furios încă pe Taşcu şi având senzaţia că simte ceva amar în cerul gurii. „Ce-am să-i spun mâine procurorului-şef? Că mi-au jucat o farsă? Aş fi pur şi simplu ridicol în faţa lui!” înjură printre dinţi şi tresări brusc. Simţi o smucitură şi firul de nailon începu să se scufunde. Trase încet ca să aducă peştele uşor, uşor, spre mal. Şi în clipa aceea tot necazul, toate întrebările se topiră.

— Ei, vezi că n-am făcut rău aducându-te aici. tovarăşe procuror? râse lângă el contabilul şef ai trustului.

*

Taşcu era un om voinic, cu chipul ars de soare şi de vânt. Avea o figură aspră, severă, chiar şi când râdea. Avea

un râs scurt, zgârcit, care nu-i putea lumina chipul. Dispărea dintr-odată, ca şi când şi-ar fi dat seama că nu are ce căuta acolo pe ridurile adânci, pe buzele subţiri, pe bărbia voluntară, în ochii ciudat de bănuitori parcă.

2

Dominte îl cercetă amănunţit, surprins că descoperă pe chipul lui atâtea amănunte pe care nu le observase în rarele întâlniri cu dânsul. Nu, Taşcu n. a-l preocupase niciodată. îi fusese descris ca un om distant, rece, cam înfumurat, căruia nu-i plăcea să discute cu subalternii şi care, în şedinţe mai a lrs. avea obiceiul să despice firul în patru şi să fie necruţător cu oricine se încumeta să-l critice sati să-l contrazică. În oraş ieşea rar, nuntai când însoţea pl»

17

câte cineva din minister sau de la regiune. La restaurant stătea ţeapăn în scaun şi bruftuluia ospătarul. La spectacole strâmba din nas şi zâmbea cu o undă de dispreţ.

Când se ducea – destul de rar – în pădure, la sectoare, îi plăcea să-i alerge pe funcţionari ca pe nişte cai de povară încolo şi încoace, până cădeau în brânci. Se povestea că odată, un şef de sector, fost plutaş, i-ar fi spus în faţă: „Ia ascultă, măi tovarăşe! Pipăie-te puţin la buricele degetelor, să vezi nu cumva dă sângele albastru din dumneata?” Cică Taşcu l-a invitat în baracă, şi-a scos sacoul, şi-a suflecat mâneca dreaptă şi a zis: „Pofteşte să-ţi dovedesc ce sânge curge în vinele mele!” Şi şi-a pus cotul pe masă gata de întrecere. Plutaşul s-a suflecat şi el. Şi-a pus şi el cotul pe masă, şi-au încleştat palmele amândoi şi au început să apese. Care pe care. Taşcu l-a învins pe plutaş. Şi i-a spus: „Cred că ai să te întorci la plute. Am să-i spun directorului că avem nevoie aici de oameni vânjoşi şi mai ales disciplinaţi!”

Acum însă Taşcu părea cu totul altul. Şedea în capul mesei în săliţa cabanei de vânătoare şi spunea anecdote. Şi se părea că din când în când chipul i se luminează. „O fi având vreo bucurie, mai ştii?” îşi zise Pradu Dominte.

Înserase de mult şi petrecerea se animase. Sau poate că lui i se părea că se animase. Sau fusese animată de la bun început, şi nu-şi dăduse seama. Un pic tot mai era necăjit că i se spulberase speranţa în „cazul cel mare” sau, pur şi simplu, nu fusese în stare să se dispună din cauza lui Taşcu, care la început îi fusese foarte antipatic. Acum însă parcă nu era chiar aşa. Râdea, spunea anecdote şi ciocnea paharul. Lângă el, judecătorul Manoliu râdea eu gura până la urechi. Îi fusese necaz şi pe Manoliu. îl întrebase: „Eşti complice la farsa pe care mi-a făcut-o Taşcu?” Jur Manoliu dăduse din mână: „Lasă asta, mai bine bea un pahar!” Băuse. Băuse chiar mai mult şi iată că totul începu să-i placă. Şi anecdotele lui Taşcu, şi râsul lui Manoliu, şi trabucurile avocatului Struţeanu – jurisconsultul trustului – şi uşoara bâlbâială a inspectorului de la Banca de Stat, care mirosea peştele înainte de a-l mânca, şi figurile celorlalţi... Ba la un moment dat se simţi obligat să toasteze:

— Pentru surpriza din Poiana Păstrăvarului!

Fu aplaudat. Taşcu se ridică în picioare să ciocnească. Zise:

— Surpriza încă nu s-a produs! şi clipi din ochi cu tâlc.

Afară, prin iarba înrourată a poienii, se tăvălea luna. O lună plină, rotundă, de culoarea portocalei. Iar pârâul vuia, vuia necontenit. Radu Dominte ieşi în prag şi privi noaptea înstelată, împăcat cu sine.

— E straşnic Taşcu ăsta!” zise judecătorul Manoliu, căscând, în maşină.

— Este! conveni Radu Dominte. îl cunoşti de mult?

— De când a fost numit la trust. A pus ordine în gestiunea trustului, în pădure, la fabrici. Oricum, e un trust greu.

— De ce greu?

— Păi cum, nu ştii? Lemn de rezonanţă, cherestea de export, probleme… Oferă însă şi posibilităţi…

2*

— Ce posibilităţi?

— Ei, asta e! Legături cu străinătatea, cadouri, relaţii… Păi trusele astea pe care ni le-a făcut nouă caclou, ce crezi că le-a plătit? Dar din dar se face rai.

— A, surpriza…

— Mai regreţi că ţi-a jucat o farsă?

— Nu, de ce să regret?

— Duminica viitoare le încercăm pe Bistriţa. Vii?

— Dacă o să am timp, desigur…

— Sunt teribil de curios să văd ce ispravă am să fac cu uneltele astea. Ultimul strigăt al tehnicii pescuitului sportiv. Mor, domnule, după pescuitul ăsta!

Maşina gonea prin noaptea bătută de lună. Radii Dominte simţi că-l ispiteşte somnul. Trase adânc pe nări aerul ozonat al pădurii şi-şi pipăi trusa primită cadou. O aşeză mai bine pe pernă, în spatele său şi începu să se gândească cum să-i istorisească procurorului-şef întâmplările acelei după-amiezi, ca nu cumva să se simtă ridicol în faţa lui.

UN OM

PLEACĂ ÎN CONCEDIU…

Se trezi zăcând pe pământul gol, legat fedeleş, într-un întuneric adânc, mirosind a lemn putred, a umezeală. Vru să se mişte, dar simţi o durere ascuţită în creştetul capului. Gemu. Ce se întâmplase cu el? De ce e legat, de ce simte durerea aceea ascuţită din creştet şi de ce nu vede nimic? făcu un efort să-şi schimbe poziţia: stătea ghemuit pe o parte şi-i amorţiseră umărul, mina prinsă sub trup, coapsa, piciorul. Se rostogoli pe spate şi gemu din nou: durerea din creştet îl fulgeră iarăşi. îşi ciuli urechea să asculte, să-şi dea seama unde se află. Dar nu auzi nimic. Era o linişte grea, ca de piatră, peste tot. Unde putea fi? Ce căuta acolo în întunericul acela umed, mirosind a putregai? începu să-şi chinuie mintea ca să-şi amintească măcar un amănunt cât de neînsemnat din ajun. Era limpede că afară e noapte. Noapte târzie. Ce făcuse în timpul zilei? Sau poate aceasta nu e întâia noapte de când se află aici. Poate că e a doua, a treia, a patra… în timpul zilei – când o fi fost ziua aceea – fusese în oraş, la o şedinţă

cu toţi şefii de sectoare, cu ea sierii-administratori. La prima şedinţă de când venise casier-administrator la sectorul Dumbrava, şi în şedinţă a văzut un chip, un chip cunoscut, un chip care, întâlnindu-i privirile, s-a înfricoşat parcă. A fost o înfricoşare scurtă, de o secundă poate. A recunoscui, chipul. îl cunoştea de mult. Şi totuşi poate se înşela. Putea să fie doar o asemănare. Da, începuse să se convingă că e doar o asemănare. Nu, nu se putea ca bruta aceea de demult să fi ajuns aici… Era imposibil… Absolut imposibil!… Renunţase să se mai. gândească la asemănare şi poate că nici n-avea să se mai gândească vreodată la ea, dacă în pauză insul nu s-ar fi apropiat să-l întrebe: „Pe dumneata cum te cheamă?” „Tilvan, Nicolaie Tâlvan”… „De când lucrezi la noi?” „De curând… am venit prin transfer de la Tg. Mureş…” „Şi de ce?” „Mi-e mai aproape de casă”… „A? eşti din… Moldova?” „Da, din Moldova de jos”. „Căsătorit?” „N-am pe nimeni”. „După şedinţă să treci pe la contabilitate”?

Şi pe urmă ce-a fost?… Ce-a fost pe urmă? Uite că nu-şi mai poate aminti… ce-a fost pe urmă! A, da, a fost în biroul contabilităţii. L-a primit altcineva. L-a întrebat o mulţime de lucruri „fără importanţă”, iar la urmă a devenit profesional: „Ştii câţi muncitori ai în sector?” „Ştiu: 187”. „Habar n-ai! 230”. „Dar i-am socotit eu!” „Prostii! De ce nu pui la socoteală şi răspândirile?” „Care răspândiri?” „Cei treizeci care lucrează la fabrica de cherestea unde schema este prea mică şi trebuie să-i plătim de la voi”. „Dar sunt diferenţe de salarii, tovarăşe…” „Asta nu te priveşte pe dumneata… Există şi alte necesităţi. De unde să le acoperim?” „Bine, dar…” „Niciun dar. Unde sunt statele?” „La mine… Dar n-am trecut în ele decât pe cei 187…” „Dumneata eşti nebun? N-ai văzut statele pe luna trecută?” „Le-am văzut…” „Şi atunci?” „Am verificat efectivul pe teren… Nu vreau să… E vorba de patruzeci şi trei de oameni pe care nu i-am văzut niciodată… Cui să vărs diferenţa de bani?…” „Se reţine automat, nu e nevoie să-ţi pui astfel de întrebări… Refă statele şi adă-mi-le semnate cel mai târziu mâine dimineaţă. Şi mâine vom mai

sta de vorbă… Nu te credeam atât de naiv, mai ales că există pe-aici oameni care te cunosc mai demult, sau mă înşel…” „Nu ştiu”. I-a fost teamă să-i spună că şi el cunoaşte, sau mai bine zis, a recunoscut pe cineva. Da, i-a fost teamă. „Ei, vii mâine dimineaţă cu statele? Şeful de sector le semnează, n-ai nicio grijă. Ridici banii de aici, de la noi”. N-a ştiut ce să răspundă, a scos doar vechile state din servietă şi i le-a întins. Dar peste câteva clipe l-a văzut rupându-le şi aruncându-le la coş. Scrâşnea. Era furios. Atunci s-a sculat şi a dat să iasă. El a sărit de la birou şi i-a tăiat calea. „Cine dracu’ te-a adus aici e» să ne încurci lucrurile? Eşti un nepriceput!” Apoi s-a liniştit. L-a rugat să-l aştepte puţin în birou. A ieşit pentru câteva clipe şi s-a întors cu Vlad, cu şeful său de sector. „Vezi, Vlade, pune-l în temă. Nu cunoaşte specificul întreprinderii noastre. Ai grijă de el”.

A ieşit năuc, însoţit de Vlad. Pe urmă… Dar ce întuneric e în jurul său! îi e teamă de întuneric.

„Ce, nu cunoşti întunericul? Tot aşa mirosea a putregai şi acolo. Nu cumva eşti iar *acolo*? Răspunde, Tâlvan!”

— Ai căpătat glas, puişorule? Dacă mai ţipi, îţi sfărâm gura! mârâi un glas din întuneric.

Deci nu e singur. Mai era cineva în întunericul ăsta. Cine? Cine poate fi? ţipă din nou:

— Ce vreţi de la mine?!

De undeva, din întuneric, ţâşni o lumină care îi inundă faţa, scormonindu-i cu nişte degete subţiri, ca de sârmă, luminile ochilor.

— Fii om de înţeles, Tâlvan. Că degeaba ţipi, n-are cine să te audă. Mai bine gândeşte-te cum să ieşi din încurcătură. Adică fă-ţi socoteala cam ce dai.

Dădu să-şi ferească faţa din calea luminii care-l orbea. Se rostogoli iar pe o parte, cu spatele spre lumină. Dar numaidecât auzi nişte paşi care se apropiară de dânsul. O talpă izbită în umăr îl întoarse la loc şi lumina începu să-i ardă din nou ochii. Tâlvan simţi şi mai ascuţit durerea din creştet. Se văietă scrâşnind.

— Te doare ceva, puişorule? râse batjocoritor celălalt.

— Cu ce mi-ai dat în cap, fiară?

— A, cu nimic deosebit… Cu o cheie franceză… Şi nu eu, altcineva. Voiai să sari din maşină… Te îmbătaseşi… Votcă amestecată cu rom, apoi vin… Ce amestec idiot… Îţi mai aminteşti? Cum aveam să te lăsăm să sari? îţi puteai rupe ceva!… Şi nu făcea de dumneata. Un om care pleacă în concediu trebuie să-şi economisească energia…

— În concediu?

— Da, în concediu de odihnă… la munte… Ce, poate nu te simţi bine aici la noi?…

— Unde la voi?

— Lângă porţile raiului… N-ai de făcut decât doi paşi până acolo, dacă…

— Dacă ce?

— Dacă nu vei fi om de înţeles… Te vom urca în Piscul Pietrelor şi-ţi vom da drumul în prăpastie. Nu, nu te speria… După câteva secunde îţi vei desface aripioarele de înger şi vei porni spre rai. Iar noi, păcătoşii, ne vom ruga pentru tine…

Tâlvan se cutremură. Înţelese că se află undeva în pustietatea munţilor, departe, pierdut. Se şi vedea căzând într-o adâncime de piatră şi sfărâmându-se în bucăţi. Şi parcă se vedea aplecat peste propriul trup sfărâmat, plângând, în timp ce sus, pe gura prăpastiei, trei inşi râdeau în hohote de răsunau văile. Da, trei inşi. Ăsta de lângă dânsul, cel care l-a lovit cu cheia franceză şi… Scrâşni:

— Bestia!

— Spune, pe cine îl alinţi aşa, puişorule?

— Ştii tu prea bine…

— Eu? Nu ştiu, iubitule, dar, fiindcă dânsul nu e de fată, mă voi revanşa în numele lui, şuieră printre dinţi necunoscutul şi începu să-l lovească cu picioarele unde nimerea. Boturile pantofilor parcă i se înfigeau în carne. Câteva lovituri îi nimeriră fălcile, ceafa. Urlă de durere şi începu să se zvârcolească ca un şarpe.

— Vezi, încearcă să fii mai rezervat… îl sfătui necunoscutul la sfârşit.

Dar Tâlvan nu-l mai auzi. Simţi deodată că se scufundă în sine, adânc, adânc. O frântură de gând îi şopti să-şi deschidă aripile, dar nu mai avu timp. Peste ochi i se lăsă un întuneric mai negru parcă decât cel în care zăcuse până atunci. Şi brusc, durerile, şi cele vechi şi cele noi, îl părăsiră.

Se trezi chinuit de o sete năprasnică. Ardea întreg, ca un cuptor. Limba îi era uscată, buzele îl dureau, îl dureau ochii în orbite. Îngăimă:

— Apă!… Apă!…

Dar nu-i răspunse nimeni. îşi roti privirile prin întuneric şi i se păru că pe undeva răzbate un fir de lumină. Dădu să se rostogolească în direcţia aceea. Dar niciun muşchi nu-l mai asculta… Raza subţire de lumină tăia întunericul ca o lamă de argint. De la o vreme începu să crească, să devină tot mai înaltă, să treacă peste el, să se întindă mai departe. Părea o filă de lumină într-o carte a întunericului. Era firavă, lată doar de un deget, dar în universul ei Tâlvan descoperea viaţă şi mişcare. Jucau în cuprinsul ei nişte fire de praf, sau poate nişte vietăţi mici de tot, mai mici decât un vârf de ac. Ca să uite de sete, începu să numere vietăţile sau firele acelea de praf, un joc pe care îl lua mereu de la capăt, fiindcă niciodată nu putea şti pe care din ele a numărat-o şi pe care nu.

1 Şi totuşi jocul nu ţinu mult. Setea începu să-l sufoce. Vru să strige, dar nu-şi mai auzi glasul. Avea senzaţia că undeva în trup mai există o ultimă picătură de apă, pe care sângele o caută disperat ca să-şi răcorească arderea. Şi picătura fuge, fuge spre vârful degetelor, sau spre vârful picioarelor şi, deodată, se sparge şi dispare pentru totdeauna. Dispare, sau se furişează pe lângă dânsul, să scape din întunericul ce-l înconjoară şi iese afară, în soare, prefăcându-se în cascadă. Şi cascada începe să vuiască. Vuieşte atât de tare, încât îl asurzeşte. Se apropie de urechile lui, câte-o clipă, şi trupul simte un fior de răcoare şi se bucură parcă la gândul că, peste o

clipă, va simţi apa rece ca gheaţa acoperindu-l. Dar vuietul se depărtează şi trupul începe să-i ardă din nou, străbătut de o mie de fiare înroşite în foc. Şi nu se mai poate gândi la nimic, nu-şi mai poate aminti de nimic, nu mai ştie nimic. E întreg o flacără, o flacără care-l mistuie nemiloasă.

— Ei, puişorule, acum nu mai ai glas? răsună neaşteptat vocea necunoscutului.

— A… pă!…

— Poate un şpriţ… Avem, dacă eşti om de înţeles.

Deschise ochii şi văzu lumină. O lumină puternică, vie, năvălind pe o uşă larg deschisă. În rama ei – necunoscutul care îi vorbea, cu o sticlă de apă în mână.

— Uite, am apă rece aici. Acum am umplut sticla la izvor. Vrei?

Tâlvan dădu să întindă mâna. Dar mâna îl duru: era strânsă în funii.

— Aşadar, vrei… Ce dai?…

— Apă!… Apă L. Apă!…

— Domnule Tâlvan, să stăm de vorbă serios, zise necunoscutul, apropiindu-se şi aşezându-se lângă dânsul. Fii om de înţeles. De fapt, tratăm o afacere…

— Apă…

— Exact, apă, şi o ţigară… Adică mai multe ţigări… Dumneata ai de făcut două lucruri…

— Apă…

— Desigur, dar mai întâi execută ce-ţi cer eu. Pe urmă vei fi liber… Ce să fac? Trebuie să trăiesc şi eu.

— Apă…

— Uite, am să-ţi dezleg mâna dreaptă. Am să-ţi dau un toc şi dumneata ai să semnezi nişte hârtii. Ce fel de hârtii? Nişte hârtii fără importanţă.

— Apă…

— O declaraţie că ai să taci. Înţelegi? O declaraţie că ai să taci până la sfârşitul vieţii…

— Pentru cine?

— Ştii dumneata pentru cine… Aşa. Declaraţia aceasta este ceva special. Un fel de sentinţă de pedeapsă

cu moartea. O sentinţă pe care dumneata o pronunţi împotriva dumitale! Clar? Taci, trăieşti; vorbeşti, mori… Adică te sinucizi… cu concursul cuiva… O semnezi?

— Apă… dă-mi apă!…

— Din răspunsul dumitale trebuie să înţeleg că accepţi. Bine. A doua chestiune: semnezi trei cereri de concediu. Pleci în concediu deocamdată… Apoi… îţi dai demisia de aici… Clar? Dacă semnezi, eşti liber! Maşina te aşteaptă afară.

— Apă!!!

— De acord. Să procedăm deci la întocmirea formelor, zise necunoscutul şi începu să-i dezlege mâna dreaptă.

După aceea, îi puse un stilou între degete şi întinse, pe o mapă, nişte hârtii, având grijă să aşeze alături sticla cu apă.

Tâlvan semnă. Semnă tremurând din tot trupul. Hârtiile foşneau în mâna necunoscutului, rând pe rând. Tâlvan le semnă pe toate. Când sfârşi, înşfăcă sticla şi începu să bea. O bău până la fund. îşi şterse fruntea încinsă cu mâna liberă şi parcă îi veni să zâmbească. De ce, nu ştia prea bine. Poate pentru că nu-i mai era sete, poate pentru că vedea lumina năvălind de afară, sau poate % că-şi putea mişca o mână, mâna dreaptă.

Necunoscutul rânji.

— O ţigară?

— Da…

— Vezi, domnule Tâlvan, toate astea puteau să nu se întâmple dacă…

— Dacă?

— Dacă erai un om de înţeles…

Nu dădu atenţie cuvintelor. Nu-l mai interesa nimic, afară de un singur lucru. Va fi liber. Va pleca… Va pleca de-aici cât mai departe, să nu mai ştie nimic, să nu-şi amintească de nimeni, să nu observe nimic, să nu mai facă asemănări. Maşina e afară. îl aşteaptă. A semnat doar. Ce a semnat? N-are importanţă. Trăgea cu poftă din ţigara care începu să-i frigă degetele.

— Mai dă-mi una… mai multe… şi dezleagă-mă, sunt liber, nu?

— Imediat. Numai să aşez masa mai întâi. Eşti în concediu de odihnă doar…

Necunoscutul ieşi până afară şi se întoarse cu o sacoşă. Scoase din ea pâine, salam şi o sticlă cu băutură. Tăie pâinea şi salamul şi-l îndemnă:

— Mănâncă!

— Dezleagă-mă!

— Mănâncă mai întâi! Sunt doar eu singur cu dumneata şi mi-e că dacă te-oi dezlega…

Tâlvan începu să mănânce. Necunoscutul îi întinse sticla.

— Bea!

— Nu beau?

— De ce nu? rânji necunoscutul. îţi aminteşti de cheia franceză? Ţi-am spus doar că nu eu… Aşa că poţi să bei…

Mâncând, Tâlvan începu a-i cerceta necunoscutului chipul. De ce nu-şi aminteşte de el? Spune că au călătorit împreună în maşină. Bine, dar el era beat. Se îmbătase… Cine îl îmbătase? Venise să mănânce la restaurant. Oare îl îmbătase Vlad, şeful de sector? Lasă-l pe Vlad. Ăsta cine o fi? L-ai mai văzut sau nu l-ai mai văzut? Nu-şi amintea. Câţi oameni nu poartă ochelari fumurii şi mustaţă!… „Iar ai început să cauţi asemănări?” se mustră şi totuşi se trezi întrebând:

— Dumneata cine eşti?

Necunoscutul duse sticla la gură şi trase un gât

— Tot nu ţi-ai băgat minţile în cap… Dând o declaraţie că ai să *taci* înseamnă că n-ai voie nici să pui întrebări! Clar?

— Clar… Şi-acum. dezleagă-mă. Am mâncat.

— Să-ţi fie de bine!

— Să-ţi fie şi dumitale la fel de bine!

— Ştii că ai haz?

— Şi-acum dezleagă-mă, sau mă dezleg eu…

— Într-adevăr, ai mult haz…

— Ce vrei să spui?

— Nimic. Dă-mi voie să te dezleg.

Necunoscutul îl prinse de braţul liber şi fulgerător i-l răsuci la spate. îl doborî cu genunchiul, trântindu-l cu faţa la pământ şi-i legă mâna dreaptă la loc. Totul se petrecu atât de repede, încât Tâlvan nici nu apucă să strige. Când se dezmetici, începu să urle şi-l prinse pe necunoscut cu dinţii de pulpa piciorului. Necunoscutul scoase din buzunar o cheie franceză şi-l lovi scurt în moalele capului. Apoi îşi vârî cheia franceză la loc, în buzunarul scurtei subţiri de doc, păşi peste cel de jos şi ieşi din târla părăsită, trăgând uşa după sine şi bombănind:

— Proşti ne mai crezi, puişorule!

Îşi scoase apoi ochelarii să-şi obişnuiască privirile cu lumina şi ieşi în drumul de pădure care cobora prăvălatic şi îngust pe lângă peretele de piatră al muntelui.

În drum aştepta un turism vechi, cam hodorogit. Necunoscutul apăsă uşor pe claxon şi numaidecât, din dreapta drumului, din cetiniş, se ivi un ins cu o şapcă de piele pe cap, cu pantaloni de trening şi o flanelă largă, vânătorească.

— Nimic? întrebă necunoscutul.

— Nimic! răspunse insul.

— De fapt pe-aici nu mai sunt exploatări. Nici stâne, aşa că…

— Oricum trebuie să fim prevăzători, reflectă insul cu şapcă de piele. Dacă ar fi după mine, l-aş coborî cu maşina până după cotitură.

— Până unde începe prăpastia?

— Da, şi i-aş da un brânci…

— De acord, atât doar că n-o putem face până nu hotărăşte şeful. Dracu’ ştie ce planuri are!

— Are un cap de campion de şah!

— Are! Şi-acum du-te şi vezi-ţi de treabă, la post. Mâncare ţi-am lăsat? Nu? Ia-ţi din maşină. Ia-ţi şi ţigări… Mă duc la şef să-i duc astea. Mi-a spus să mă grăbesc.

— Şi dacă…

— Dacă ce?

— Dacă dă cineva peste noi…

— Nu peste *voi*, ci doar peste el! Peste tine n-are voie să dea! Iar dacă o da peste el să-l găsească… înger. Ai înţeles?

— Am înţeles.

— Prea bine… Şi ai grijă: dacă ţipă, atinge-l la bilă să-l adormi. Am plecat. Imediat ce sfârşesc treburile mă întorc. Poate aduc şi lozul… Dat naibii şeful! Numai aici, în hârtiile astea, sunt o mulţime de bani! Te-am pupat…

Urcă la volan şi porni precaut pe drumul îngust, la vale.

SĂ FI FOST O SIMPLĂ FARSĂ?…

Când îl văzu intrând, procurorul-şef se ridică de la birou şi-i ieşi în întâmpinare.

— Ei? Povesteşte-mi repede!

Radu Dominte îşi trecu mâna prin păr, necăjit.

— N-am ce vă povesti… A fost o simplă farsă… Procurorul-şef se încruntă.

— O farsă?… Eşti sigur?

— Da.

— *Aproape* sigur, sau *absolut* sigur?

— Nu m-am gândit la nuanţe.

— De ce?

— Fiindcă nu e cazul. Farsa au pus-o la cale contabilul şef al trustului împreună cu judecătorul Manoliu. Au organizat o partidă de pescuit şi o petrecere pescărească, la care au ţinut să mă invite şi pe mine. Şi au făcut-o… aşa cum au făcut-o… Mi-e necaz totuşi că m-am lăsat păcălit! Au avut de ce râde! a”.

Procurorul-şef zâmbi.

— Şi dacă ar fi fost ceva serios? Ai fi făcut mai bine neducându-te?

— Aveţi dreptate…

— Deci să lăsăm regretele. În ce mă priveşte pe mine, sunt foarte bucuros că n-a fost decât o farsă. Am o fire păcătoasă. îmi pare rău pentru fiecare om scos din circuitul normal… Şi totuşi în legătură cu farsa de ieri, în locul dumitale, mi-aş pune întrebarea: a fost cu adevărat o farsă, sau…

— Ce vreţi să spuneţi? întrebă Dominte surprins

Procurorul-şef se îndreptă spre fotoliile din jurul mesuţei de fumat de lângă fereastră.

— Să luăm loc mai întâi şi să aprindem, câte o ţigară…

Se aşezară. îşi aprinseră ţigările şi traseră câteva fumuri în tăcere. Apoi, procurorul-şef reluă:

— Mi s-au jucat şi mie fel de fel de farse în cariera mea. Dar, de fiecare dată, nu m-am lăsat până nu m-am convins pe deplin că au fost simple farse. Asta ca.nu cumva să trec pe *lângă „*cazuri”… Mi-a plăcut s-o fac şi ca antrenament, ca să zic aşa. Ca exerciţiu. Nici nu-ţi dai seama ce bine prind asemenea exerciţii. Ce ai /. ice dacă am încerca un asemenea exerciţiu şi pe marginea farsei de ieri Eşti de acord?

Radu Dominte zâmbi înveselit. Va să zică procurorul-şef n-are de gând nici să-i facă mustrări, nici să facă haz. îi propune un joc interesant, din care se pot trage învăţăminte. Sau poate că asta. şi urmăreşte: să-i deschidă mai bine ochii asupra unor lucruri care par simple şi clare, dar care – în realitate – pot ascunde cine ştie ce taine, cine ştie ce fărădelegi.

— Aşadar să începem, reluă procurorul-şef. Să presupunem că eu sunt dumneata şi că-mi pun întrebări la care – întrucât nu eu am fost în Poiana Păstrăvarului – ai să-mi răspunzi. Vrei?

— Desigur, cu multă plăcere.

— În primul r. Înd, de unde ştii că totul a fost o farsă? Dacă omul dumitale n-a putut veni?

— Mi-au spus ei.

— Cine anume?

— Contabilul şef. Plus că era îmbrăcat aşa cum mi-a spus omul de la telefon că va fi îmbrăcat: haine de doc gri.

— N-ai observat nicio nepotrivire cât de mică?

— Nu. Afară de faptul că nu contabilul a vorbit cu mine la telefon, ci altcineva. Cineva pus de dânsul.

— Cine?

— Asta nu ştiu…

— Primo! Adică prima necunoscută în jocul nostru. Dar ia spune-mi, ai putea recunoaşte glasul celui cu care ai vorbit dacă ţi-ar telefona din nou?

— Cred că da.

33

— Bine… Ca să te convingi, ar trebui să vorbeşti cu toţi prietenii lui, să vezi care ţi-a telefonat. Mai

3 – Omul Ce la ora 13

departe: a mai făcut omul ăsta asemenea glume cu dumneata?

— Nici vorbă… Doar ştiţi şi dumneavoastră că înainte de ora unu nu mai este nimic. Trebuia să înceapă cu… prima glumă.

— Just. Totuşi, ce anume l-a determinat să facă gluma aceasta *abia* acum?

— Manoliu mi-a promis că mă va invita odată la nişte păstrăvi prăjiţi. Din moment ce dânsul era acolo, cred că rolul lui în toată farsa aceasta e clar.

— De acord şi în privinţa aceasta. Totuşi eu aş fi discutat cu Manoliu mai amănunţit. Poate că nu el a dat sugestia să fii invitat şi dumneata. Poate că altcineva. Sau poate că trebuia invitat… procurorul-şef…

— L-am întrebat pe contabil de unde ştie că mi-a telefonat mie. „351, Procuratura raionului”, mi-a răspuns.

— Atunci să recapitulăm: un procuror primeşte un telefon de la un anonim…

— …care avea o voce cam agitată şi care mi-a spus, mi se pare: „N-am să pot veni la dumneavoastră. Nu sunt singur…”

— Trebuie să reţinem aceste două amănunte. Deci omul acesta i-a dat procurorului o întâlnire, tocmai fiindcă nu era singur, ca să-i aducă la cunoştinţă ceva. Procurorul se duce la întâlnire şi descoperă că i s-a făcut o farsă de către un om cu care nu întreţine relaţii de prietenie – la sugestia unui prieten comun. Omul susţine însă că a pus pe altcineva să vorbească la telefon, ca nu cumva procurorul să-i recunoască vocea, *deşi omul acesta n-a discutat niciodată cu procurorul la telefon*. Iată încă un

fapt suspect. Altceva mai există?

— Există, desigur! rosti apăsat Radu Dominte, care trecuse pe nesimţite de la joc la retrăirea intensă a faptelor petrecute cu o zi înainte. Există… nişte cadouri…

— Cadouri? Ce fel?

— Truse de pescuit străine, fiecăruia dintre invitaţi.

— Aşadar, a primit şi procurorul.

— Fără îndoială.

— Interesant… Şi procurorul nu s-a gândit la absolut nimic când i s-a făcut cadou această trusă?

— Nu s-a gândit… Poate că nici nu era cazul… Credeţi c-am făcut rău că am primit-o?

Procurorul-şef zise:

— Stai, frate, de ce ieşi din exerciţiu? Ne-am obiectivat doar…

— Aveţi dreptate, se linişti Radu Dominte, dar numaidecât reveni: La ce ar fi trebuit să se gândească procurorul când i s-a făcut cadoul?

— Cadourile se fac de obicei pentru a măguli, sau pentru a epata. În fond, cadourile sunt nişte mici curse. Vrei să-ţi apropii o persoană, îi faci un cadou. Uneori cadoul înseamnă un avans cu care cel ce ţi-l oferă încearcă să-ţi spulbere, să zicem, o suspiciune. Dar se poate ca în cazul nostru să nu fie decât dorinţa de a epata, de a demonstra: „Iată cine sunt eu, domnilor! îmi pot permite să vă fac cadouri costisitoare şi… rare”.

— De data asta aţi ieşit dumneavoastră din rol, tovarăşe procuror-şef.

33

— Nicidecum. Este şi asta o supoziţie logică care trebuie să intre în exerciţiul nostru. Şi, acum, iată-ne în faţa a trei alternative. Prima: fie că a fost cu adevărat o farsă; a doua: fie că la telefon a fost cineva cu totul străin de farsa aceasta; a

3* treia: fie că… dar am să mă opresc aici. A treia alternativă formuleaz-o dumneata.

— Am să încerc… tovarăşe procuror-şef. Cred că aveţi dreptate.

Procurorul-şef se ridică din fotoliu şi începu să se plimbe prin birou cu paşii lui calmi, dar apăsaţi, de bărbat puternic, bine legat.

— Cred că a fost un exerciţiu destul de util pentru amândoi, zise el, oprindu-se lângă măsuţa de fumat. îmi place să fac această gimnastică mintală ori de câte ori mi se iveşte un prilej cât de mărunt. Uneori îmi creez eu însumi „cazuri”, pe care le dezbat cu toată seriozitatea…

Radu Dominte se ridică în picioare. Procurorul-şef zâmbea abia perceptibil. îl privi câteva clipe, ca şi când ar fi vrut să-i ghicească cele mai ascunse gânduri şi, părând a i le fi ghicit, întrebă:

— Pot pleca? Azi trebuie să asist la tribunal.

— Judecă şi Manoliu?

— Mi se pare că nu.

— Păcat… Ai fi putut sta de vorbă cu el.

SECVENŢE LA DUMBRAVA

Soarele se lăsase pe o rină pe culmea prelungă a Struniorului, obosit de atâta urcuş peste culmi şi piscuri. Nişte nori împurpuraţi se adunaseră în jurul lui, parcă să i se aştearnă pentru odihnă. Peste văi începură a se lăsa perdele de umbră, întunecate, aproape negre. Pe o bâtcă, un pâlc de mesteceni cu trupurile albe se înecau în aur şi albasim cu reflexe rubinii.

Pădurile tăcură dintr-odată parcă. Funicularele se opriră, încremenind deasupra parchetelor în lucru; tăcu şi glasul securilor cojitoare şi cepuit oare. Tăcură şi văile: jos, la estacade, ţapinarii îşi sfârşiseră şi ei ziua de lucru. Mai răsunară înfundat motoarele ultimelor autoremorci care porneau încărcate cu buşteni, apoi nu se mai auziră decât glasurile vesele ale doborâtorilor care îşi adunau uneltele.

— Care treci pe la cabană, bre?

— Eu, Teofile!

— Ia şi ferăstrăul meu. Te-aşteptăm la izvor!

— Coborâţi?

— Coborâm, bre, coborâm. E zi de plată azi! Ce, ai uitat?

— Aşa e, uita-m-ar necazurile!

— O fi început de ieri, de alaltăieri, dar noi aşa suntem planificaţi! Struniorul la urmă!

— Fiindcă suntem cei mai aproape de „centru”! Întâi primeşte Voivodeasa şi Prăstoaca!

— Măi Teofile, frate, pe urmă, coborâm la Poiană?

Cel pe care îl chema Teofil, un bărbat îndesat, cu obrajii plini, cu părul negru ca tăciunele, uşor nins pe la tâmple, râse făcând cu ochiul către ceilalţi.

— Dai câte una mică în picioare?

— Ha-ha-ha! Ţi-ai găsit! Nicolaie Bozga şi câte una mică în picioare! izbucni unul de la funiculare. El de cincisprezece ani, de când lucrează în pădure şi strânge bani pentru o casă, şi-o fi clădit bloc la Bucureşti! Că de cheltuit n-a cheltuit o dălii un sfanţ măcar!

Nicolaie Bozga, un ins pirpiriu, molatic, mai în vârstă, îşi frecă barba cu palma.

— Hai, măi trâmbiţă spartă… Te lauzi că mi-ai plătit tu băutură în viaţa ta? îi fi dat şi tu o cinzeacă, vreodată, în schimb de zece ani, de când eşti aici, numai pe mine m-ai fumat!

— Aş! Şi pe mine, bădie Nicolaie, dă mâfia! i se alătură altul.

— Păi dacă e aşa, să dau şi eu mâna! se găsi şi al treilea.

— Staţi, fraţilor! Eu vă dau amândouă mâinile, că pe mine m-a fumat de m-a uscat!… Dar mi-a făcut şi un bine! Când am făcut socoteala cât a luat din tutunul meu, m-am lăsat de fumat! Mulţumesc, măi Turcule, mulţumesc! zise Teofil, scoţându-şi pălăria cu reverenţă.

— Cât despre mine, se vârî în vorbă Nicolaie Bozga, dacă ziceţi că n-am plătit niciodată nimic, plătesc în seara asta. Cum luăm banii, coborâm la Poiană!

— Da’ ce-ţi veni, omule? se miră Turcu.

— Chiar aşa, ce-ţi veni? i se alătură altul.

— Mi-am măritat fata, bă, şi-am scăpat de griji. Asta e!

— Eee, atunci se schimbă povestea. Să ne trăiască

socrul! Sus cu el!

Se repeziră cu toţii la Nicolaie Bozga şi-l aruncară în sus ca pe-o minge de câteva ori.

— Trăiască!

— Trăiască!

— Trăiască!

— Şi să plătească!

— Şi eu care ziceam, rosti Turcu, că o fi crăpat ursoaica de pe Argestruţ! Că altă minune ce putea fi? Haideţi să mergem, că pe urmă st răzgândeşte!

— Numai să nu dea vreo nenorocire peste noi! Să nu fi venit casierul cu banii, să nu-l fi scărmănat cineva pe drum!

— Puşchei pe limbă, Toadere! Nu cobi!

— Să nu cobesc! Vezi bine că nu cobesc! Glumesc! Numai că, moale cum e casierul ăsta…

— Haideţi, să mergem! îi îndemnă Teofil. Porniră la drum, spre colonia de cabane din vale, căreia i se vedeau, de pe culmea aceea, luminile de argint ale becurilor.

*

Ajunşi în colonie, se îndreptară spre birouri. Acolo, în faţa intrării, lume multă. Cineva gândi cu voce tare:

— Îi văd pe cei din Voivodeasa coborâţi la sector. Iată-l pe Chiblei, şeful complexei a III-a… Ce s-o fi întâmplat? Nu s-au dus cu plăţile la ei, la barăci?

— N-o să ne vină rândul în seara asta.

— Dacă nu ne vine, bădia Nicolaie uită peste noapte!

Se apropiară. Teofil, cel îndesat şi cu obrajii plini, întrebă:

— Ce, v-au chemat aici pentru bani?

— N-au venit banii la noi, naiba ştie de ce!

— I-auziţi, bre, că n-au venit banii!

— Toadere, dacă mai scoţi un cuvânt, îţi tai limba!

— Ia uitaţi-vă la misticul ăsta, fraţilor! Măi, tu ai rămas pe lume de pe vremea lui Pazvante?

Câţiva izbucniră în râs.

— Râdeţi, mă, dar să ştiţi că degeaba râdeţi l S-a întâmplat aşa cum a cobit. N-au venit banii.

— Şi trebuiau să vină, de când, de alaltăieri, nu?

— Cam aşa, confirmă unul de la Voivodeasa. Nu ţin minte să se mai fi întâmplat. O zi, hai, mai merge. Dar astăzi e a treia zi. Dacă am văzut că nu vine casierul în pădure, am coborât noi şi când colo casierul nu-i nici aici!

— Nici la noi la Răstoaca n-a fost!

— Cu şeful aţi vorbit?

— Vorbit, nu ştie nimic.

— Şi ce face?

— Telefonează mereu. Ce să facă?

— Tiii, fir-ar a dracului de treabă! izbucni Teofil şi scuipă cu năduf.

Stătu câteva clipe cu privirile în pământ, apoi se porni cu paşi repezi spre intrare. Bătu la uşa şefului de sector.

— Intră.

— Noroc bun!

— Noroc, Teofile. Ştiu pentru ce ai venit, îl luă repede şeful de sector. Ştiu, dar n-am ce face! Cine dracu' l-o mai fi adus şi pe bolându-l ăsta aici?! Să-mi dea atâta bătaie de cap! Parcă nu era bun Pândele?! Era bun, domnule, şi-şi vedea de treaba lui!

— Dar de ce l-au scos? îndrăzni Teofil.

Şeful de sector trânti receptorul în furcă şi ieşi de după birou.

— De ce l-au scos? Dracu' ştie de ce l-au scos. Se înhăitase cu o femeie rea de muscă şi-şi lăsa copiii să crane de foame!

— Mda!...

— Mda!... E mai bun ăsta care, uite, când să plătească şi el pentru prima dată banii oamenilor, dracu' îl ştie ce face şi nu vine! S-o fi îmbătat pe undeva, cu banii la dânsul.

— Aţi întrebat la trust?

— Întrebat şi-n... acu era să zic unde! Nu ştie nimeni nimic. A plecat cu banii şi atâta tot! O fi fugit!

— Cu banii? se înspăimântă Teofil.

— Păi fără bani de ce să fugă? rânji şeful de sector şi

începu să se plimbe furios prin birou, de scârţâia duşumeaua sub el.

— Cu alte cuvinte…

— Cu alte cuvinte, vă pierdeţi timpul de pomană aşteptând.

— Aşa am socotit şi eu… Sara bună.

— Spune-le oamenilor, frate Teofile, să-şi vadă de treabă! Să nu se îngrijoreze. O să se rezolve totul, bineînţeles. Eu, unul, ce pot face?

— Trebuie să anunţaţi miliţia. E vorba de banii noştri, bani munciţi!

Şeful de sector se opri brusc din plimbarea lui, furios, şi se răsti la el:

— Da’ ce crezi că am păzit până acuma? Crezi că-s atât de prost? Să mă bănuiască cineva că-l acopăr? Pe altul, da, poate l-aş mai fi ajutat. Dar pe ăsta nu vreau! N-am putut şti ce-i în capul lui! Un modoroi! Las că nici n-am avut timp să-l descos… N-are nici trei săptămâni de când a venit! mai bine îl tăia tren-ul decât să ajungă aici!

— Oamenii au nevoie de bani, şi banii… Până s-or găsi, cine ştie cum o să fie! gândi cu glas tare Teofil.

— Dar eu n-am nevoie? ţipă şeful. Eu n-am nevoie? N-am familie, n-am copii?

— Aveţi, desigur că aveţi, încuviinţă Teofil şi ieşi repede, clătinând din cap: „Asta înnebuneşte până dimineaţă! Dacă era Pândele…”

Ieşi printre ai săi şi le spuse ce îi poruncise şeful să le spună. Oamenii începură să se frământe, apoi să vocifereze.

— Ce vreţi? îi înfruntă Teofil. Ce vreţi, să vă dea şeful de sector banii? De unde să vi-i dea? Nici ai lui n-au venit! N-aveţi griji, că nu-i pierdem. Nu suntem argaţi la fabricanţi, suntem muncitori în statul nostru! E clar? apoi îşi trase pălăria pe ochi şi bombăni, jumătate cu haz, jumătate de necaz: Aşadar… „noapte bună, copii”…

— Nu aşa, măi Teofile! V-am poftit la Poiană? Vreau să mă ţiii de cuvânt! îl reţinu Nicolaie Bozga.

— Dacă n-ai luat banii…

— N-am luat, dar am avut pregătiţi şi alţii… Să mergem. Turcu, „trâmbiţa spartă”, vru să zică: „I-ai ciupit de la «paharul dulce» la nunta lui fie-ta?” dar se stăpâni. Ştia că n-o să râdă nimeni şi ar strica vorbele în vânt.

Teofil îşi săltă pălăria, cu un bobârnac, în creştet.

— Eşti o bomboană de om, bădie Nicolaie! Aşa că… direcţia Poiana, cu cântec!

Porniră parcă mai puţin necăjiţi. La Poiana, la cabană – simţeau ei – avea să le treacă supărarea de tot.

*

Se întoarse acasă şi-şi aprinse lampa de gătit ca să-şi facă ceva de mâncare. Locuia singur acolo în colonie, într-o cameră mobilată sumar: un pat de cabană, o noptieră improvizată, o masă cu trei scaune în jur, un şifonier simplu de brad şi un aparat de radio „Orion”, pe noptieră. De obicei, sâmbăta pleca la familie, într-o comunii la poalek Ouşorului. Sâmbăta aceea nu plecase. îşi pierduse ziua cu lucruri, mărunte. îşi spălase şi-şi gresaso motocicleta. Pe urmă încercase să lucreze la sector. Nu putuse lucra. îl chinuia o oboseală de moarte. Către seară năvăliseră muncitorii. Aşa cum îl năvăliseră şi cu o zi înainte. Veniseră cei de la Voivodeasa şi cei de la Răstoaca, după ce aşteptaseră zadarnic sosirea casierului acolo, la cabanele lor, în zilele sorocite. Acum coborâseră alarmaţi. Mulţi dintre ei plecau la casele lor până luni dimineaţa. Şi nu-şi putuseră lua salariile şi erau neliniştiţi şi furioşi. Ca să-i mai liniştească, chemase trustul la telefon. Dar nimeni nu-i putuse spune nimic precis: voise să vorbească şi cu directorul, dar directorul nu era obligat doar să stea şi după-amiază la birou. Directorul o fi dormind, cine ştie… Se trezi că-l invidiază pe director: putea dormi. El însă, omul de la sectorul Dumbrava, n-a putut închide un ochi. De grijă… Poate şi de teamă… Desigur, şi de teamă. Când i s-a spus că directorul nu e la birou, a simţit un cuţit prin inimă: „Şi atunci cui să-i reclam?” a întrebat. „Ce să reclami?” „Păi uite ce!” şi a istorisit toată povestea. Cel de la telefon l-a sfătuit: „Nu te pripi. Vorbeşte mai întâi cu directorul. Cine ştie, poate că omul acela nu e vinovat, sau

poate ştie ceva directorul despre dânsul. Pe urmă, ştii prea bine că directorului nu-i place să se treacă peste capul lui” „Ştiu, dar timpul trece şi-o să fiu tras la răspundere că n-am sesizat mai repede lipsa…” „Notează: ai vorbit cu mine, mi-ai spus tot, m-ai rugat să-i comunic directorului etc. etc. Mă numesc Bolocan. Mă cunoşti?” „Cred că da”… Nu-l cunoştea, sau nu şi l-a putut aminti atunci, nu-şi putuse da seama.

Fapt este că cu tot sfatul lui Bolocan, el nu şi-a putut găsi liniştea. A stat sub tensiune toată ziua. Acum, întors în camera sa, se simţea şi mai neliniştit, şi mai îngrijorat. Stinse lampa de gătit, renunţând să-şi mai pregătească ceva de mâncare. Începu să umble de colo până colo, căutând lucruri pe care le uita de la un pas la altul. îşi aprindea câte o ţigară şi o arunca pe ea în loc să arunce chibritul. Deschise aparatul de radio şi-l închise numaidecât, înjurând-o pe crainică din senin.

Apoi se aşeză pe marginea patului. îşi zise că dacă ar încerca ar putea adormi. Se întinse aşa îmbrăcat cum era. Şi, ciudat, somnul îl fură, dar nu un somn odihnitor, ci un somn neobişnuit, care parcă îl dedubla. El, cel de pe pat, se certa cu el, cel rezemat de sobă, apoi lungit pe burtă lângă sobă, apoi ieşind furios pe uşă. Striga la *el* celălalt şi totuşi cuvintele îl dureau şi pe *el*, cel din pat.

Se trezi târziu şi se uită la ceas. Unsprezece. Numai unsprezece? Ce să facă el până dimineaţă? Dar a doua zi toată ziua? Măcar dacă ar putea sorbi de undeva o picătură de linişte. O singură picătură. Dar picătura aceea n-o putea găsi acolo, la Dumbrava. Nu. O putea găsi numai într-un anumit loc. Deci trebuia să se ducă în locul acela, cu orice preţ. Altfel ar fi putut înnebuni până a doua zi.

Ieşi din casă, scoase motocicleta de sub streşinarul de şindrilă şi o împinse spre poartă. Ieşi în uliţă. Se uită cu grijă în toate părţile, apoi începu să împingă motocicleta spre ieşirea din colonie. Ajunse la cotitura ce intra în pădure. Acolo încălecă şi coborî panta fără motor. Pe urmă porni motorul. Goni cu viteză, răspândind luminii farului pe fâşia îngustă a drumului de pădure Aproape de Poiana

Păstră varului încetini. Stinse farul. Opri din nou motorul, lăsând motocicleta sa coboare lin. La cabană era lumină. Ajunse la marginea oraşului şi-şi gară motocicleta într-o fundătură, la vreo sută de metri mai încolo de o bodegă. Apoi porni pe jos, cu paşi repezi, spre centru. Aproape de centru, coti pe câteva străzi lăturalnice şi după vreun sfert de oră intră într-o curte. O străbătu pe vârful picioarelor şi sări un gard de fier, căzând într-o grădină cu flori şi chioşc. Străbătu şi grădina şi sună la o uşă, apăsând de trei ori pe buton. Peste câteva clipe uşa se deschise. Un glas şopti:

— Intră.

Urcă nişte scări în spirală până la etaj. Intră într-un salon cu fotolii albastre. îşi aruncă şapca pe unul din fotolii şi îşi şterse obrajii năclăiţi de praf cu palmele, lăsând nişte dâre caraghioase ca de mască de clovn. Zise cu răsuflarea aprinsă:

— Nu mai am linişte cu oamenii… Nu ştiu ce să le spun…

Gazda, un bărbat înalt, îmbrăcat într-un halat de casă cenuşiu, răspunse:

— Spune-le adevărul. A dispărut cu tot cu bani…

— Bine, dar nu s-a mai întâmplat niciodată aşa… Banii lor.

— De data *asta* însă s-a întâmplat. Trebuia să se întâmple aşa.

— Vom fi chemaţi şi noi… Declaraţii, întrebări…

— E firesc să fim chemaţi. Mai ales tu… l-ai fost şef…

— Şi ce am să declar?

— Ceea ce ştii: ai fost la restaurant cu el. Aţi mâncat şi aţi băut ceva mai mult. Pe urmă au venit doi prieteni de ai săi, şi a rămas cu ei. Tot trebuia să rămână în oraş pe a doua zi să încaseze salariile. Greşise statele. Era nou în munca *asta*… în altele era mai *vechi*, se vede. Reţii?

— Reţiu.

— Pe urmă tu ai plecat la sector, la Dumbrava.

— Aşa a fost.

— Atunci ce te nelinişteşte?

— Toată povestea… Dacă îl descoperă…

— Dacă îl descoperă, se vor găsi şi banii.

Şeful de sector făcu ochii mari.

— A luat totuşi banii?

— De ce te miri? Cine altul să-i fi luat? N-a fugit el cu ei?

— Desigur… murmură şeful de sector parcă dezamăgit.

Gazda surâse.

— De data asta e necesar să facem sacrificii. Altfel, ar fi primejdios… Totul e calculat matematic. Înţelegi?

— Cred că înţeleg…

Tăcură câteva clipe. Gazda scoase din bufet o sticlă.

— Bei un pahar?

— Beau.

Băură împreună. Gazda întrebă:

— Mai vrei?

— Nu, sunt cu motocicleta…

— Apropo, astă-noapte ai ajuns bine?…

— Da. Cred că n-am fost văzut de nimeni.

— Eşti prea neliniştit. Dar n-ai de ce…

— Sper.

Gazda râse batjocoritor.

— Nu-mi plac oamenii care intră în panicii l; i primul foc de armă. Trebuie să înveţi să rişti. Până acum a fost uşor, simplu. Dar a venit ăsta şi

— Cine l-a adus?

— Nu ştiu. A venit prin transfer, pare-se. Poate că l-a adus directorul…

— Poate. Pe director l-am căutat la telefon să-l anunţ.

— Foarte bine. Ai procedat cu cap.

— Păi, trebuia să procedez astfel…

— Din moment ce n-ai ştiut să te ocupi de Tâlvan…

— M-am ocupat şi părea că se dă pe brazdă. Dar n-a fost aşa…

— A fost cretin… Şi poate şi fricos…

— Poate…

Urmară iar câteva minute de tăcere. Apoi vorbi din nou gazda:

— În fond de ce ai venit?

— Trebuia să vă văd... Am fost teribil de nervos toată ziua. Şi hărţuit. Nu mai puteam rezista.

— Te-a văzut cineva intrând?

— Nu, am venit pe din dos.

— Să pleci tot pe-aeolo. E mai bine. Şi fii atent

— Voi fi.

— E ora douăsprezece şi jumătate. Ar trebui să pleci. Să nu te prindă zorile pe drum.

— Am să plec...

— Lasă totul în seama mea. E limpede?

— Da.

— Atunci noapte bună!

— Noapte bună!

— Şi nu mai umbla cu teama asta întipărită pe obraz! Ce dracu'!

— Am înţeles...

Pe la miezul nopţii, Nicolaie Bozga îi porunci cabanierului:

— Mă Vasilică, ultimul rând! şi întorcându-se spx e Turcu: Ai numărat paharele, mă, ca să ţii minte cu cât te-am cinstit?

Turcu dădu lălâu din cap:

— Darnic, bădie Nicolaie, ca Iisus la Cana Galilei!... Darnic dumneata, darnic şi Vasilică. Slavă Domnului. Numai că el schimbă vinul în apă, nu apa în vin. Să trăieşti, măi Vasilică, şi la mai mare!

Erau bine. dispuşi cu toţii. Teofil cânta din frunză de mesteacăn şi-i tot făcea cu ochiul nevestei cabanierului. Toader-cobitorul dësprinsase de pe perete o pereche de coarne de cerb şi mereu încerca să i le potrivească pe frunte cabanierului. Cabanierul îl lăsa. amuzându-se.

— Pune-le, măi omule, pune-le tu, că nevastă-mea, săraca, nu se pl începe să mi le puie!

— Aşa, măi Vasilică, aşa! Frumos cuvânt, îmi place! zise Toader şi se înclină până la pământ în faţa femeii cabanierului. Toată cinstea, lele Paraschiţa, toată cinstea. Aşa-i stă bine femeii: să fie frumoasă şi cinstită!

Sfârşindu-se şi jocul acesta, doborâtorii începură să se plictisească. Doar Turcu n-avea odihnă. îl întrebă pe Nicolaie Bozga:

— Bădie Nicolaie, zău aşa, cum de ai dumneata bani de cheltuit cu noi?

— De ce să n-am?

— Ai avut şi până acuma?

— Am avut, dar nu de cheltuit de pomană.

— Adică cum?

— Mă ştii că nu-s băutor… Am copii mulţi… Am vrut să-i aşez pe toţi.

— Parcă nu se aşezau ei şi aşa?

— S-au aşezat, dar eu am vrut să aibă toţi şi de la mine câte ceva.

— Toată cinstea, bădie Nicolaie, toată cinstea! Aşa-i stă bine tăietorului de pădure. Să arate lumii că e cineva! Că până mai ieri nu era nimic. Treceau domnii pe lângă ei ca pe lângă un e…

— Toată cinstea, bădie Nicolaie, toată cinstea! se vârî în vorbă Toader, înclinându-se iarăşi până în pământ… Să fim bucuroşi, măi fraţilor, măcar că n-a venit casierul nici astăzi. Fir-ar al dracului de casier!

— Bine că n-a venit, că, de venea, Turcu îşi cumpăra ţigări! glumi Teofil, oprindu-se din cântat.

— Toată cinstea, Turcule, toată cinstea! îl firitisi Toader şi pe Turcu. Aşa trebuie să fie zgârcitul: să se laude că dă, dar el să nu-şi cumpere ţigări nici pentru sine!

Ieşiră într-un târziu să se întoarcă în colonie. Noaptea era înaltă şi senină şi fremăta adânc. S-auzeau pâraiele sunând. Stelele ardeau ca nişte flăcări de argint. Porniră cântând şi ţinându-se de umeri ca flăcăii. Îşi aminteau întoarcerile târzii de la ibovnice când erau tineri de tot.

Se depărtaseră mult de cabană când auziră, venind din urmă, un zvon de motor.

— I-auziţi! zise cineva. O fi casierul. S-o fi dus şeful de sector după el şi l-o fi aflat.

— S-ar putea…

Se opriră aşteptând. Zgomotul motorului creştea. Şi deodată se văzu lumina. Venea spre ei gonind nebuneşte. Apoi parcă se domoli. Toader hăuli puternic. Şi numaidecât lumina se stinse, iar motorul amuţi. Toader hăuli din nou. Motorul începu a păcăni din nou, dar îndepărtându-se.

— Cine să fie? se miră Teofil.

— De ce-a întors?

— S-o fi speriat de tine, Toadere! vorbiră ceilalţi.

— El o fi fost, casierul. I-o fi fost frică de noi. O fi socotit că-l aşteaptă cineva la drumul mare. Cu banii la el.

— Să nu fi fost şeful de sector.

— Aş, şefului de sector să-i fie frică? De ce să-i fie frică?

— El are motocicletă!

— Parcă numai el! O fi vreo motocicletă de la trust.

— Tii, drăcia dracului! înjură Teofil. Am băgat spaima în el, săracul! Parcă nu mai puteam sta un ceas la cabană!

Porniră mai departe. Ajunşi în colonie văzură lumină în locuinţa şefului de sector.

— Iaca, şefu-i acasă! zise cineva.

— Dracul să mai înţeleagă! rosti înciudat Teofil şi scuipă cu năduf.

PRĂPASTIA

Era întuneric iarăşi. Un întuneric adânc şi greu care-l apăsa. Stătea rezemat de perete. îl rezemase insul care-l păzea, altul decât cel cu ochelari fumurii. I se păruse mai milos. Voise să stea de vorbă cu el, să-l întrebe de ce nu-l lasă să plece dacă a făcut tot ce i-a cerut celălalt. Dar insul s-a răstit la el.

— Taci, altfel te adorm iar.

A tăcut. I-a fost frică. Era destul de nenorocit. şi aşa. îşi simţea mâinile şi picioarele umflate. Frânghiile îi tăiau carnea. îl durea tot, tot, cumplit îl durea. După o vreme a şoptit să nu-l supere iarăşi pe ins:

— Omoară-mă mai bine! Nu mai pot sta aşa!...

L-a rezemat de perete. S-a simţit mai bine parcă.

Stând aşa, putea gândi. S-a gândit la o mulţime de lucruri. Şi şi-a amintit o mulţime de lucruri. Ar fi vrut să le

povestească pe toate cuiva. Chiar şi insului ascuns în întuneric. A avut senzaţia că altfel ar fi murit, fiindcă între el şi viaţă nu mai era decât o legătură subţire, o bucăţică de sfoară desfăcută din frânghiile cu care era legat. Dacă nu făcea ceva ca bucăţica aceea de sfoară să se îngroaşe împletindu-se cu alte fire, n-ar mai fi avut de ce se prinde cu dinţii ca să se salte în sus, să iasă din întunericul acela, să-l vadă lumea şi să-l ajute. L-ar fi văzut poate şi insul şi i-ar fi fost milă de el. Şi ar fi înţeles multe. La urma-urmei ce are insul acela cu dânsul? s-a întrebat. Nu i-a făcut nimic, nici nu l-a cunoscut vreodată, nici nu l-a zărit măcar vreodată pe undeva.

A încercat să-i vorbească din nou, tot în şoaptă, să nu-l supere.

— Vino mai aproape…

— Pentru ce?

— Să vorbim… Am să vorbesc mai încet ca acum…

L-a simţit apropiindu-se. L-a auzit aşezându-se undeva în preajma lui.

— Îi e teamă de mine… Fiindcă l-am recunoscut…

— Pe cine?

— Pe… Pe…

51

— Eşti un prost. Nu-i e teamă de nimeni!…

4*

— Poate, dar de mine îi e teamă… Îţi spun eu… Fiindcă eu am suferit în locul lui… Dar până la urmă a venit şi el acolo… Şi tare mi-a făcut rău. Şi am îndurat! Mi-era mie teamă de el. Eram numai noi amândoi şi m-ar fi putut ucide. Dar şi aşa mi-a ucis viaţa… Au trecut douăzeci de ani de atunci.

— Vezi că aiurezi.

— Nu, nu aiurez!… Şi pe urmă mi-ai dat în cap. Cu cheia franceză. Tu mi-ai dat în cap? De ce nu-mi dai drumul să plec!… Of, am vrut să-ţi spun o mulţime de lucruri şi nu mai pot… le-am uitat. De ce le-am uitat tocmai acuma? M-am gândit prea mult la ele… Hai, dă-mi drumul. Am să-ţi dau bani.

— Taci, nu vorbi prostii! O să vină în curând să-ţi dea drumul…

— El n-o să-mi dea drumul! Ai să vezi…

Insul s-a ridicat şi a ieşit afară. N-a vrut să-l mai asculte. Şi lui i-a venit să plângă. Şi a plâns. După un timp s-a liniştit. A auzit un zgomot de motor şi într-un fel s-a bucurat că se mai întâmplă ceva în jurul său. Pe urmă s-a întristat. Şi-a adus aminte de omul cu ochelari fumurii. îl va lovi iar cu ceva în moalele capului. Şi-l va izbi cu picioarele.

Zgomotul motorului se stinse, semn că a oprit undeva pe aproape. Şi-a ciulit urechile să audă tot. Cât o fi fiind de acolo unde se află el până în şosea? Ce şosea pustie! N-a auzit nimic, niciun glas, niciun zgomot venind dintr-acolo în tot timpul cât a stat în întunericul acela greu, ca de plumb.

Deodată a auzit paşi. Paşi mulţi. Poate vin să-l elibereze. A auzit uşa deschizându-se.

— Puişorule, ai scăpat! Eşti liber!

A recunoscut glasul omului cu ochelari fumurii.

— Ţi-am spus să ai răbdare! a zis şi celălalt, cel care stătuse cu dânsul până atunci.

A simţit că-i dezleagă mâinile şi picioarele. Apoi l-au săltat de jos.

— Aşa! Acuma mişcă-te puţin… Poţi?

A putut. A făcut câţiva paşi şi şi-a ridicat mâinile să şi le dezmorţească. I-a venit să plângă de bucurie. A murmurat:

— Vă mulţumesc. Şi vă jur că am să tac!

— Suntem siguri că ai să taci! Altfel nu-ţi dădeam drumul, i-a răspuns cel cu ochelarii fumurii. Să ieşim, a urmat cel cu ochelari fumurii. Dar, înainte de asta, ascultă aici. O să trebuiască să pleci pe jos. Cobori drept înainte, pe drum. În zori ai să ajungi undeva, indiferent unde. Şi dispari! Să nu te mai vedem niciodată! Ai înţeles? Iată şi nişte bani, să ai de cheltuială. Dă mâna încoace.

A întins mâna. A simţit mâna celuilalt, rece. ca de gheaţă.

— Acum pleacă.

A pornit spre uşă. A ieşit afară, în noaptea albastră şi tăcută. Şi când a ieşit s-a lovit piept în piept cu un alt ins. Un ins cu cască şi ochelari de motociclist. A îngăimat o scuză. Insul nu i-a răspuns. I-a făcut doar un semn: Pe aici.

A pornit înaintea lor. îi auzi venind în urmă şi 3-a cuprins teama. Dar dacă vor să-l omoare? S-a întors să privească înapoi. Cei trei i-au făcut semn să-şi vadă de drum. A încercat să fugă. N-a putut. Nu-l lăsau durerile. Totuşi, încet-încet, a simţit că mersul devine tot mai uşor. S-a bucurat. Când a ajuns la drum, a văzut o maşină. S-a întrebat de ce nu-l iau cei trei cu dânşii în maşină. Dar nu şi-a mai dat niciun răspuns. S-a oprit să vadă încotro trebuie să meargă. Spre dreapta. Maşina o va lua în direcţie opusă. E cu faţa spre deal. S-a mai uitat o dată înapoi: cei trei erau mult în urmă. Abia le-a mai zărit contururile. A pornit la vale şi parcă nu-i venea să creadă că e liber cu adevărat.

Cei trei s-au urcat în maşină. Insul cu cască de motociclist, la volan. O întorsese cu botul spre vale. Şi-a scos ochelarii şi i-a vârât în buzunar. Şi-a descheiat scurta de piele şi şi-a tras mai bine mănuşile pe mâini. Lângă el şedea cel cu ochelari fumurii. Insul cu şapcă de piele urcase la spate. Şi-au aprins fiecare câte o ţigară. Cel cu ochelari fumurii a scos o sticlă.

— Un coniac, şefule?

— Nu beau, dă-i lui Gărgăune, a răspuns insul cu cască. Servieta lui Tâlvan e la tine, Gărgăune?

— Este!

— Bea tu, Gărgăune. l-a îndemnat cel cu ochelari fumurii pe cel din spate.

— Beau.

Au băut amândoi. Pe urmă şeful l-a întrebat pe cel cu ochelari fumurii:

— Câţi ani are maşina ta, Bebe?

— Vreo cincisprezece…

— Ar trebui s-o dai la fier vechi.

— Păi am s-o dau… Din afacerea noastră o să iasă

ceva gras, nu?

— O groază de bani!

— Mersi.

A urmat apoi un răstimp de tăcere. Şeful părea nervos. A întrebat:

— O fi ajuns?

— Precis, a răspuns Bebe şi a întrebat şi el la rândul lui. Nu era mai bine să procedăm mai simplu, şefule? Coboram eu şi…

— Am fi lăsat urme. Totul e studiat până în cel mai mic amănunt… Gata, pornim.

Au pornit. Încet, cu grijă. Farurile au început a mătura drumul. Apoi, când maşina a ajuns la cotitura unde începea prăpastia, s-au stins.

— Îl vedeţi? a întrebat şeful.

— Da. E în stânga, merge pe lângă peretele de piatră.

— Trebuie să-l alungăm pe dreapta.

Farurile s-au aprins din nou. Tâlvan, speriat, s-a lipit de peretele de piatră. Şeful a scos capul pe geam:

— Treci pe dreapta să nu te strivim. E prea îngust drumul…

Tâlvan a trecut drumul. Şi a pornit mai departe. Apoi, ca şi când şi-ar fi amintit ceva, „s-a oprit din nou făcându-le semn să oprească. Şeful a încetinit. Pe urmă a apăsat brusc pe accelerator şi maşina a ţâşnit drept spre Tâlvan. O clipă doar şi şeful a redresat volanul frânând brusc. Tâlvan alerga înaintea maşinii îngrozit. Alerga uitându-se din când în când înapoi, cu chipul desfigurat. S-a oprit o dată lipindu-se de peretele de piatră al muntelui. Dar maşina venea asupra lui. A vrut să se caţere pe peretele acela, şi a reuşit la început, dar a alunecat şi a căzut în şosea. Maşina a frânat la câţiva metri de el. A auzit un glas furios:

— Imbecilule! Mă faci să-mi pierd noaptea aici!

Şi atunci a înţeles că nu va scăpa. S-a ridicat de jos şi a început să alerge iarăşi. De s-ar sfârşi odată prăpastia! De s-ar sfârşi peretele acela de stâncă să se poată pierde în pădure. Maşina îl urmărea de aproape. Tot mai de

aproape lumina farurilor îl găsea într-una şi îl orbea.

În maşină, Gărgăune a zis cu glasul sugrumat:

— Daţi-mi să beau.

A luat sticla din mâna lui Bebe şi a dus-o la gură. Maşina continua să alerge după Tâlvan, mârâind din motor, sau scrâşnind din frână. Şeful scrâşnea şi el. Înaintea maşinii, în lumina farurilor, – Tâlvan a început să strige:

— Nu!... Nu mă ucide, Dârţu!... Nu mă ucide!... şi alerga împleticindu-se, răstignindu-şi braţele, sau acoperindu-şi ochii să nu-l orbească lumina lor când privea înapoi.

— Dârţu?... Ne confundă, a zis Bebe. E bine că ne confundă!

— E tot un drac şi pentru el... şi pentru noi, a mormăit şeful.

Au trecut aşa câteva minute doar. Dar lui Tâlvan i s-a părut că a alergat o veşnicie. A simţit că nu mai poate, că e sfârşit. A încercat să ghicească până unde se întind prăpastia şi peretele de piatră, dar lumina farurilor nu descoperea nimic încurajator. Şi atunci a căzut în genunchi pe marginea drumului hohotind disperat. Şi peste o clipă maşina l-a izbit cu aripa dreaptă şi s-a prăbuşit în gol. A răsunat un ţipăt de groază cutremurător, sfâşiind noaptea şi pe urmă nu s-a mai auzit nimic.

— În sfârşit, a răsuflat şeful.

— Eşti un as, a rostit Bebe admirativ.

Dar şeful n-a răspuns. Şi-a şters doar sudoarea de pe frunte cu mâna înmănuşată şi-a deschis portiera din partea sa. S-a uitat atent în drum, pe portiera deschisă, apoi i-a spus lui Bebe:

— Uită-te pe geam în partea ta. E mult pula l i margine?

— Vreo trei metri, şefule! i-a răspuns Bebe.

— Bine!

Şi în aceeaşi clipă a întors brusc volanul spre dreapta, accelerând şi aruncându-se în afară. A simţit o lovitură în laba piciorului, apoi pietrişul drumului

sfâşiindu-i pantalonii şi intrându-i în carne. A auzit un vaiet, fierăria maşinii lovindu-se de pietre o dată, de două ori, apoi un zornăit prelung de sticlă spartă şi, la sfârşit, zgomot de tinichea zgâriindu-se în colţii de piatră.

S-a ridicat de jos şi s-a apropiat de marginea prăpastiei. A ascultat atent minute în şir. A pornit, apoi cu paşi repezi mai la deal şi iar s-a oprit. A ascultat din nou, încordat, cu urechea întoarsă către prăpastie. Pe urmă şi-a scuturat hainele de praf şi de pământ şi a pornit la drum spre culmea de pe care pornise cu maşina pe urma lui Tâlvan. Ajuns pe linia tirlei părăsite, a intrat în pădure. Dincolo de culme, în vale, la capătul unui drum de care, îl aştepta o motocicletă ascunsă în frunziş şi acoperită cu o prelată verzuie.

UN NO A TELEFON, DE DATA ACEASTA LA ORA 13, 30

Dimineaţa aceea de luni şi-o petrecuse aproape întreagă la tribunal. Se judecaseră câteva „penale” care îi luaseră timp pentru studierea dosarelor. Din pricina lor nu se prea putuse ocupa de „cazul” lui.

În plus, zilele trecuseră fără să se mai ivească nimic nou. Tocmai de aceea nu i-a mai dat importanţă. Nădăjduise că se va mai ivi totuşi ceva, poate un nou telefon, vreo sesizare a miliţiei, care să confirme cea de-a doua alternativă şi, implicit, şi pe cea de-a treia – pe care procurorul-şef l-a lăsat să o descopere şi să o formuleze. Dar nu se ivise nimic şi, cu fiecare zi trecută, căutările sale încercau parcă să evadeze din realul presupus în abstract, în exerciţiul formal. E adevărat că nu putea renunţa la ideea că procurorul-şef n-a intenţionat să construiască – în discuţia pe care o purtaseră a doua zi după surpriza din Poiana Păstrăvarului – numai un exerciţiu, un joc profesional. Dar munca de fiecare zi şi faptul că Manoliu lipsise din oraş câteva zile îl îndepărtaseră oarecum de „caz”.

Acum însă, după ce-şi petrecuse aproape toată dimineaţa la tribunal unde, într-o pauză, avusese prilejul să discute cu Manoliu, şi-a repus „cazul” pe rol. Şi asta,

pentru că în discuţia cu Manoliu i-au atras atenţia câteva elemente noi şi o nepotrivire ciudată, deşi încă nu absolut sigură.

Se judeca un proces de braconaj. Inculpatul fusese surprins pescuind într-o rezervaţie ţinând de un ocol silvic. Totuşi omul susţinea că n-a fost surprins asupra faptului: era doar în trecere. Fusese la pescuit în altă parte. Paznicul susţinuse că l-a văzut scoţând la mal un peşte „Ia aşa de mare, tovarăşe preşedinte!” – şi arătase o măsură pe lungimea braţului. „Frumos păstrăv!” încheiase el admirativ. Manoliu îşi întorsese privirile spre fotoliul procurorului zâmbind: „Dumneavoastră, tovarăşe procuror, ce părere aveţi despre asemenea exemplar?” El şi-a muşcat buzele să nu râdă şi a răspuns: „Asemenea exemplare ca… inculpatul, care încalcă legile statului conştient, trebuie… etc. etc „A cerut instanţei să-l amendeze substanţial.

În pauză Manoliu l-a luat la braţ: „Mă mir cil nu te-a pufnit râsul. Te-ai încruntat de parcă îi aveai în faţă pe Coroi!” „Dar ce-ţi veni cu exemplarul?” l-a întrebat. „Mi-am adus aminte de pescuitul nostru pe Păstrăviţa. Prinseseşi şi tu un exemplar frumos. La masă însă susţineai că a fost de două ori mai mare ca în realitate. îţi aminteşti?” Nu şi-a amintit, dovadă că Manoliu exagera. De altfel faptul nu avea nicio importanţă. Important era să afle de la Manoliu ceea ce îl interesa. A zis: „A fost frumos. Dacă nu v-aţi fi gândit la mine, aş fi stat toată după-amiaza cu nasul în dosare. Cui i-a trecut prin minte că exist şi eu?” „Vrei să te revanşezi?” „Firesc!” Manoliu a ridicat din umeri: „Nu mai ştiu exact. Ştiu că m-am trezit cu un telefon de la Taşcu: «Hai că am improvizat un program grozav pe după-amiază. Vrei să vii?» Am acceptat imediat, eram liber… A, şi tot el a zis: «Mai cheamă pe cineva». Drept să-ţi spun, nu m-am gândit taman la tine. Am început să-i propun: pe Struţeanu, pe Romaşcan. «De la procuratură să nu invităm pe nimeni?» «Cheamă-l pe Dominte, mi-am amintit eu. Sună la 351». «Ce fel de om e? înţelege de glumă?» m-a întrebat iarăşi. «Înţelege,

domnule, cum să nu înţeleagă?» «Atunci află că l-am invitat». Asta a fost tot. Iar tu ai venit cu maşina ca un Sherlock-Holmes, convins că descoperi cel puţin o contrabandă de stupefiante. Aşa e?” „într-adevăr, aşa e”, a recunoscut el.

S-au întors în sală şi, în tot restul timpului până la terminarea şedinţei, el a cântărit şi a răscântărit elementele noi descoperite în discuţia cu Manoliu

Deci: Taşcu s-a consultat cu Manoliu pe *cine* să invite de la procuratură şi, când i-a fost recomandat Dominte, l-a încunoştinţat pe Manoliu că, de fapt, l-a şi invitat! De ce atunci l-a mai consultat pe Manoliu? Pe urmă, l-a întrebat pe Manoliu dacă Dominte înţelege de glumă, după ce pusese farsa la cale, iar lui Dominte i-a spus că – ideea farsei îi aparţine lui Manoliu. De ce? A spus-o numai aşa, ca să împace lucrurile, sau… Şi totuşi ce avea cu Taşcu ăsta? Ciudată pornire!… Fiindcă este pur şi simplu o pornire. I-a fost antipatic la început acolo, la Poiană; pe urmă însă a început să-l vadă cu alţi ochi. I-a devenit oare din nou antipatic? Sau l-a influenţat într-atâta exerciţiul procurorului-şef, încât a început să-l creadă pe Taşcu autor al unei lovituri ca în filme? Totuşi Taşcu e un om cu prestigiu în oraş, este contabilul şef al unei întreprinderi mari şi dificile, nu e un oarecare. Bine, dar şi procurorul-şef… Prostii! Procurorul-şef s-a folosit de dânsul în jocul de-atunci ca de o figură de şah, ca de un simbol, la modul cel mai obiectiv posibil… Dar dacă ceea ce simte el se numeşte fler? În profesiunea aceasta trebuie să fii atent, să nu treci pe lângă „cazuri”.

Radu Dominte îşi aprinse o ţigară şi începu să răsfoiască un dosar. Nu se putea concentra de loc asupra lucrului. îl chinuiau sentimente contradictorii. Ba i se părea că e ridicol să despice atâta firul în patru, ba i se părea că greşeşte amarnic încercând să se smulgă din plasa frământărilor şi căutărilor sale. Hotărî să iasă, să se plimbe puţin prin parc, să stea de vorbă cu cineva, cu oricine, cu un cuvânt, să se destindă puţin, ca după aceea să se întrebe serios, lucid: „Nu cumva mi-am creat g

obsesie din toată povestea asta?” Dar nu ieşi, pentru că pe masa de lucru sună telefonul. Ridică receptorul cu un gest de mare plictiseală.

*

Directorul intră foarte bine dispus. Îi întinse mâna portarului şi-l întrebă de sănătate. Portarul înmărmuri de uimire. Abia îndrăzni să dea mâna. Era pentru prima dată de când se afla în serviciul trustului că i se întâmpla aşa ceva. De obicei, directorul intra grăbit, preocupat. Urca scările câte două o dată şi dispărea.

În ziua aceea, după ce schimbă câteva cuvinte cu portarul, porni fredonând pe scări. Se opri să strângă mâna tuturor celor pe care îi întâlni pe culoarul direcţiei, lăsând ridicări de umeri şi stupefacţii în urma sa, apoi intră în cabinetul său. Secretara murmură un „bună dimineaţa”, şi se cufundă la loc în hârtiile ei, convinsă fiind că directorul va trece, ca de obicei, în biroul său. Dar directorul se opri lângă masa ei de lucru ca să o întrebe;

— Ai mult de lucru astăzi, tovarăşă Bălan?

— Ca de obicei, răspunse ea ridicându-se.

— Nu ţi-e dor să te plimbi, să faci plajă, să te săruţi cu cineva, să-ţi faci curat acasă?

Secretara îşi duse palmele la obrajii care se roşiseră puternic:

— Vai, tovarăşe director, dar am soţ… Eu sunt…

— Ştiu, ştiu, eşti o femeie serioasă, la locul dumitale, ai soţ, ai copii, şi obraz, ştiu. Şi totuşi du-te şi fă ce vrei dumneata astăzi. Eşti liberă până mâine la ora opt. Mai odihneşte-te! Cred că ar fi bine să te plimbi toată ziua. îmi pari cam palidă…

— Vă mulţu…

— Nu-mi mulţumi mie…

— Tovarăşe director, dar nu v-am văzut niciodată aşa… Ce s-a întâmplat cu dumneavoastră?

Directorul tresări. Femeia îl privea cu o uimire care îl amuza. Râse în sinea lui şi dădu să intre în birou, dar îşi aduse aminte că îi este dator secretarei cu un răspuns:

— Trustul nostru a fost declarat fruntaş pe ramură!

Şi, în plus, am un băiat! Patru kilograme treizeci!... Ce părere ai? Teribilă coincidenţă, nu?

Secretara îl privi câteva clipe încurcată. Nu ştia pentru ce să-l felicite mai întâi. Oricum, ambele evenimente erau importante. Totuşi ea, ca mamă, socoti până la sfârşit că directorului i-ar face mai multă plăcere nişte urări pentru cel mai tânăr membru al familiei sale. Zise din toată inima:

— Să vă trăiască şi să vă bucure viaţa!

— Mulţumesc!... îţi mulţumesc, tovarăşă Bălan!

— Cum arată, tovarăşe director? Seamănă cu dumneavoastră? Are ochi căprui? E... autoritar?

— O, foarte autoritar! râse directorul şi intră în biroul său.

Numaidecât după aceea, secretara se repezi în celelalte birouri să comenteze veştile.

Directorul îşi scoase sacoul şi îl agăţă pe cuier, rămânând numai în cămaşă, aşa cum făcea de obicei. Se aşeză şi deschise dosarul cu acte de semnat. Începu să semneze, când telefonul de interior sună lung.

— Alo! Popescu la telefon!

— Să trăiţi, tovarăşe director! Bolocan.

— Ce s-a întâmplat, tovarăşe Bolocan?

— Vreau să vin până ia dumncavonst r, i. Am’s îi va comunic ceva deosebit.

— Ce anume?

— Nu vă pot spune la telefon.

— Bine, vino!

Bolocan apăru numaidecât. Era obosit. şi îngrijorat.

— Ia loc!

Se aşeză în faţa biroului de lucru al directorului

— Despre ce este vorba?

— Grav, tovarăşe director!

— Grav?

— Foarte grav!

Directorul făcu ochii mari.

— Casierul de la Dumbrava a dispărut de câteva zile cu banii de salarii.

— Eşti nebun, Bolocane?! izbucni directorul, devenind stacojiu.

— A telefonat alaltăieii după-amiază şeful de sector… Oamenii se agită, cer salariile! Casierul nicăieri! Ce e de făcut?

Directorul îl privi câteva clipe în tăcere. Apoi zise:

— Poate că nu e nimic… Poate a întârziat casieria noastră centrală să scoată banii de la bancă să nu ne alarmăm. Stai puţin… Cu contabilitatea ai vorbit?

— Nu… N-am socotit de competenţa mea…

— Într-adevăr. Dar stai o clipă, să-l întreb pe Taşcu.

Ceru contabilitatea la telefon.

— Taşcule, dumneata eşti?… Nu ştii, s-au ridicat salariile pentru Dumbrava?… Da? S-au ridicat?… Când? Acum patru zile… cinci zile? Tura teleg… înţeleg… închipuieşte-ţi, casierul n-a ajuns nici până astăzi cu banii la Dumbrava.

— Poate că astăzi o fi ajuns. îl întrerupse Bolocan.

— Da, s-ar putea să fi ajuns, zise directorul şi închise telefonul. Să vorbim şi cu Dumbrava!

Ceru centralistei să-i aducă Dumbrava pe fir. În aşteptarea legăturii, Bolocan se simţi dator să dea unele amănunte:

— Şeful de sector era foarte neliniştit. Và căuta pe dumneavoastră, de fapt. Nu ştia ce să facă. Voia să anunţe autorităţile. Inutil, fiindcă era sâmbătă după-amiază.

— Poate că ar fi fost bine să le fi anunţat, poate că ar fi fost rău, reflectă directorul. Dacă omul a avut vreo chestiune familială şi a întârziat?

Bolocan clătină din cap.

— Se poate… Totuşi pe mine mă îngrijorează… Pe dumneavoastră nu?

— Am venit la birou foarte bine dispus. Aveam toate motivele. Totuşi, n-aş vrea să-mi pierd buna dispoziţie. De aceea încerc să sper că nu e nimic grav, îi răspunse directorul.

— Ce bine ar fi să putem îndrepta toate nenorocirile omeneşti cu speranţa că ele nu s-au întâmplat, sau nu se

vor întâmpla, filosofă Bolocan.

Directorul zâmbi îngăduitor şi ridică receptorul. Primise legătura cu Dumbrava.

— Alo?... Şeful de sector? Directorul Popescu la telefon!... Spune!

Ascultă câteva minute încordat şi, pe măsură ce asculta, chipul i se întuneca din ce în ce mai mult. Bolocan înţelese că, treptat-treptat, speranţa directorului s-a topit, că lucrurile au rămas la fel de grave ca atunci când a vorbit cu şeful de sector, dacă nu au devenit şi mai grave.

— Ar fi trebuit, cred, să faci ceva, tovarăşe Vlad... Ştiu eu ce?... În sfârşit... rosti directorul în pâlnie.

— Eu l-am reţinut, tovarăşe director, zise repede Bolocan. I-am spus să nu treacă peste dumneavoastră. Poate am greşit. îmi iau toată răspunderea.

Directorul îi făcu semn cu mâna să tacă. Continuă să asculte în receptor cuvintele omului de la celălalt capăt al firului şi, la sfârşit, conchise:

— Bine, deocamdată lasă-ne pe noi să acţionăm. Dumneata ţi-ai făcut datoria. Voi sesiza eu autorităţile... Cu salariile?... Deocamdată nu ştiu ce să-ţi răspund... Mă voi consulta... La revedere!

Aşeză receptorul la loc şi-şi puse amândouă mâinile în cap, înciudat.

— Să se întâmple tocmai astăzi aşa ceva! Tocmai astăzi. Ce ghinion! Se vede treaba că m-am bucurat prea mult şi prea repede!... Cine l-o fi adus aici şi cine l-a făcut casier?! Trustul ăsta a avut prestigiu până acum. Şi-acum? ... Măcar de-aş putea face într-un fel să nu se stârnească zarvă...

Impresionat de izbucnirea directorului, Bolocan se simţi dator să spună câteva cuvinte încurajatoare:

— O să-l prindă, n-aveţi grijă! Că nu putea intra în pământ!

— Dar până atunci?... Ce fac până atunci cu muncitorii, cu salariile lor? La asta nu te gândeşti? Deocamdată ei sunt cei care suferă... Şi lor ce să le spun? „Mai aşteptaţi!”

— Va trebui să li se plătească totuşi salariile.

5 – Omul de la ora 13

— Asta nu pot hotărî eu!

Directorul se ridică din fotoliul său şi începu să se plimbe nervos prin birou, cu mâinile în buzunare. Se plimba şi vorbea scrâşnind, parcă mai mult pentru sine:

— Lucrăm cu uşurinţă… Cu o condamnabilă uşurinţă! … Vine un om, nici nu ştim bine ce e cu el, şi-i acordăm toată încrederea… îi dăm pe mină o gestiune de zeci de mii de lei!… Bani munciţi cu sudoare, în creierii munţilor, bani grei. Nu, vinovat nu e el. Noi suntem vinovaţi! Noi toţi! Ar trebui să ne pună pe *noi* să plătim salariile furate, să ne învăţăm minte! Aşa ar trebui!… Şi dacă totuşi omul acesta nu e vinovat?… Dacă i s-a întâmplat ceva? Dacă… se opri, pironindu-şi privirile pe chipul lui Bolocan şi zise cu jumătate de glas. Ştiu eu ce să fac?… Va trebui să sesizez… Va trebui să vorbesc cu… Există oare şi o altă soluţie? Trebuie să cumpănim bine lucrurile. Ce ghinion tocmai acuma să-Tăcu câteva clipe. Apoi zise:

— Poţi pleca, Bolocan. Şi… deocamdată, tăcere. Nu vorbi cu nimeni nimic. Lasă totul în seama mea. Trebuie să mă consult mai întâi cu şeful contabil. Să sesizeze el autorităţile. Oricum, e o palmă straşnică dată tuturor… La revedere!

Bolocan se ridică din fotoliu, se înclină şi ieşi.

Directorul se aşeză pe unul din scaunele din jurul mesei de şedinţă şi-şi îngroapă obrazul în palme, chinuit.

*

— Alo?… Cine aţi spus că sunteţi?… într-adevăr nu mă aşteptam, rosti Radu Dominte în microfon şi se uită instinctiv la ceas. Înregistră fugitiv: „ora treisprezece şi treizeci de minute. Ciudat!”… Apoi continuă convorbirea: Vreţi să-mi faceţi o nouă surpriză? Tot atât de plăcută?… A, nu, m-a izbit coincidenţa: îmi telefonaţi în jurul orei la eire mi-aţi mai telefonat, adică la ora când aţi pus pe cineva să-mi telefoneze… Poftim? E vorba de ceva serios?…

— S-a întâmplat ceva?… Da?… Atunci vă aştept… Nu,

firesc e să veniţi dumneavoastră la noi, desigur. Vă aştept!

Puse receptorul la loc şi trecu în faţa oglinzii de deasupra chiuvetei şi-şi aranja ţinuta. Apoi bătu la uşa procurorului-şef. Intră.

— Îmi permiteţi?

— Poftim, cu plăcere. Ce s-a întâmplat? îl întâmpină procurorul-şef, ridicându-se şi ieşind de după biroul său de lucru.

— Mi s-a anunţat o vizită…

— Cine?

— Contabilul şef al trustului.

— Ce vrea?

— Să-mi comunice ceva… deosebit se pare… Vreţi să staţi dumneavoastră de vorbă cu el?

— Nu, Voi intra aşa, întâmplător, dacă va fi cazul să intru. Bineînţeles dacă nu e vorba de o discuţie strict amicală.

— Se pare că nu.

— S-o fi întâmplat ceva pe la ei… N-ai primit aici o sesizare?

— Nu.

07

— Să vedem, miliţia n-o fi primit ceva?

*5**

Ceru secretarei să-i facă legătura cu miliţia. Vorbi câteva secunde doar. Răspunsul fu negativ. Se aşeză la loc la biroul său de marmură:

— Te pomeneşti că începe altă… petrecere de zile şi nopţi… Vizita aceasta nu-mi prevesteşte nimic bun… Păcat de oameni… Mare păcat!…

*

— Aşadar, casierul-administrator Tâlvan Nicolaie a dispărut acum câteva zile eu salariile muncitorilor din sectorul Dumbrava… La ce sumă totală se ridică aceste salarii?

— Eu n-aş putea să vă spun exact… Cunosc fondul general de salarii. Nu pe defalcări… Îmi pare rău…

— Nu e nimic. Poate cunoaşteţi alte amănunte,

câteva date despre Tâlvan Nicolaie…

— Regret, dar nici în privinţa aceasta nu vă pot ajuta. E nou în întreprindere. Serviciul personalului v-ar putea furniza astfel de date.

— Credeam că, în calitate de conducător financiar al întreprinderii, vă cunoaşteţi în oarecare măsură subalternii direcţi…

— E foarte greu… Sunt destul de mulţi. Le uiţi figurile de la o zi la alta. Şi-apoi Tâlvan e foarte nou la noi.

— Când anume a ridicat Tâlvan salariile?

— După spusele casierului central, acum cinci zile…

— Şi când trebuia să le achite?

— În zilele următoare, bineînţeles, eşalonat pe guri de exploatare.

— Dumneavoastră când aţi aflat de dispariţia lui?

— Astăzi de dimineaţă. M-a informai tovaniiul director. La rândul său, dumnealui a fost în formal de către funcţionarul de serviciu de sâmbăta după amiază.

— De ce ne-aţi sesizat abia la prânz?

— S-a luat legătura cu şeful de sector, pentru confirmare. Tovarăşul director a zis că poate omul s-o fi întors şi că totul a intrat în normal.

— Personal l-aţi văzut vreodată pe acest Tâlvan?

— Cred că da… Deşi nu-mi aduc aminte precis… V-am spus…

— …sunt destul de mulţi…

— Exact.

Radu Dominte punea întrebările privindu-l fix pe Taşcu, atent să surprindă pe chipul lui orice schimbare, oricât de mică. Nu ştia nici el exact de ce o face. N-avea niciun motiv întemeiat. Poate că era numai o refulare a exerciţiului făcut împreună cu procurorul-şef, exerciţiu care continua să-l obsedeze. Erau de vină în parte şi coincidenţa – destul de relativă totuşi – a convorbirilor telefonice şi faptul că Tâlvan a dispărut îndată după prima convorbire. Putea avea vreo legătură dispariţia lui Tâlvan cu… convorbirea telefonică? Putea avea vreo legătură faptul că Taşcu i-a telefonat abia la prânz, câteva ore după

ce a aflat de dispariţia lui Tâlvan?

Îi punea întrebări, punându-şi în acelaşi timp şi sieşi. Oricum, „cazul” se ivise. Şi, ciudat, chiar Taşcu era cel ce i-l oferea, după ce tot. el îl făcuse – involuntar – să-l presimtă.

Taşcu îi înfrunta privirile fixe, atente, cu un calm desăvârşit, aproape indiferent. Răspundea la întrebări nu cu reţinerea omului în faţa autorităţii, ci ca de la egal la egal. Şi lucrul acesta îl cam necăjea pe Radu Dominte. îl făcea să nu se simtă în deplinătatea autorităţii sale, ci şarjat mereu de celălalt. Era ca şi când i-ar fi atras atenţia cu fiecare răspuns: „Atenţie, puştiule, mă aflu la tine, la procuratură, dar rămân tot ceea ce sunt”; sau: „Vrei să-ţi dai aere, nu?... Vezi că sunt aproape de două ori mai în vârstă decât tine. Fii politicos”. îşi dădu seama că nu are ce să-l mai întrebe şi încercă să pună capăt discuţiei:

— Va trebui să faceţi o sesizare în scris. Şi să reclamaţi şi miliţiei cazul.

Taşcu zâmbi.

— Am fi putut face treaba asta fără să vă deranjez pe dumneavoastră şi fără să mă deranjez pe mine. Dar e vorba şi de altceva. Fireşte, cercetările trebuie să înceapă numaidecât! Am vrea însă ca ele să fie cât mai discrete. E şi rugămintea tovarăşului director, care m-a trimis *mai întâi* la dumneavoastră. Ne gândim la prestigiul întreprinderii. Cred că mă înţelegeţi. Nu ştiu cum să vă explic: făcându-se zarvă, oamenii care muncesc mai ales în pădure şi-ar putea pierde încrederea în întreprindere mai întâi. Şi asta ar prejudicia foarte mult producţia. Mulţi ar putea părăsi lucrul, angajându-se în altă parte.

Procurorul îl privi surâzând...

— Dumneavoastră vă închipuiţi că noi facem anchetele cu toba? Sau ieşim în piaţă şi povestim în gura mare ce s-a întâmplat la trustul lemnului? Vă înşelaţi!

— Scuzaţi-mă, nu mă pricep câtuşi de puţin, murmură Taşcu stupefiat.

Dominte îşi scoase ţigările şi-l servi.

Taşcu luă o ţigară, o frecă încet între degete, apoi,

văzând că Dominte scoate bricheta, zise:

— O clipă, să vă servesc şi eu cu ceva. Şi scoase un pachet de „Lucky Strike”. Serviţi… Ni le fac cadou reprezentanţii firmelor străine pentru care exportăm lemn… când vin prin ţară. Nu-i poţi refuza… Fiecare gest înseamnă diplomaţie.

Lui Radu Dominte îi trecu fulgerător prin minte că şi gestul făcut în clipele acelea de Taşcu ar putea însemna diplomaţie, dar alungă repede gândul.

În pragul biroului său se ivi procurorul-şef. Salută cu o înclinare a capului şi veni cu mâna întinsă spre Taşcu:

— Îmi pare bine că vă văd… deşi sunt oarecum supărat pe dumneavoastră.

— De ce?

— Îmi place şi mie pescuitul… Poate că dacă n-aş fi fost procuror-şef, mă găseaţi pe mine la telefonul lui Dominte…

Taşcu râse:

— Îmi cer scuze. Nu ştiam că vă plac farsele… Altfel v-aş fi ales pe dumneavoastră.

— Cum, n-aveaţi nicio preferinţă?

— Ştiam că tovarăşul Dominte e prieten cu tovarăşul Manoliu. Voiam, de fapt, să-i fac o plăcere lui Manoliu. În realitate, mi-am făcut mie plăcerea de a-l avea printre invitaţii mei, replică Taşcu, înclinându-se uşor în faţa lui Radu Dominte.

Procurorul-şef se strădui să zâmbească. Şi, zâmbind, aruncă vreo câteva cuvinte cu o voită indiferenţă:

— E bine că v-aţi gândit şi la noi… Şi asta fără niciun interes cât de mărunt.

Taşcu îi replică, glumeţ:

— Şi totuşi aş putea spune că am avut un interes…

Procurorul-şef ridică din sprâncene:

— Care anume?

— Acela de a mă pune bine cu procuratura.

— În ce scop?

— Pentru scopul de faţă, pe care, bineînţeles, atunci nu-l prevedeam. Tovarăşul procuror Dominte vi-l va relata,

sunt sigur.

De data aceasta, Taşcu rosti cuvintele cu gravitate. Trecuse de la glumă la seriozitate brusc. Chipul i se întunecă la fel de brusc. Şi ochii i se înnegurară.

— E vorba de un caz ciudat. A dispărut un casier cu salariile muncitorilor, preciză Radu Dominte.

Procurorul-şef clătină din cap.

— Există oameni care nu vor să raţioneze… Şi e păcat!…

— Într-adevăr, încuviinţă Taşcu şi se ridică. Apoi îi întinse mâna procurorului-şef zicând:

— Voi încerca să-mi repar gafa, invitându-vă cât mai curând la o partidă de pescuit sau de vânătoare, dacă veţi găsi timp liber pentru aşa ceva.

— Dacă ne va permite cazul dumneavoastră, bineînţeles, răspunse procurorul-şef, înclinându-se.

Taşcu ieşi condus de Radu Dominte, uitându-şi pachetul de „Lukeky Strike” pe birou.

Procurorul-şef reintră în biroul său şi chemă din nou miliţia la telefon:

— Cu tovarăşul căpitan Negru… Alo, aici procurorul-şef Darie. La trustul lemnului, un caz: un casier a dispărut cu banii muncitorilor. Dar e bine să veniţi până la noi, tovarăşe căpitan. Aş vrea să lucraţi cu tovarăşul Dominte. Lui i s-a sesizat cazul…

CERCETĂRI, CERCETĂRI, CERCETĂRI

Căpitanul Negru închise dosarul lui Nicolaie Tâlvan şi-l împinse înlături ca pe un lucru de care nu mai avea nevoie. îşi scoase pipa şi şi-o îndopă cu tutun. Apoi aprinse un chibrit. Dar chibritul i se stinse între degete, nefolosit. Puse pipa pe masă şi-şi trase iar dosarul în faţă. îl deschise pe la jumătate şi-şi notă în carnet câteva date. Apoi îl închise la loc.

— Vă mai trebuie? îl întrebă Nicolau, şeful serviciului de personal.

— Nu, vă mulţumesc! răspunse căpitanul şi veni să se aşeze în faţa lui, adăugând: îmi îngăduiţi să vă pun câteva întrebări?

— Desigur, vă stau la dispoziţie.

— Dumneavoastră, personal, ce impresie v-a făcut acest Nicolaie Tâlvan?

— Impresia unui om cinstit.

— Aşa reiese şi din referinţele şi caracterizările din dosar. Totuşi omul acesta a suferit o condamnare. O spune el însuşi.

— Tocmai fiindcă o spune l-am considerat un om cinstit. Ar fi putut trece peste amănuntul acesta. Mai ales că în dosar nu se află niciun act privind condamnarea. Iar arhivele care l-ar fi putut deţine nu mai există. Şi el ştia prea bine că nu mai există! Deci…

— Aveţi dreptate. Totuşi cunoscând acest antecedent, de ce i-aţi dat o gestiune pe mână?

— Omul acesta muncise cinci ani exact în acelaşi post, fără să aibă cea mai mică lipsă în gestiunea lui. Aţi văzut doar caracterizările…

— Le-am văzut. Şi, totuşi, după cinci ani de muncă cinstită…

— Dar deocamdată totul nu e decât o prezumţie, tovarăşe căpitan…

— E mai mult decât o prezumţie: banii au fost ridicaţi de dânsul, nu de altcineva. A dispărut dânsul, nu altcineva… Dumneavoastră l-aţi cunoscut mai îndeaproape?

— Oarecum. A venit la mine cu transferul. Parcă-l văd. S-a oprit la uşă şi m-a întrebat: „Tovarăşe şef, aş putea îndrăzni să vă rog să mă ascultaţi zece minute?” L-am ascultat. Mi-a povestit ce e cu dânsul. Ce i s-a întâmplat, pe unde a umblat, ce a făcut, şi la sfârşit m-a întrebat: „Spune-ţi-mi, aşa cum sunt, voi putea munci la dumneavoastră? Mă veţi primi?” Mărturisesc că m-a impresionat. Părea un om chinuit de un complex de inferioritate, un om care nu îndrăzneşte să se uite în ochii semenilor săi, considerându-se prea mic, un om strivit. Am vrut să-i dau o dovadă de încredere. L-am trimis la Dumbrava în aceeaşi zi, cu numirea în buzunar. Nici nu l-am mai consultat pe director. De altfel nici nu era în

localitate. Aveam postul liber la Dumbrava.

— Ce se întâmplase cu fostul casier-administrator?

— I s-a desfăcut contractul de muncă.

— De ce?

— Susţinea că nu mai poate sta în „sălbăticia asta”… De fapt îşi părăsise familia şi se încurcase cu altă femeie…

Căpitanul Negru îşi aprinse în sfârşit pipa. Ar fi vrut să-i mai pună câteva întrebări lui Nicolau, dar n-o făcu. Îşi dădu seama că Nicolau ţinea oarecum la Tâlvan, că undeva în fiinţa lui mai trăieşte convingerea că omul acela *nu putea fura*; i se părea că şi el simte parcă lucrul acesta, de aceea renunţă la alte întrebări. Nu voia să se lase influenţat – inconştient, bineînţeles – de sentimentele şi convingerile lui Nicolau. Trebuia să rămână perfect lucid, perfect obiectiv, să judece la rece fiecare amănunt, fiecare cuvânt, fiecare impresie, ca nu cumva să apuce pe vreo potecă greşită care să-l conducă în hăţişul dibuirilor sterile.

Se ridică de pe scaun, înalt şi zvelt cum era, şi-i întinse mâna lui Nicolau.

— Vă mulţumesc. S-ar putea să vă mai deranjez…

— Nu face nimic. Vă stau la dispoziţie.

Ieşi trăgând din pipă şi împrăştiind în jurul său bucle de fum albastru, de tutun aromat.

*

— Va să zică, dumneavoastră aţi fost cu Tâlvan la restaurant. Aţi intrat să luaţi masa de prânz?

— Da.

— N-aţi observat nimic deosebit la dânsul în timpul pe care l-aţi petrecut împreună?

— Ba da. Era foarte neliniştit. Nu-şi găsea Ice.

— Ce aţi discutat?

— Treburi de serviciu.

— Vă puteţi aminti exact *ce* anume?

Şeful de sector înghiţi în sec. Se concentra să-şi aducă aminte. De fapt, nu era nevoie să-şi aducă aminte de ce anume discutase. Ştia prea bine ce discutase. Numai că nu-i putea repeta tocmai căpitanului discuţia. De aceea se

concentra, nu ca să-şi aducă aminte, ci să inventeze ceva plauzibil, convingător. Zise:

— Hotărâsem să cerem de la trust nişte unelte noi, şi i-am spus să facă un referat în sensul acesta.

— Atât?

— Şi altele. Lucruri fără importanţă…

— A stat tot timpul la masă, sau a mai şi plecat? N-aţi observat, n-a vorbit cu nimeni altcineva în afară de dumneavoastră?

— Nu, n-am observat. A plecat o singură dată la toaletă.

— Avea banii de salarii asupra lui?

— Nu, urma să-i încaseze a doua zi. De asta nici nu s-a mai întors în seara aceea la sector.

Căpitanul Negru scoase din porthart un carneţel, îl răsfoi câteva clipe, apoi îl puse deoparte zicând:

— Vă atrag atenţia asupra unui lucru: străduiţi-vă să-mi răspundeţi cât mai exact. Orice nepotrivire…

— Ce vreţi să spuneţi? se nelinişti şeful de sector. Credeţi că mint?… De ce aş minţi?

— Nu uitaţi un amănunt: că dumneavoastră şi nu altcineva aţi petrecut cu Tâlvan o după-amiază întreagă! A doua zi Tâlvan a dispărut… Aşa că, până la noi probe, dumneavoastră aţi putea fi bănuit de complicitate.

Şeful de sector izbucni:

— Eu? Dar eu m-am întors în aceeaşi seară la sector! Am fost aici, prezent toate zilele următoare! Am martori… O sută de martori!

— Ei şi?… Aveţi martori doar că aţi fost la sector, nu că n-aţi discutat cu Tâlvan cu totul altceva decât treburi de serviciu… îi replică, zâmbind, căpitanul Negru.

— Asta aşa e, recunoscu şeful de sector.

— Vedeţi?

— Aţi putea atunci să-mi spuneţi dumneavoastră ce am discutat cu el în afara treburilor de serviciu?

— Asta e o chestiune cu totul secundară, tovarăşe Vlad, replică zâmbind în continuare căpitanul. Deocamdată, cel puţin…

Urmară câteva clipe de tăcere, timp în care Vlad examină cu atenţie chipul ofiţerului. Voia să-şi dea seama dacă omul din faţa lui ştie mai mult decât spusese, sau pipăie numai terenul în căutarea unui punct de sprijin. Dar chipul căpitanului îl alarma pe şeful de sector. Ar fi vrut să ştie ce se ascunde în spatele lui. Nu cumva zâmbetul e o dovadă că ofiţerul ştie mai mult decât se pare? Dar ce anume să ştie? Dacă ar fi ştiut, ei doi n-ar fi discutat acolo, la Dumbrava, în biroul său. Totul ar fi fost altfel… Bine, dar ce putea şti despre dânsul? Ce a făcut în fond? Tâlvan a dispărut, a fugit, sau poate… Dar dacă l-au găsit? Dacă… Dacă…

— Istorisiţi-mi mai departe. Până la ce oră aţi stat cu Tâlvan în restaurant?

— Până către seară… Pe urmă am plecat.

— L-aţi lăsat singur?

— Nu, cu nişte cunoscuţi ai săi… Doi inşi.

— Dumneavoastră îi. cunoaşteţi?

— Nu, nu i-am mai văzut până atunci…

— Cum arătau?

— Doi oameni obişnuiţi… Unul purta ochelari fumurii, de vedere. Al doilea avea o şapcă de piele. Nu reţin mai mult. Eram cam ameţit când au venit ei…

— Dar Tâlvan era ameţit?

— Cred că se şi îmbătase.

— Şi cum s-au prezentat oaspeţii?

— L-au îmbrăţişat şi l-au sărutat. Păreau prieteni vechi…

— Nu şi-au spus numele?

— Din moment ce erau prieteni…

— Vă sunt şi dumneavoastră prieteni?

— Mie nu! V-am spus, nu-i cunosc.

— Şi în cazul ăsta nu vi s-au prezentat?

— S-au prezentat, dar, v-am spus, eram cam ameţit. Nu reţin numele lor.

— Dar dacă i-aţi revedea, i-aţi recunoaşte?

— Fără îndoială!

— Aţi putea să-mi spuneţi cu exactitate la ce oră aţi

plecat dumneavoastră din restaurant?

— Putea să fie ora şapte, şapte şi jumătate.

— Şi de ce aţi plecat?

— Eram stingher la masă. Mă neglijau… în plus, mă grăbeam să ajung la sector.

— Până atunci nu v-aţi grăbit?

— Nu ştiu ce să vă răspund… Dacă mă ironizaţi…

— Atunci să recapitulăm. Asta în vederea declaraţiei pe care trebuie să mi-o daţi. În ziua de 3 iunie 195… aţi venit la trust împreună cu Tâlvan Nicolaie – casierul-administrator al sectorului Dumbrava pe care îl conduceţi; aţi participat la şedinţa de producţie, iar după şedinţă aţi mers împreună la restaurantul „Cerbul carpatin” să luaţi masa… Este exact?

— Exact.

— Vă rog să scrieţi ceea ce am recapitulat până acum.

Vlad începu să scrie, abia stăpânindu-şi tremurul mâinii. Scriind, simţi că fruntea i se umple de broboane mici şi reci de sudoare. Şi le şterse cu dosul mâinii libere, grăbit, şi se aplecă mai mult asupra filei de hârtie. Când sfârşi, îşi ridică privirile şi zise:

— Şi acum? Trec mai departe?

— Reţineţi exact ce mi-aţi spus în continuare?

— Reţin.

— Dacă vă amintiţi amănunte în plus, adăugaţi-le… Până atunci aş vrea să văd locuinţa lui Tâlvan. Se poate?

— Am să chem femeia de serviciu să vă conducă. Ea ţine cheia.

Căpitanul Negru ieşi în stradă, însoţit de o femeie între două vârste, îmbrăcată într-un halat de lucru cenuşiu.

— Cabana a treia, pe dreapta, îi explică ea şi porni înainte.

Locuinţa lui Tâlvan era modestă. Un pat de cabană, un aşternut curat, o noptieră pe care stătea cutia unui difuzor de radioficare, un dulap-bufet, un cuier într-un colţ, o măsuţă cu câteva scaune fără spetează în jur. Pe pereţi, câteva tablouri în ulei, lucrate stângaci şi reprezentând

prăbuşirea unui arbore şi nişte plute coborând pe un râu înspumat, un portret de doborâtor cu ferestrăul mecanic pe umăr şi o poiană însorită în care pasc nişte ciute.

— El le face, când prinde câte un pic de timp, îl informă femeia de serviciu, văzându-l că se apropie să le privească. E un om tare cumsecade… Ce aveţi cu el?

— Nimic, ce să avem? Am vrut să stau de vorbă cu dânsul şi uite că nu l-am găsit.

— Păi n-a mai fost pe-aici de-o săptămână…

— De loc, de loc?

— De loc… Se spune că ar fi fugit cu banii noştri… Dar eu nu cred!

— De ce nu crezi?

— Oameni că el nu fac aşa ceva…

— Îl cunoşti mai de mult?

— Da’ de unde să-l cunosc mai de mult?! îl cunosc de când a venit. Om liniştit, aşezat. Poate că aşa mi s-a părut mie…

— N-ai văzut niciodată pe-aici pe la el un om cu ochelari de soare şi unul cu şapcă de piele?

— Nu. N-am văzut pe nimeni, niciodată. N-are pe nimeni pe Iunie. Aşa mi-a spus…

— Atunci, pentru ce i-ar fi trebuit banii voştri?

— Arăean de mine!… Da’ poate l-a jefuit cineva! Ce crezi, pe aici prin pădure, nu-i greu… S-o fi luat după el careva şi… ferească sfântul! Cruce de aur în casă!

„Ne-am gândit noi şi la ipoteza aceasta, fireşte! mai ales că există unele premise: cei doi „prieteni”, petrecerea, şi chiar şi… dispariţia… Deşi dispariţia îl acuză deocamdată pe dânsul”, gândi, în loc de răspuns, căpitanul.

Se aşeză pe unul din scaunele din jurul mesei şi-şi roti privirile cu atenţie prin încăpere. Zări, sub pat, un cufăr. Se aplecă şi-l trase la picioarele lui. Nu era încuiat. îl deschise şi răvăşi lucrurile din el: câteva cămăşi mototolite, nişte tuburi cu culori, câteva pensule uscate, prosoape, cutii cu nasturi, o pereche de pantofi noi, un vraf de scrisori. Cercetă cu atenţie scrisorile. Citi câteva în

fugă, apoi le vârî pe toate în porthart. împinse cufărul la loc şi trecu la dulapul-bufet. îl cercetă amănunţit şi pe acesta. Dar nu găsi nimic care să-i reţină atenţia. Trecu la cuier, în buzunarele unei haine găsi nişte bani. Câteva sute de lei. Le notă seriile şi le puse la loc.

Se aşeză, de data aceasta, pe marginea patului. O întrebă pe femeia de serviciu:

— În ziua când a plecat l-ai văzut?

— Da. M-a rugat să-i iau masa de la cantină. Că poate o să întârzie… Şi să i-o păstrez caldă.

— Mânca la cantină?

— Nu. Mănâncă acasă. E un om tăcut, parcă se teme să treacă pe lângă ceilalţi. Când vrea ceva te roagă, nu-ţi porunceşte. Şi doar e administratoreasier. Se cheamă că e şi el şef.

Căpitanul încercă să refacă, din amănuntele pe care le aflase în ziua aceea, portretul dispărutului, îşi aminti spusele lui Nicolau, amănuntele pe care i le dăduse şeful de sector – cam exterioare ce e drept – şi le completă cu cele auzite de la femeia de serviciu, unele asemănându-se cu spusele lui Nicolau. îşi închipui un om încovoiat sub o povară nevăzută. trecând prin viaţă cu paşi înceţi, abia auziţi, să nu stânjenească pe nimeni, sau să nu-l observe nimeni.

Scoase din porthart fotografia lui, luată din dosarul personal pe care îl răsfoise la serviciul personalului şi o privi lung, să confrunte parcă imaginea ce şi-o făcuse eu trăsăturile lui fizice. Văzându-l cu fotografia în mână, femeia de serviciu îşi duse mâna la gură, îngrozită:

— Tovarăşe căpitan, ce s-a întâmplat? E mort?… Arăcan de mine!…

*

Cabanierul începu să mături cu palma faţa de masă, din obişnuinţă, deşi nu era nevoie. În ziua aceea nu servise pe nimeni la niciuna din cele zece mese din sala vânătorească. Când sfârşi, întrebă:

— Serviţi ceva, tovarăşe căpitan?

— Un coniac mic, adică două: şi pentru dumneata

unul. Aş vrea să stăm puţin de vorbă, îi răspunse căpitanul Negru.

— Numaidecât!

Ciocniră amândoi. Cabanierul abia îşi muie buzele în coniac.

6

— De ce nu bei? îl întrebă căpitanul.

81

— Păi, eu nu am voie… Ştiţi… şi încă de faţă cu dumneavoastră, răspunse cabanierul încurcat.

Căpitanul râse în hohote.

— Dar dacă te rog *eu* să bei?

— Dacă-mi ordonaţi…

— Îţi ordon!

— Ordinul nu se discută! Aşa că… Dădură amândoi paharele peste cap.

— Acum ia loc, te rog, îl invită căpitanul. Cabanierul se aşeză, cu braţele rezemate pe masa acoperită cu faţă albă ca zăpada.

— La ordinele dumneavoastră, tovarăşe căpitan… Căpitanul îşi scoase pipa şi începu să o îndoape tacticos.

— Aş vrea să-mi povesteşti ce s-a mai petrecut pe-aici pe la cabană în ultimul timp… în ultimele zece zile să zicem…

— Cu plăcere, se învoi cabanierul şi tuşi să-şi dreagă glasul. În ultimele zece zile s-au întâmplat următoarele, începu el. Întâi, ne-a vizitat un grup de studenţi. Au fost undeva prin pădure. Şi au petrecut o seară aici. Au servit: ouă la capac, spumă de drojdie la început, salam de iarnă, brânză, că asta ţinem noi, şi au băut vin de cincisprezece lei trei sferturi… în timpul petrecerii nu s-a întâmplat nimic. Serviciul a fost prompt, asta au scris şi în condica de…

— Foarte bine, foarte bine, îl întrerupse căpitanul. A doua zi au plecat, nu?

— Da, în zorii zilei. Pe data de… de… 25 mai.

— Perfect. Altceva?

— Altceva… Altceva a fost brigadierul silvic de la Izvorul Alb… Dar nu ştiu ce să fac?! Să vă spun?… N-a fost singur… A fost cu…

— Cu cine?

Cabanierul se scarpină în cap.

— Dacă de el vă interesaţi, înseamnă că dă de dracul acuma… Eu n-am încotro, trebuie să raportez… A fost cu nevasta brigadierului de la Piatra Roşie… Asta e! Se ţin amândoi de vreo doi ani…

Căpitanul dădu din mână.

— Altceva?

Cabanierul răsuflă uşurat.

— Altceva?… Păi a fost tovarăşul contabil-şef de la trust într-o seară cu nişte prieteni. Au pescuit pe Păstrăviţa, le-am gătit eu peştele, adică nu eu, nevastă-mea.

— Despre asta ştiu. După ei n-a mai fost nimeni?

— A fost, cum să nu fie. Tăietorii, sâmbătă seară. Au făcut chef mare. Până târziu.

— Cine anume?

— Păi a fost Nicolaie Bozga, unul aşa mai bătrân, Teofil, Turcu, Toader. Încă Toader se făcuse bine de tot. – v.).).

— Au consumat mult? s

— Păi au cam consumat. A făcut cinste bătrânul, Nicolaie Bozga, că Turcu îl tot întreba: „Bădie Nicolaie, cum de ai dumneata bani de cheltuit cu noi?”

— Şi Bozga ce-i răspundea?

— Îi răspundea aşa că de ce să n-aibă? Şi Turcu iar îl întreba: „Ai avut şi până acuma”? Şi Bozga îi răspundea: „Am avut, dar nu de cheltuit de pomană”.

— Dar ceilalţi n-aveau bani?

— N-aveau că ziceau că a întârziat casierul şi de asta nici n-au plecat acasă ca în toată sâmbăta.

— Singurul care avea bani era Bozga?

— Da, singurul.

— Şi avea mulţi?

— Asta nu ştiu, tovarăşe căpitan!

— Şi pe urmă?

— Pe urmă au plecat cântând, la cabane. Erau cu chef…

— Şi după plecarea lor nu s-a mai întâmplat nimic?

— Ba am auzit o motocicletă! A venit până aproape şi s-a întors. Încă tăietorii au hăulit.

— Are cineva motocicletă aici, în sector?

— Are şeful.

— O fi fost el?

— Nu cred, că nu l-am auzit trecând la vale.

Căpitanul îşi scutură pipa în scrumiera de pe masă. îi porunci cabanierului să mai aducă două coniacuri mici. În aşteptare, începu să-şi frece fruntea cu palma, ca şi când ar fi vrut să-şi alunge oboseala, zicându-şi „Teribil hăţiş. Exact ca în pădure!… Deci „ce elemente noi am descoperit? Cheful tăietorilor, un om care plăteşte, deşi nu şi-a încasat salariul, şi o motocicletă misterioasă. Singurul om care are motocicletă în colonie este şeful de sector. El să fi fost cu motocicleta?… Şi, dacă a fost el, de ce s-a întors? Iar dacă n-a fost el, cinesă fi fost? Să fi încercat. Tâlvan să se întoarcă noaptea? La ce bun?…”

— Poftiţi, tovarăşe căpitan! răsună lângă el glasul cabanierului.

— Mulţumesc! Ia şi dumneata! Noroc!

— Să ticăiţi!

Achită costul consumaţiei şi ieşi. îşi porni motocicleta şi se întoarse în colonie.

*

În ziua aceea, căpitanul Negru îşi petrecu câteva ceasuri prin colonie. Jucă câteva partide de şah cu responsabilul clubului. Le pierdu pe toate, spre marea satisfacţie a partenerului. De fapt, nici nu se străduise să câştige vreuna. Jucase punându-i celuilalt, din când în când, câte o întrebare, fără nicio însemnătate în aparenţă… v”.

— Tâlvan juca şah?

— Nu, rareori făcea câte o partidă de şubac. Numai când era solicitat. Se pare că e singurul ioc pe care îl

cunoaşte… Vă rog să fiţi atent, tovarăşe căpitan, v-am atacat turnul.

— Ce să fac!? *Pièce touchée, plece joués*! Ce fel de om e?

— Cam încuiat. Nesociabil. Nu iese din litera legii, chiar dacă ar şti că se răstoarnă pământul peste dânsul. *Garde*! *2*

— Nu-i prea agreat, aşa e?

— Nu-l agreează nici şeful de sector. Mereu spune că e un nepriceput… Se pare că aşa şi este…

— Nu-mi prea vine să cred. Dovadă că a plecat cu banii! V-a tras pe sfoară, cum s-ar spune. A jucat rolul inocentului, al timidului, cu o măiestrie desăvârşită. V-a dus pe toţi.

— Pe mine nu m-a dus, râse responsabilul clubului. Eu nu primesc salariul de la trust, ci de la sindicat.

— Aţi avut noroc!

— Fără îndoială! Şah… Şi mi se pare că e şi mat!

— E sigur mat!

Părăsi clubul, după ce îşi dădu seama că fostul său partener de şah n-ar fi avut ce să-i mai spună. Intră din nou în biroul şefului de sector. Văzându-l, acesta se ridică în picioare. Căpitanului i se păru puţin cam neliniştit. îşi scoase cascheta şi o puse pe biroul de lucru. îşi petrecu degetele prin părul negru, uşor inelat, şi zise:

— Va trebui să faceţi o completare la declaraţia pe care mi-aţi dat-o.

— Anume ce fel de completare?

— Cu ce v-aţi deplasat la trust în ziua de 3 iunie?

— Cu motocicleta mea.

— Şi cu ce v-aţi întors?

— Cu o ocazie.

— De ce nu v-aţi întors tot cu motocicleta?

— V-am spus, eram. ameţit…

— Şi unde v-aţi lăsat motocicleta?

— La o cunoştinţă…

— La cine anume?

Şeful de sector îşi muşcă buzele. îşi plecă privirile şi

începu să îndoiască un colţ al mapei de scris de pe birou.

— De ce nu-mi răspundeţi? La ce cunoştinţă v-aţi lăsat motocicleta şi când aţi luat-o de acolo? spuneaţi doar că aveţi o sută de martori că aţi fost *tot timpul* în colonie.

— N-am lăsat-o la nimeni, tovarăşe căpitan…

— Atunci de ce m-aţi minţit?

— Mi-era frică să vă spun că am condus aşa ameţit cum eram…

Căpitanul zâmbi ironic.

— Credeţi că m-aţi convins?

— Nici nu m-am străduit s-o fac. Credeţi, bine, nu credeţi, tot bine. De altfel nu văd de ce mă supuneţi tocmai pe mine unui asemenea interogatoriu. Am tot dreptul să fac ce vreau cu motocicleta mea. S-o conduc, s-o las la o cunoştinţă, s-o las pe marginea şanţului, fără să fiu nevoit să dau socoteală cuiva. Chiar şi dumneavoastră. Indiferent de scopul cu care aţi venit aici, îi răspunse şeful de sector tremurând de furie.

— Credeam că vreţi să ne ajutaţi să facem lumină în cazul lui Tâlvan…

— De asta am răspuns la întrebările pe care mi le-aţi pus. În clipa însă în care mă jigniţi bănuindu-mă de cine ştie ce, refuz să vă mai răspund!

„Ciudată reacţie, îşi spuse căpitanul. Se vede că întrebările au început să dea târcoale unui punct vulnerabil. Deci atenţie!”

— Va să zică refuzaţi să-mi răspundeţi. Totuşi eu vă voi mai pune o întrebare: Unde aţi fost sâmbătă noaptea cu motocicleta?

— Acasă, la familie!

— Văd că mi-aţi răspuns totuşi, zâmbi căpitanul. Şi când v-aţi întors?

— Luni dimineaţa.

— Nu v-aţi întors în aceeaşi noapte?

— Nu!

— Gândiţi-vă bine!

— Nu m-am întors decât luni dimineaţa.

— Mulţumesc. Adăugaţi şi acestea în declaraţia

dumneavoastră. Şi scuzaţi-mă dacă am lăsat impresia că vă bănuiesc de cine ştie ce. Dar eu sunt obligat să lucrez cu toate ipotezele posibile. Dumneavoastră, existând aici, fiind şeful lui Tâlvan, deveniţi automat un pion în jocul ipotezelor. Exact ca într-un calcul. Pentru a găsi rezultatul, ai nevoie de o serie întreagă de elemente. Pe multe le elimini pe drum. Dar până a le elimina ai nevoie de ele... De aici şi până la a vă bănui de ceva, e cale lungă. Trebuie să înţelegeţi.

Şeful de sector clătină din cap.

— Vă înţeleg. Dar vă rog să mă înţelegeţi şi dumneavoastră pe mine. Sunt şi plin de nervi.

— De ce anume?

— Am o răspundere aici...

— În cazul Tilvan, răspunderea ne revine nouă... Şi vă asigur că ne vom achita cu cinste de această răspundere.

— Vreţi să spuneţi că îl veţi prinde?

— Dacă trăieşte, îl vom prinde. Dacă nu trăieşte, îi vom prinde pe cei care l-au ucis.

— Dar e absurd să credeţi că a fost ucis!

Căpitanul Negru îşi puse cascheta în cap şi zise, zâmbind abia perceptibil:

— Se pare că sunteţi cam naiv în treburile astea, tovarăşe Vlad... Şi adăugă, profesional: Ma întorc să iau declaraţia peste vreo jumătate de oră, o oră... Şi ieşi.

*

Motocicleta urca greu pe drumul în pantă, frământat de roţile grele ale autoremorcilor. Pe-alocuri, drumul era tăiat de câte un pârâiaş care venea dinspre culmi şi cobora în căutarea râului care îl chema să-i sporească valurile verzui şi repezi.

Căpitanul Negru aproape nu lua în seamă drumul pe care alerga. Privea drept înainte, fără să dea atenţie amănuntelor. Manevra motocicleta prin reflexe. Urca spre parchetul 85 de sub culmea Struniorului, gândindu-se la datele culese în ziua aceea. Le recapitula şi le analiza pe rând, să-şi dea seama unde poate duce fiecare din ele. Pe

cele fără orizont le elimina. Pe cele care păreaix ss. ducă undeva le reţinea. Judeca lucrurile pe toate feţele, le părăsea câte un răstimp şi iar începea să le judece şi dădea frâu liber imaginaţiei. Mintea lui devenise un furnicar. Analiza ipoteza că Nicolaie Bozga, cel ce cheltuise bani la cabană sâmbătă seara, ar putea să nu fie străin de fuga sau dispariţia lui Tâlvan. îşi puse întrebarea: s-ar fi putut ca Nicolaie Bozga să-l fi jefuit pe Tâlvan? Să zicem că s-ar fi putut. Dar, ar fi putut fi Bozga atât de imprudent să arate lumii că el are bani de aruncat, când toată lumea îl ştia un om cu baierele pungii strânse până aproape de avariţie? Desigur că nu. Atunci? S-ar putea ca Nicolaie Bozga să nu-l fi jefuit pe Tâlvan, dar să-i fie complice. Complice, cum? Iată o nouă întrebare care cere un răspuns, dar pe care – în lipsă de date – logica nu-l admite. Există o singură posibilitate de asociaţie: Nicolaie Bozga lucrează în acelaşi sector unde Tâlvan este casier-administrator. Sau, mai bine zis, unde *a fost* casieradministrator. Dar asta e prea puţin. Mult prea puţin ca să se poată face o legătură. Totuşi, s-ar putea ca, peste un ceas sau două, să existe date care să permită a se face vreo legătură…

Tăietorii lucrau în parchet. S-auzea păcănitul ferăstraielor mecanice şi din răstimp în răstimp strigătele de avertizare:

— Fereşteee!

Urmau apoi prăbuşirile arborilor, cu vuiet, cu pocnete de crengi rupte, bu bufnete înfundate. Pe urmă începea ritmica securilor care fasonau. Pe deasupra parchetului pluteau buştenii coborâţi de funiculare. Iar la estacadă aşteptau autoremorcile. Câţiva ţapinari rostogoleau buştenii de pe estacadă în cârca autoremoreilor, cu comenzile lor cântate:

— Hei-hop!… Heee!… Heee!… Hei-hop!

Căpitanul Negru se opri în faţa cabanei. Se uită

Ia ceas. Peste vreo jumătate de oră, oamenii aveau să coboare la cabană, să mănânce şi să se odihnească. Intră în cabană, urând „noroc bun!” căimanului care potolea cu

o lingură mâncarea de pe plită. Era un om trecut de şaizeci de ani, cu obrazul tăbăcit de vânturile şi gerurile pe care le-a înfruntat în pădure, cu o pipă scurtă în colţul gurii.

Căimanul îi răspunse invitându-l să ia loc pe un scaun pe care i-l aşeză în faţă. Căpitanul se aşeză. Îşi scoase şi el pipa, o îndopă şi şi-o aprinse.

— Aţi venit pentru ăla? îl întrebă căimanul şi, fără să mai aştepte răspuns, urmă: E aproapa săptămâna de când trebuia să primim banii. Acu ce o să se întâmple cu noi?

— Îi veţi primi curând, foarte curând, îl linişti căpitanul. Sau şi făcut formele de suplimentare. E firesc să-i primiţi, că doar…

— Că doar nu trăim în alte vremuri, îl întrerupse căimanul, pus pe taclale. îşi trase şi el un scăunel mai aproape de căpitan şi începu să povestească: Ştiţi, când lucram la „Regna”, acu vreo treizeci de ani, s-a întâmplat că s-a aprins fabrica. Noi, câţi locuiam pe aproape, ne-am repezit şi am stins-o. A doua zi ne ducem la patron: „V-am salvat fabrica, domnule! Altfel ardea până în temelii!” „Ei şi ce vă priveşte pe voi treaba asta?” a zis el. Noi n-am priceput. Peste trei zile, s-aprinde iar fabrica. Sărim iarăşi! Când colo la poartă vreo zece haidăi. Zice unul: „Ce vreţi, mă?” „Cum ce vrem? Arde fabrica!” „Păi ce, e a voastră?” „Nu e a noastră!” „Dacă nu-i a voastră, spălaţi puţina de-aici că e de rău!” Am spălat-o, ce să facem. Fabrica s-a făcut scrum. Peste câteva zile, mergem noi să cerem banii pe lucru. Directorul se uita La noi ca turbat: „De unde să vă plătesc? Nu vedeţi că mi-a ars fabrica şi am rămas sărac lipit?!” Chiar aşa, a rămas sărac lipit. A încasat asigurare pe fabrică vreun milion de lei şi a plecat şi cu salariile noastre… Nu le-am mai văzut în veci… Pe-atunci aşa era…

— Dumneata l-ai cunoscut pe Tâlvan?

— L-am cunoscut. A fost pe-aici şi ne-a strigat pe fiecare după listă, să ne vadă, să ne cunoască.

— De ce să vă cunoască?

— Zicea că el e nou şi trebuie să ştie exact câţi suntem şi câţi avem de gând să rămânem în pădure, nu să ne plimbăm ca cocorii.

— Când a fost asta?

— Păi, să fie două săptămâni de-atunci…

— Şi dumitale cum ţi s-a părut aşa ca om?

— Păi, părea cumsecade… Da’ ai văzut dumneata hoţ care să nu pară cumsecade? Aşa-s toţi până vâră mâna… Ce mai! Eu i-aş spânzura pe toţi!

Căimanul începu a pâcâi din lulea cu năduf.

— Aşa cum vă spun eu! ţinu să sublinieze după câteva clipe.

— Căpitanul Negru zâmbi. Îi plăcea bătrânul. Avea ceva din gravitatea pădurii în fiinţa lui şi ceva din răsunetul ecourilor în glas. Şi pe deasupra era un om sfătos.

Îl întrebă:

— Cu cine a stat de vorbă Tâlvan aici la dumneavoastră?

— Cu toţi, aşa pe fugă… Pe urmă s-a dus în alte parchete. Către seară, a trecut înapoi cu şeful de sector. Se cam certau. Adică îl certa şeful de sector. El nu zicea decât atâta: Bine, tovarăşe şef, bine… O să mai vedem noi ce-au să zică şi alţii…” încă i-am chemat în cabană, să mănânce cu noi. Adusese Bozga nişte smântână, de să dai cu căciula după câni!… Dar n-au venit. Şi-au văzut de drum.

Urmă un răstimp de tăcere. Căimanul îşi aduse aminte că lăsase mâncarea pe foc şi se repezi să vadă dacă nu s-a ars. Căpitanul îşi aprinse pipa care se stinsese de mult şi începu să fumeze.

Tăietorii intrară în barcă gălăgioşi. îl salutară pe căpitan şi trecură la spălător să-şi lepede de pe palme mâzga. şi răşina copacilor doborâţi. Li se-auzeau vocile odată cu şopotul apei reci. Primul care se întoarse în cabană cu prosopul aruncat peste umăr fu Teofil cel îndesat şi brunet, şeful de brigadă, ÎI privi pe căpitan din prag şi-l întrebă:

— Ne-aţi adus veşti bune?

— Din păcate încă nu. Dar puteţi fi siguri că în curând vă vom aduce, răspunse căpitanul Negru şi se ridică de pe scaun, pornind în întâmpinarea tăietorului.

Adăugă: Asta dacă, bineînţeles, ne veţi da şi dumneavoastră o mână de ajutor.

— Noi? Cu plăcere, dar nu văd cum. De ascuns aici nu l-am ascuns ca să putem zice: înşfăcaţi-l! Iar pe unde umblă n-avem de unde şti, îi răspunse Teofil.

— De asta sunt convins şi eu. Totuşi am nevoie de dumneavoastră. Am putea sta puţin de vorbă?

— Cum să nu! Hei, brigada, în jurul meu adunarea! strigă Teofil zâmbind. îi strig ca la armată. Sunt tineri toţi. Pe unii i-am avut recruţi. Numai Nicolaie Bozga are scutire de vârstă. Pe dânsul îl las mai încet.

Brigada reintră toată în cabană. Oamenii se aşezară pe marginea paturilor.

— Poate mâncaţi mai întâi, le propuse căpitanul.

— Dacă luaţi şi dumneavoastră masa cu noi, acceptăm propunerea, îi replică Teofil.

Căpitanul Negru primi bucuros. Într-adevăr îi era. foame. Şi, în afară de asta, bucatele de pe plită te ispiteau cu aroma lor îmbietoare. Căirnanul se repezi să tragă masa lungă de lângă perete în mijlocul cabanei. Şi, nu peste mult, pe masă fu aşezată o oală mare de lut din care aburea o ciorbă grozavă de ciuperci, dreasă cu smântână. O mămăligă aurie, cât o roată de car, poposi alături. Teofil o tăie în cuburi egale cu o sfoară, ajutat de Nicolaie Bozga.

Începură să mănânce cu poftă, în timp ce pe plită sfârâia, potolit şi totuşi aţâţător, o tigaie cu costiţă de porc afumată.

— Grăbiţi că urmează felul doi! strigă după o vreme căimanul şi aduse tigaia cu costiţă. Drept băutură, xirmă el, avem lapte acru de oaie. Să dai cu căciula după câini, nu alta!

— Dacă ar fi cabana din Poiană mai aproape, s-ar schimba treaba, observă căpitanul Negru.

Aruncă vorbele cu un scop precis: voia să-i facă pe oameni să discute despre petrecerea de la cabana din Poiană. Nu voia să destrame atmosfera aceea plăcută, prietenească, ce se înstăpânise. Oamenii glumeau, povesteau fel de fel de întâmplări mărunte din pădure

care, de fapt, îl cuceriseră şi pe dânsul oarecum. Lăsaţi în voia lor, oamenii n-ar mai fi isprăvit cu glumele şi istorisirile cine ştie până când. Să-i oprească şi să înceapă a pune întrebări nu i se părea de loc potrivit. Oamenii ar fi încetat să mai fie ei înşişi, ar fi devenit gravi, oficiali. El însuşi ar fi trebuit să devină oficial. Aruncând aluzia la băutură, nimeri exact la ţintă. Fiindcă, numaidecât, Teofil îşi înghiţi îmbucătura şi se întoarse râzând spre Nicolaie Bozga:

— Bine că ne-am adus aminte, bădie Nicolaie! Câţi ani ai să posteşti de-aici înainte în ce priveşte băutura şi ţigările?…

Nicolaie Bozga se încruntă.

— N-ai ce vorbi, Teofile? Nu suntem numai noi între noi aici…

— Ei, şi? Ce, tovarăşul căpitan e căpcăun sau inspector pus să măsoare cât poate bea omul într-o sâmbătă seara? îi răspunse Teofil.

— Asta e bună! interveni în discuţie căpitanul. Doar nu suntem din cei care duc paharul la ureche!

— Râde de mine, că e întâia oară când fac şi eu cinste aşa mai din gros.

— Şase litri de vin, tovarăşe căpitan, la patru oameni! preciză Teofil.

— Numai patru aţi fost?

— Numai patru, aşa s-a brodit. Şi s-a brodit ca numai bădia Nicolaie să aibă bani. Aşa se întâmplă în lume câteodată. Noi am petrecut pe banii lui, în vreme ce Tâlvan, arză-l focul, poate că petrece pe banii noştri! zise şi Turcu.

— Acu ai început tu să cobeşti, puşchei pe limba ta, Turcule! se amestecă şi Toader, cel care se închina până în pământ în faţa femeii cabanierului. Turcu întinse mâna spre dânsul.

— Priviţi, tovarăşe căpitan, unul din cei din urmă superstiţioşi. Uitaţi-vă bine la el cât mai este, că pe urmă se termină.

Căpitanul îşi dădu seama că, neintervenind, discuţia

se va îndepărta mult de ceea ce îl interesa pe dânsul. Zise, clătinând din cap:

— Şase litri nu-i cine ştie ce…

— E adevărat, dar nu-i puteam pretinde mai mult prietenului nostru. Poate că n-avea mai mulţi bani, spuse Teofil.

— Ba aveam, îl contrazise Nicolaie Bozga. Mă pregătisem, că ştiam cu cine am de-a face.

— Cum, dumneata ai reuşit să-ţi încasezi totuşi salariul? îl întrebă cu voită naivitate căpitanii].

— Aş! Mi-am măritat fata, tovarăşe căpitan. Şi a ieşit un plus la paharul dulce. Trebuia să-l cinstesc şi pe el. Că de la nuntă nu l-am chemat. Casa mea e departe, tocmai la Panaci.

„Am să-i telefonez şefului de post din Panaci să verifice adevărul”, îşi zise căpitanul şi întrebă din nou:

— Şi… a ieşit binişor?

— Au ieşit vreo opt mii… pe deasupra. Şase le-am dat tinerilor.

— Şi două le-ai cheltuit?

— Aş! I-a strâns baba, he-hei, ce credeţi? Eu abia am şterpelit vreo trei sute.

— Au să te pârască naşii…

— Aş! Băieţi buni cu toţii. Şi baba mea e femeie cumsecade, dar eu glumesc, tovarăşe căpitan…

— Şi eu glumesc… şi din cele trei sute nu ţi-a mai rămas chiar nimic?

— Chiar nimic, nu. Mi-au mai rămas bani de ţigări. Că i-am şi ospătat pe dumnealor. Păi da! Păstramă de cerb, caşcaval, măsline… Câte o ţuică înainte… Să le tai necazul! Că-l înjurau pe Tâlvan, de credeai că…

— Bine că veni vorba de Tâlvan! Spuneţi-ne cu ce vă putem ajuta, tovarăşe căpitan? Că până acuma am vorbit vrute şi nevrute. V-am făcut să vă pierdeţi timpul de pomană! zise Teofil, întrerupându-l pe Nicolaie Bozga.

— Da, – aşa este, are dreptate! recunoscu Nicolaie.

Toader-cobitorul ridică din umeri:

— Parcă ce îi putem spune noi? Ce ştim noi despre

el?

— O singură dată l-am văzut la fată, aici în pădure, adăugă Turcu şi-şi mai aprinse o ţigară, făcându-i semn lui Bozga să ia şi el una din pachetul pe care abia îl începuse.

Căpitanul Negru. îşi dădu seama că oamenii aveau dreptate. Nu-l cunoşteau pe Tâlvan, n-apucaseră să se obişnuiască cu el. Iar în ceea ce, de fapt, îl interesează, oamenii îi dăduseră aproape toate răspunsurile fără să-şi dea seama, sporovăind vrute şi nevrute, cum spusese Teofil.

Mai rămânea un amănunt: cel cu motocicleta care se întorsese din drum, în noaptea petrecerii lor la cabană. Zise:

— În noaptea aceea v-a ajuns din urmă o motocicletă. Aţi recunoscut pe cineva?

— Nu. Nu ne-a ajuns. A întors pe nepusă masă. Întâi am crezut că e Tâlvan. Pe urmă că e şeful de sector. Dar şeful de sector era acasă, preciza Teofil.

— De unde ştiţi?

— Era lumină la el.

„Aşadar, încă o nepotrivire, gândi căpitanul. Şeful de sector susţine că a fost plecat acasă la noaptea de sâmbătă”. Puse o nouă întrebare:

— Vă mai amintiţi ce oră era?

— Păi, după miezul nopţii. Pe la două, două şi jumătate, îşi aminti Turcu.

— Există şi alte drumuri care ies în colonie, în afară de cel pe care vă aflaţi dumneavoastră?

— Nu există. E pădure şi piatră în jur. Doar să fi urcat prin pârâu. Dar asta nu se poate. Nici n-ar fi avut timp până am ajuns noi în colonie.

— A doua zi dimineaţa v-aţi întâlnit cu şeful de sector?

— Nu. N-a fost la noi în parchet.

— Nici luni?

— Nici.

Oamenii răspundeau pe rând, când Teofil, când Turcu, când Toader, când Nicolaie Bozga. Căpitanul Negru

citea pe feţele lor regretul că nu-i pot spune mai mult; îi vedea că se frământă să-şi amintească tot, tot, şi că totuşi nu descoperă nimic în plus. Ceilalţi, cei ce nu fuseseră la petrecere, ascultau încordaţi, care cu obrajii în palme, care cu coatele rezemate pe masă. Careva dintre ei zise zâmbind ironic:

e – Dacă a fugit cu banii noştri, de ce îl căutaţi tot aici?

— Nu-l căutăm numai aici, îi răspunse căpitanul. îl căutăm peste tot. Chiar în clipa asta îl căutăm în toată ţara.

Se ridică de pe scaun şi începu să strângă mâna fiecăruia pe rând. În faţa lui Nicolaie Bozga se opri câteva clipe.

— Şi dacă te pârăsc naşii, ce te faci?

— Ce să le fac? îi scot din titlu şi-i trimit la munca de jos…

Intră în birou obosit şi plin de praf. Se aşeză ia masa de lucru şi formă un număr de interior:

— Tovarăşe Penescu, vino până la mine.

97

Nu peste mult intră un tânăr înalt, blond, cu o cămaşă de vară, cu mâneci scurte, descheiată larg la gât”.

7 – Omul de la ora 13

— Ordonaţi, tovarăşe căpitan!

— Veşti?

— Niciuna îmbucurătoare. N-a fost semnalat nicăieri. E foarte ciudat.

— Într-adevăr.

— S-ar putea ca totuşi peste o zi, două să primim. ceva veşti bune. Poate că se ascunde pe undeva prin apropiere.

— Transmite tuturor posturilor: atenţie deosebită. S-ar putea să fie însoţit de doi inşi suspecţi. Unul cu ochelari fumurii, al doilea cu o şapcă de piele… Hm! E atât de puţin să spui: unul cu ochelari de soare şi altul cu şapcă de piele… Totuşi, până vom avea date mai multe, să ne folosim şi de acestea… Ce să facem?

Formă un alt număr de interior.

— Locotenentul major Danea!... La telefon?... Uită-te te rog puţin prin fototecă. Adună-mi toţi purtătorii de ochelari fumurii şi de şepci de piele. Vreau să fac un consiliu cu ei... Aştept.

— Pot pleca? întrebă Penescu.

— Desigur.

Tânărul înalt, blond ieşi.

Căpitanul Negru îşi scoase carnetul de notiţe şi declaraţia lui Vlad, şeful de sector. Parcurse paginile repede, îşi făcu nişte adnotări şi le încuie apoi împreună cu scrisorile lui Tâlvan în fişet. Traversă camera şi deschise o fereastră. Înnoptase de mult şi oraşul somnola. Pe străzi abia trecea câte un pieton singuratic, ciocănindu-şi paşii pe trotuar. S-auzea zvonul unei muzici de restaurant. Câte o frântură de melodie, care se zbătea parcă să scape din ghearele tobei care suna egal, neostenit. Căpitanii! ascultă câteva clipe. Şi, ca şi când şi-ar fi adus aminte de ceva deosebit de important, se întoarse şi se îndreptă cu paşi repezi spre telefon, Ceru procuratura.

— Alo! Cu tovarăşul procuror Dominte... Dumneavoastră sunteţi? Căpitanul Negru... Sunteţi ocupat?... Nu? Atunci vă invit la „Cerbul Carpatin”. O, în amândouă scopurile, şi interes de serviciu şi în interes... amical. Desigur, avem multe de discutat... Nu, nu la restaurant, bineînţeles. Treceţi mai întâi pe la mine?... Perfect.

După ce termină convorbirea, formă iarăşi un număr de interior.

— Tovarăşe Danea, ai recoltat ceva?... Bine, te aştept...

Se întinse pe canapeaua de piele din dreptul ferestrei să se odihnească puţin.

*

Se aşezară la o masă mărginaşă mai izolată, de unde puteau vedea tot ce se întâmplă în restaurant. Comandară fripturi şi vin cu sifon. Ospătarul se grăbi să dea comanda la bucătărie şi la bar.

— Aşadar, a stat la masă aici. Trebuie să stabilim unde exact, zise procurorul Dominte.

— Credeţi că are vreo importanţă?

— Pentru mine da.

— Care anume?

— Am să vă explic la timpul potrivit. Deocamdată aş vrea să discut puţin cu ospătarul. Să vedem care dintre ei a fost de serviciu atunci.

— Firesc, lucrul acesta vreau să-l aflu şi eu. Mă interesează dacă îi cunoaşte pe cei doi.

— Iar pe mine mă interesează dacă a vorbit la telefon şi dacă a putut fi văzut că vorbeşte.

99

— Bine, dar indiciul acesta e foarte relativ.

1*

— E adevărat, totuşi… >

Ospătarul veni cu sticla de vin şi cu sifonul.

Le aşeză în vasul de aluminiu şi vru să plece.

— O clipă, te rog, îl reţinu procurorul Dominte, făcându-i semn să se apropie mai mult de dânsul şi întrebându-l în şoaptă: Săptămâna trecută ai lucrat în schimbul întâi?

— Nu, tot în schimbul doi.

— Perfect. Adu-ţi aminte dacă n-ai avut cumva nişte clienţi…

Şi procurorul începu să-i descrie, tot în şoaptă, pe cei doi necunoscuţi, sumar, atât cât îi putea descrie.

Ospătarul se încruntă, frământându-şi mintea. După un timp, ridică din umeri:

— Mi-e greu, tovarăşe procuror. Trec zilnic atâţia oameni prin local. Dar să-l întreb şi pe colegul meu.

La singura masă oarecum apropiată, doi inşi intraţi de curând discutau cu voce tare despre cântăreaţa care tocmai terminase de cântat o romanţă plictisitoare.

— E ceva de speriat cântăreaţa asta. N-are nimic: nici talent, nici trup. Când o vezi, să-ţi iei lumea în cap. Ospătar, două ţuici!

— Astea ar trebui interzise, pe onoarea mea! Păi ce,

ne jucăm cu simţul estetic?

— Chiar aşa 1 E o calamitate să fii lipsit de talent. Ospătar, mai pregăteşte două ţuici. Şi să fie mari!… Mie îmi place muzica, domnule, dar să fie interpretată! Şi să văd pe lângă ea un bust…

— …un picior… Eu la fel… Hai noroc!

În aşteptarea fripturii şi a veştilor ospătarului, procurorul şi căpitanul ascultau discuţia celor doi, amuzându-se. Pe estradă cântăreaţa începuse o altă piesă, străduindu-se să atace un falset mexican, prelung, cu tremolo.

— Pe mine continuă să mă obsedeze telefonul de atunci, deşi s-ar părea că totul e în ordine, că totul e clar, reluă procurorul, după ce cei doi de la masa apropiată căzuseră de acord că biata cântăreaţă e pur şi simplu un monstru şi că are o voce de urangutan.

— Cu alte cuvinte credeţi că l-a bruiat *x*?

— Indirect. Şi, dacă a făcut-o, în ce scop?

— Gândiţi-vă totuşi că y a fugit cu banii! Dar dacă a fost altcineva care a vrut să vă prevină că *y* va fugi?

— Acel cineva ar fi revenit… Una la mână. A doua: omul mi-a spus că nu poate veni la mine, fiindcă *nu e singur*. Ei bine, *y* n-a fost singur aici! Dumneavoastră mi-aţi furnizat informaţia aceasta! se aprinse procurorul.

— Iată încă o ipoteză! rosti căpitanul. Aşadar, prima ipoteză: *y* a premeditat furtul banilor. Tocmai de aceea s-a şi transferat aici. Antecedente: a fost condamnat în anul 1943… Va trebui să clarificăm pentru ce anume. Deci o ipoteză care stă cel mai bine în picioare. A doua: *y* a fost jefuit… Totuşi y nu a apărut să se plângă că a fost jefuit. Deci?

— A treia ipoteză: *y* a fost ucis şi jefuit. S-au confiscat… Se simţea urmărit şi atunci…

— Amintiţi-vă, tovarăşe procuror, că atunci când presupuneţi dumneavoastră că v-a telefonat nu avea banii asupra sa! Atunci de ce să fi fost urmărit? Iar dacă s-ar fi ştiut urmărit, n-ar mai fi încasat banii!

— Dar dacă nu i-a încasat el? Dacă i-a încasat

altcineva cu actele lui?!

— Putem presupune ca cel puţin casierul central al trustului să-l fi cunoscut! Putea el vărsa banii în mâinile altuia? Deşi va trebui să verificăm şi acest amănunt. Când am verificat statele şi suma, nu m-am gândit la o asemenea probabilitate, recunoscu căpitanul.

Discutau cu aprindere, deşi atenţi mereu să nu fie auziţi de cei doi de la masa mai apropiată, care continuau să vorbească la fel de tare despre cântăreaţă. Acum ochii le scânteiau şi obrajii li se îmbujoraseră.

— Ascultă, cântăreaţa asta nu e chiar de lepădat. E o femeie plină, domnule, un pic prea grasă… încolo…

— I-auzi, cântă „O sole mio…” destul de binişor… Are voce, zău, are ceva voce, ce mai! Ospătar! Ospătar!… Luăm un şpriţ, colega?

— Păi de ce să nu luăm? Ne mai destindem şi noi. Ascultăm o muzică bunişoară, bem un vin bun!… Ospătar, mai repede!…

Procurorul şi căpitanul îşi zâmbiră cu subînţeles. Apoi îşi reluară discuţia. Dar îndată după aceea veni ospătarul, însoţit de colegul său. Se înclină şi zise:

— El îşi aminteşte.

— Perfect! Să ne retragem undeva să discutăm în linişte, propuse Dominte.

— În biroul responsabilului, poftiţi! îi invită ospătarul.

Trecură în biroul responsabilului.

— Da, i-am servit chiar eu. Au fost doi la început, pe urmă au mai venit doi. Unul slăbănog, înalt, cu ochelari fumurii. Dar nu ştiu cine e. Al doilea era un tip aşa, – cum să vă spun – un tip căruia când îl serveşti trebuie să-i iei banii înainte.

— I-ai mai văzut până atunci? întrebă căpitanul.

— Nu, nu i-am mai văzut.

— I-ai auzit discutând la masă?

— Aşa, în fugă. Omul care a rămas pe urmă cu ei îi întreba: „Sigur mă duceţi voi acasă?” încolo nu prea discuta. Până la sfârşit s-a îmbătat. L-au scos cei doi,

ducându-l la braţ.

— Cine a plătit? întrebă procurorul.

— Până să vină cei doi, a plătit blondul, cel care a plecat mai întâi. Pe urmă a plătit cel cu ochelarii fumurii.

— Îţi mai aminteşti ce au consumat?

— Păi le-au cam amestecat: rom, vin, bere…

— Dar, până să se aşeze la masă, nu i-ai mai văzut pe cei doi prin local?

— Nu. Eu am intrat de serviciu la ora 16. Pe clienţi i-am preluat de la Ursei. Poate el să mai ştie ceva…

— Bine. îţi mulţumim. Mâine dimineaţă să treci pe la miliţie, să dai o declaraţie. Ne-ai spus lucruri foarte preţioase. îţi mulţumim încă o dată.

Ospătarul se înclină măgulit şi ieşi. Căpitanul observă:

— Informaţiile lui coincid cu declaraţia şefului de sector.

— Mda, răspunse procurorul. Am să vă rog ca mâine dimineaţă să vorbiţi şi cu celălalt ospătar, cu Ursei. Şi să mă anunţaţi şi pe mine.

— Cu plăcere.

Se întoarseră în restaurant, la masa lor.

— Şi, acum, să trecem la partea neoficială. Vă urez succes, tovarăşe căpitan! zise procurorul, ridicând paharul.

— Şi eu la fel. Adică să ne urăm succes reciproc! îi răspunse căpitanul Negru, ciocnind.

La masa apropiată, cei doi inşi discutau cu entuziasm de data aceasta:

— Excelentă voce, colega! încă n-am auzit cânte caţă ca ea… Ascultă, dom’le! De unde e a ia asta? Din „Sânge vienez…”?

— Şi e femeie bine, domnule! Ia te uită: diafană!… Păcat că se pierde aici!

— Asta a t’ebui să cânte la Bucu eşti! La „Lido”… S-o audă şi st câinii. Voce de au, colega! Ospăta!

— Ce vrei să faci?

— Să-i t’imit un bilet să vină la masa noast a! Eu o

invit!

— Nu te supăra, colega, dar eu o invit! Eu mi-am dat seama mai întâi de talentul ei! Tu ai depreciat-o!

— Eu? îmi pa e au! Ospăta!

— Dacă nu mă laşi s-o invit eu, mă jigneşti! Şi plec!

— Pleacă! Nu me ită să asculţi o voce ca asta şi să fi iveşti o femeie ca ea!

Pe estradă cântăreaţa se chinuia din nou să ridice un falset mexican, prelung, cu tremolo şi nu reuşea decât ceva asemănător unui gâlgâit.

DESCOPERIREA

— Nu; recunosc pe niciunul, zise ospătarul, înapoindu-i căpitanului fotografiile.

— Eşti absolut sigur? îl întrebă procurorul Dominte, care fix tot timpul cât a durat confruntarea cu fotografiile s-a plimbat nerăbdător prin birou cu mâinile în buzunar.

— Absolut sigur!… Pot pleca?

— Nu. Vreau să mai facem o confruntare. De data aceasta pe viu, îi răspunse căpitanul.

Ridică receptorul şi ordonă:

— Introduceţi exemplarele rare…

Fu introdus un: tip înalt, slăbănog, cu ochelarii fumurii.

— Îl recunoşti? întrebă căpitanul.

Ospătarul îl privi lung. Se ridică de pe scaun şi se apropie de ins să-l vadă mai bine. – Nu, n-a fost el.

Căpitanul îi făcu un semn miliţianului de la uşă.

— Al doilea!

— Nici pe dânsul nu l-am mai văzut, declară ospătarul.

Rând pe rând, trecură prin faţa celor trei bărbaţi şase inşi care purtau ochelari fumurii şi vreo şapte din cei care s-ar fi putut asemăna cu omul cu şapcă. Dar ospătarul nu recunoscu pe niciunul dintre ei.

— Poate că nu l-ai reţinut bine pe cel care ţi-a fost client, tovarăşe ospătar, interveni din nou procurorul Dominte.

Ospătarul protestă:

— Dar am vorbit cu el! Am. stat faţă în faţă cu ochelaristul la plată. Are o faţă cumva adormită. Ochii nu i se vedeau de sub sticlele ochelarilor, dar eu simţeam că-s nişte ochi răi. Dacă l-aş revedea l-aş recunoaşte imediat. Printre ăştia nu se află niciunul, nici celălalt.

— Bine, poţi pleca, îi îngădui căpitanul.

Ospătarul salută şi ieşi.

— Să intre tovarăşul Ursei, ordonă căpitanul.

Ursei intră frământându-şi pălăria în mâini.

— Să trăiţi! Mă numesc Ursei Vasile, ospătar la restaurantul „Cerbul Carpatin”...

— Ştim astea, zâmbi căpitanul. Ia loc. În ziua de 3 iunie, dumneata ai fost de serviciu dimineaţa.

— Da, era într-o marţi, mi se pare. Exact!

— Îţi mai aminteşti dumneata că ai servit doi clienţi: unul blond, bine legat, om de pădure, al doilea un ins puţin adus de spate, un om căruia parcă îi ninge şi îi plouă toată ziua, mă înţelegi?

— Dar nu ştiţi cum îi cheamă, tovarăşe căpitan?

— Pe unul îl cheamă Vlad, pe cel blond…

— Păi aşa spuneţi, tovarăşe căpitan. Pe Vlad îl cunosc. E client vechi la noi. Cum să nu! Au stat la o masă lângă geam. Au stat mult. Dar eu pe-al doilea nu l-am cunoscut personal. Un om cu o faţă suptă şi cu părul încărunţit binişor.

— Îţi aduci aminte cumva cum era îmbrăcat? interveni Dominte.

Ursei stătu câteva clipe pe gânduri.

— Nu-mi amintesc. Staţi, Vlad avea pe el o scurtă de motociclist, sau aşa ceva… De Vlad îmi amintesc mai bine, tovarăşe procuror, am stat şi de vorbă cu el câteva minute cât a rămas singur la masă.

Radu Dominte tresări.

— Dar celălalt unde era?

— Ieşise… mă scuzaţi…

— Nu cumva a vorbit la telefon?

— Asta nu ştiu, n-am văzut… Ar fi fost greu să observ. Aveam mulţi clienţi.

— Cam la ce oră au intrat amândoi în restaurant? revéni procurorul.

— Ştiu eu?... La prânz. Începusem să servim meniul, deci după ora 12, 30, aşa cred.

După plecarea lui Ursei, căpitanul îşi prinse capul în palme şi-şi rezemă coatele pe birou. Era obosit. îl obosise încordarea zilei care trecuse şi aceea a zilei care abia începuse de câteva ceasuri. La rândul său, procurorul Dominte stătea îngândurat, cu privirea într-un punct fix pe covorul de linoleum de pe duşumea. Până să vină ospătarul cu care discutaseră în ajun, lucraseră împreună pe baza datelor pe care le stăpâneau. îşi dădeau seama amândoi că nu făcuseră aproape niciun progres vizibil, care să le dea posibilitatea să întrevadă pista pe care ar trebui să pornească. Declaraţiile şefului de sector şi ale ospătarilor coincideau. În privinţa aceasta nu se ivise nicio contradicţie, niciun element nou. Ştirile venite „de pe teren” în noaptea ce trecuse continuau să spună: „N-a fost semnalat nicăieri”. Confruntarea ospătarului cu cei care ar fi putut să le semene celor doi necunoscuţi nu dăduse niciun rezultat. Casierul central al trustului declarase în scris, în faţa unui ofiţer de miliţie, că Tâlvan personal a încasat banii, şi l-a şi descris ca înfăţişare. Descrierea coincidea. Iar în ce îl privea pe Nicolaie Bozga, şeful de miliţie din comuna în care locuia familia confirmase spusele acestuia. Într-adevăr, avusese nuntă şi câştigase la „pahar dulce” 8.000 de lei.

Şi atunci ce mai rămânea în picioare? Motocicleta misterioasă care ar fi putut însemna că Tâlvan şi-a ales o ascunzătoare undeva pe aproape şi... obsesia procurorului Dominte.

Totuşi căpitanului îi venea greu să împărtăşească ideea că Tâlvan ar fi putut fi „omul de la ora 13”. Nimic, absolut nimic, nici măcar măruntele nepotriviri dintre spusele judecătorului Manoliu şi modul în care s-a justificat contabilul şef al trustului nu îndreptăţeau o asemenea presupunere. A fost o glumă prietenească. Nepotrivirile sunt inerente, din moment ce lui Taşcu i s-a

părut că procurorul este puţin vexat. A. căutat să treacă intenţia de farsă pe seama judecătorului Manoliu. Manoliu, în necunoştinţă de cauză, a relatat cele 3 n. tâmplate aşa cum s-au petrecut de fapt. Bine, dar de aici şi până la… a face o legătură între farsa aceea şi dispariţia lui Tâlvan e cale lungă. I-ar fi expus procurorului punctul său de vedere, dar se jena. Acceptase acea parte a ipotezei procurorului că Tâlvan ar fi putut fi ucis şi jefuit, pentru că, de fapt, şi el se gândise la o asemenea posibilitate, mai ales că – şi datele culese despre felul de a fi al lui Tâlvan şi părerea şefului serviciului-personal al trustului o susţineau oarecum. Atât doar că nu socotea că ipoteza derivă din presupunerea că Tâlvan i-ar fi dat procurorului întâlnire în Poiana Păstrăvarului. „Totuşi, conchise căpitanul, niciodată nu poţi să ştii de unde sare iepurele. Chiar aşa plutitoare în vag cum e, presupunerea procurorului nu trebuie pierdută din vedere… înseamnă că sunt poate obosit, de vreme ce nu sunt în stare să port discuţia aceasta în doi, deşi preopinentul se află. aici, – lângă mine”.

Îşi frecă tâmplele cu palmele să se învioreze şi i se adresă procurorului:

— Mu credeţi că ne-ar face bine câte o cafea neagră?

Radu Dominte tresări. îşi smulse privirile din punctul fix în care şi le pironise, zicând:

— N-am să mă pot convinge, până când n-am să aflu *cine* a vorbit cu mine. Memorez vocea cu precizie. Dacă l-aş auzi pe omul acesta, l-aş recunoaşte dintr-o mie. A, ziceaţi de cafea? Desigur, ar fi de o… precizie uimitoare.

Căpitanul Negru vru să repete ca amuzament ultima frază a procurorului, dar nu mai avu timp, deoarece sună telefonul.

— Vorbiţi cu postul de miliţie Gura Pietrii, îl anunţă telefonista.

— Gura Pietrii?… Ciudat, rosti căpitanul, aşteptând legătura.

Procurorul se ridică repede din fotoliul în care şedea şi se apropie de birou.

— Alo!… Alo!… începu să strige căpitanul Negru în

microfon. S-aude slab, foarte slab! Alo!

— Te pomeneşti că… vru să zică procurorul, dar căpitanul îi făcu semn să tacă.

— Da, eu sunt!… Să trăieşti, Vălene!… Te ascult!… Dar te rog vorbeşte mai tare! Da, mai tare am zis!… Cum? … Un accident?… Cine?… Ai fost acolo? Şi?… Ai lăsat pe cineva în pază acolo?… Doi oameni?… Foarte bine! Acum spune mai departe I

Chipul căpitanului devenea din ce în ce mai încordat. Cutele dintre sprâncene i se adânciseră, obrazul i se crispă. Ascultă astfel câteva minute. Apoi puse receptorul la loc şi-şi trecu amândouă palmele peste frunte, peste ochi, peste obraji şi rosti:

— Tâlvan a fost găsit mort, în prăpastia Pietrii. împreună cu încă doi inşi. Probabil prietenii. S-au prăbuşit toţi trei cu maşina cu care călătoreau. Dar ce vor fi căutat pe acolo? E un drum neumblat. Se înfundă undeva în pădure, în râpă.

Procurorul rămase cu ochii pironiţi asupra lui, fără să poată rosti vreun cuvânt.

— În sfârşit, acum avem o mulţime de date noi… Poate chiar prea multe…

— Cazul Tâlvan începe să se clarifice… se dezmetici procurorul.

— Dacă nu să se complice… Nu uitaţi că s-au furat nişte bani!

— Nu uit nicio clipă… De aceea am şi spus că începe să se clarifice.

Peste o jumătate de oră, două maşini şi o dubă goneau cu maximum de viteză spre Gura Pietrii. La marginea oraşului, sirena fabricii de cherestea vestea pauza de prânz.

*

— Îmi făceam rondul prin pădure. Că eu prin partea asta trec cam la trei zile o dată. Am un perimetru mare în grijă. Că dacă nu-s guri de exploatare pe-aici, numai pădure tânără, n-am de ce veni mai des. Ieri, pe după-amiază, am ajuns în culmea priporului de colo, când numai

ce văd ceva strălucind aici, în râpă. Am stat şi m-am gândit ce ar putea să fie. Nu m-a dus mintea să ghicesc. Şi atunci am coborât, să-mi dau seama. Aşa, când te uiţi cu ochiul, pare aproape. Dar cu pasul faci vreo două ceasuri. Am ajuns cred pe la vreo cinci. Cobor în râpă şi văd maşina asta, sfărâmată. Străluceau bucăţile de metal dintr-însa. Mă apropii, mă uit la ce-a mai rămas din maşină şi-i văd pe ăştia doi. Mi-am zis că poate mai trăiesc. Dar când am pus mâna pe ei, erau reci. M-am înfiorat. Oricât, să te întâlneşti cu doi morţi odată, nu-i aşa de simplu. Mi-am zis că trebuie să anunţ miliţia, cât mai repede. Şi m-am întors să pornesc. Şi atunci l-am văzut şi pe al treilea. Pe ăsta mai în vârstă. C-aşa pare după cită piele şi păr i-au mai rămas în cap.

Am alergat cât am pu ut eu mai degrabă până la cantonul silvic să telefonez. Şi am telefonat. Încă tovarăşul şef de post mi-a spus să mă întorc repede aici, să nu las pe nimeni să se apropie dacă s-ar întâmpla să vină. Dar cine să vină? E pustietate pe-aici. A fost o târlă de vaci, sus, colo, uitaţi-vă, aproape de culme, într-o poiană, dar s-a mutat de-aici. Prăpastia asta e primejdiosă pentru vite. Cum de-or fi ajuns oamenii ăştia pe-aici nu-mi dau seama. Aşa că m-am întors şi, am stat de pază până au venit dumnealor.

Pădurarul care povestea arăta spre şeful de miliţie şi ajutorul său. Apoi continuă:

— N-am smintit nimic, niciun pai, aşa că puteţi fi liniştiţi.

Era un bărbat cât un munte, căruia gulerul vestonului verzui de uniformă nu-i cuprindea gâtul. Avea nişte obraji plini şi o mustaţă tunsă scurt, în care licăreau câteva fire albe.

— Acu, v-aş ruga poate aveţi vreo ţigară, că de când stau aici le-am isprăvit pe ale mele. Iar dumnealui, tovarăşul miliţian ăst mai tânăr, care a stat cu mine, nu e fumător spre binele lui şi spre necazul meu.

Procurorul-şef îi întinse pachetul întreg.

— Ia-le pe toate. Noi mai avem.

Apoi se întoarse spre cei care îl însoţeau.

Ill

— Să începem fotografierea în ansamblu! spune căpitanul Negru. Sunteţi gata, tovarăşe locotenent?

Ofiţerul specialist îşi pregăti aparatele. Apoi începu a executa fotografiile de orientare. Când totul fu gata, trecu să efectueze fotografiile de amănunt: maşina sfărâmată, pe cei doi ce se aflau în ea, pe Tâlvan, cu migală şi atenţie distribuită în fiecare amănunt, oricât de neînsemnat în aparenţă. Căpitanul Negru fu lângă el tot timpul, cercetând cu privirile fiecare palmă de loc, fiecare detaliu.

Când toate acestea se sfârşiră, se apropiară cu toţii de maşina care semăna acum cu un paralelipiped turtit pe alocuri şi umflat.

— Am încercat să reconstitui mintal accidentul, zise procurorul-şef. S-ar părea că maşina a derapat şi s-a prăbuşit în prăpastie. În cădere, una din uşi s-a deschis şi Tâlvan a fost aruncat afară de suflu.

Căpitanul Negru zâmbi:

— La prima vedere s-ar părea că aveţi dreptate… în realitate însă…

— Îmi daţi voie? interveni medicul legist. îmi dau seama numai dintr-o privire că rănile lui Tâlvan sunt cu totul de altă natură. Mai grave. Priviţi-l, e aproape desfigurat! Dacă n-ar fi fost găsit portmoneul cu acte, aproape că nici nu l-am fi putut identifica.

— Constatarea aceasta ne îndreptăţeşte să considerăm că Tâlvan n-a călătorit cu cei doi în maşină, zise căpitanul Negru.

— Şi, bineînţeles, ne îndreptăţeşte să tragem concluzia că cei doi nu i-au fost complici! dezvoltă Radu Dominte raţionamentul căpitanului.

— Ci că sunt ucigaşii lui, nu? întrebă procurorul-şef.

— Fireşte, răspunse căpitanul Negru.

Procurorul-şef clătină din cap, fără să lase să se înţeleagă dacă este de acord sau nu cu părerea căpitanului. îşi ridică doar privirile în sus, să măsoare înălţimea de la care au căzut cei trei. Privi îndelung.

În timpul acesta, Radu Dominte se apropie de cadavrul lui Tâlvan. Se aplecă asupra lui. Tâlvan zăcea pe spate cu ochii pe jumătate deschişi. Atât mai rămăsese întreg pe chipul său: ochii. Încolo – fruntea, obrajii, buzele erau sfâşiate şi năclăite de sânge. Ochii însă rămăseseră limpezi, ca printr-o minune. Şi priveau parcă, într-o somnolenţă liniştită, cerul albastru de deasupra.

Procurorul Radu Dominte îşi aminti un amănunt: „Mă veţi recunoaşte după costumul de doc gri în care voi fi îmbrăcat”. Pipăi stofa năclăită de sânge. Începu să caute o singură insulă cât de mică, pe care sângele să nu o fi inundat. Şi o găsi.

Se apropie de căpitanul Negru şi îi şopti la ureche.

— A fost îmbrăcat într-un costum de doc gri. Semnul de recunoaştere.

Căpitanul îl privi uimit. Apoi se îndreptă cu paşi grăbiţi spre locul unde zăcea Tâlvan.

Pipăi şi el insuliţa de doc gri. Apoi se întoarse printre ceilalţi să-i comunice şi procurorului-şef descoperirea.

Procurorul-şef îl prinse de braţ să-l îndepărteze de grup.

— Sunteţi de părere că e cu totul altceva decât un accident, sau un jaf soldat cu accident?

— Da… E altceva… şi în cazul acesta trebuie să procedăm cu tact, răspunse căpitanul.

8

— Procedaţi cum socotiţi că e mai bine. Dumneavoastră conduceţi ancheta… în ce mă priveşte… vă stau la dispoziţie.

113

— Vă mulţumesc.

Reluându-şi cercetările, căpitanul zise, peste câteva clipe, scoţându-şi capul din maşina turtită: Iată servieta lui Tâlvan. Servieta cu banii. Era în maşină, la picioarele celui din spate. Aşadar: Tâlvan a fost mai întâi jefuit, şi pe urmă ucis. A fost aruncat în prăpastie de către ceilalţi doi, ca pe urmă, din graba de a fugi, să se prăbuşească şi ei…

Şi căpitanul îi întinse procurorului-şef o servietă

maron, veche, jerpelită. Acesta o deschise. Era într-adevăr plină cu bani, în teancuri, cu banderole cu antetul Băncii de Stat. Procurorul-şef o închise la loc şi i-o restitui căpitanului.

— Se pare că aveţi dreptate. Servieta, şi încă plină cu bani, este o dovadă concludentă. Aşa cum poate fi şi o încercare de inducere în eroare.

— Cu orice dovezi, sau cu orice eroare, rezultatul e acelaşi: toţi trei au murit. Indiferent dacă au fost toţi trei în maşină, şi indiferent dacă cei doi l-au îmbrâncit pe al treilea în prăpastie, observă medicul legist.

Căpitanul Negru zâmbi Trecu peste observaţia medicului legist şi îi răspunse procurorului-şef:

— Şi dumneavoastră aveţi dreptate! Totuşi în ce mă priveşte, nu renunţ şi la alte dovezi. La dovezile pe care ni le va furniza specialistul nostru de circulaţie. La urmele pe care le vom descoperi – probabil – prin împrejurimi. Mai întâi daţi-mi voie să măsor distanţa dintre maşină şi Tâlvan. Apoi. am să vă rog să mă însoţiţi sus, pe drumul de unde s-a prăbuşit maşina.

— Fără îndoială.

În clipa când căpitanul Negru se depărtă să facă măsurătoarea, Radu Dominte i se adresă procurorului-şef:

— Sunteţi într-adevăr convins că Tâlvan a fost jefuit şi ucis de cei doi?

Procurorul-şef îi răspunse:

— Până la alte probe, da!… Am încredere în căpitanul Negru.

— În ce mă priveşte, încercă să-şi exprime Dominte punctul său de vedere, eu nu împărtăşesc aceasta. Eu cred că…

— Ba mi se pare că va trebui să împărtăşeşti întru totul părerea noastră, îi răspunse zâmbind uşor ironic procurorul-şef şi se depărtă.

Radu Dominte rămase locului contrariat. Ce s-o fi întâmplat cu procurorul-şef? De ce o fi vrând să simplifice cazul Tâlvan, când acesta se complică din ce în ce mai mult?

*

Prăpastia se căsca adâncă şi ameninţătoare. În preajma ei liniştea părea încremenită, crispată de o spaimă necunoscută. Căpitanul Negru îşi aruncă privirea în adâncul ei. Stânci albe, ascuţite, ca nişte colţi de mastodont, îl pândeau parcă rânjind sălbatic. Printre ele, tufişuri de zmeuriş îşi fluturau frunzele abia înfrunzite.

Era pregătit să coboare. Se îmbrăcase cu o salopetă uzată şi se încinsese cu centura lată, puternică, de care erau legate două otgoane groase, rezistente.

— Va să zică, maşina a derapat aici. Iată urmele. O porţiune a buzei prăpastiei ruptă. Şi urme vagi de cauciuc. Drumul e pietros. Deci, lansaţi-mă aici, şi aveţi grijă, îi avertiză el pe cei patru miliţieni care manevrau otgoanele.

8*

Începu să coboare. Încet, încet, cu băgare de seamă. Cinci metri… zece… cincisprezece… douăzeci…

115

De fapt nu-şi dădea seama cât coboară. Dar număra în gând, ca să-şi păstreze calmul. Sub el, la oarecare distanţă, vedea colţii de piatră. Erau ascuţiţi, tăioşi, sau avea numai senzaţia că sunt tăioşi. Acolo trebuie să se oprească. Să caute urme. Maşina trebuie să se fi lovit de ei. Ei trebuie să fi fost primul obstacol. În clipa când i-a izbit maşina, trebuie să se fi spart în ţăndări geamurile. Cât mai are de coborât până jos?… Să nu scape careva din cei patru otgonul din mână. Dacă îl scapă, peste câteva secunde el ar putea fi cei de-al patrulea cadavru… Ce gânduri sinistre îi pot trece prin minte!… La urma-urmei, el a venit cu ideea că Tâlvan a fost îmbrâncit în prăpastie. De ce n-a venit cu ideea asta altcineva?… Cine altcineva?… Nu este el anchetatorul?… Hm! Doar n-o fi vrut să coboare medicul legist! îi veni să râdă. Dar numaidecât se dojeni: „E şi momentul să râzi!…”

Oare cât o fi coborât? Treizeci de metri? Patruzeci? încercă să privească în sus, spre buza prăpastiei. Nu! n-a coborât mult… Poate douăzeci de metri… Până în adâncul prăpastiei mai este mult. Oare ce au simţit cei trei căzând

în gol? Să fie adevărat că în asemenea clipe viaţa ţi se derulează toată prin faţa ochilor?... Simţi că atinge cu talpa ceva dur. Deci a ajuns... Se aşeză pe unul din ascuţişurile de piatră şi privi în toate părţile. Într-adevăr, se vedeau cioburi de sticlă. Culese câteva. Apoi se întrebă ce să facă. Să mai coboare, sau să se întoarcă? Alte urme nu mai erau. Privi în dreapta şi în stânga, atent. Încercă să determine din priviri distanţa dintre maşină şi Tâlvan. Deci trebuia să cerceteze mai atent în stânga lui. Desigur, în stânga. Stătea doar cu spatele la prăpastie. Să nu ameţească. Nu, de acolo nu putea vedea nimic. îl împiedicau ieşiturile de piatră şi tufişurile de zmeură răsărite din crăpăturile stâncilor. Smuci de otgoane şi se simţi tras înapoi. Urcă, urcă, urcă, aruncându-şi mereu privirile spre stânga sa. Va trebui să coboare încă o dată, mai încolo. Dar dacă mai încolo nu va găsi urme? Nu va găsi, nu va găsi. Va însemna că Tâlvan a fost în maşină cu cei doi şi că cei doi i-au fost complici. Va avea dreptate procurorul-şef.

Întors printre ceilalţi, căpitanul Negru îşi aprinse o pipă. O fumă tacticos, ascultând discuţiile în care se angajaseră procurorul-şef, Radu Dominte şi colaboratorii săi apropiaţi. Discutau, bineînţeles, cele două ipoteze. El însă nu mai avea chef să discute. El trebuia doar să aducă dovezi în susţinerea părerii sale.

Măsură distanţa determinată jos, în prăpastie, dintre maşina sfărâmată şi locul căderii lui Tâlvan, luându-şi ca punct de reper urma de cauciuc de pe buz; a prăpastiei, şi ceru să fie lansat iar. Coborî, de data aceasta stăpânit de un calm desăvârşit. Coborî plimbându-şi privirile în toate părţile. Acolo prăpastia părea mai adâncă. Văzu un copac cu crengile goale, căzut în curmeziş, cu rădăcinile rămase pe jumătate ascunse prin stâncăriş, cu fruntea rezemată de o ieşitură ca un clonţ cu vârful întors. Se opri cu picioarele pe trunchiul copacului.

Când reveni, ţinea în pumn o fâşie de doc gri. O găsise înfiptă într-un cep, fluturând trist peste adâncimi.

Procurorul-şef o luă din mâna căpitanului şi o privi

lung, frământând-o între degete.

— E limpede! Aţi avut perfectă dreptate! Daţi-mi voie să vă felicit! zise procurorul-şef, plin de admiraţie.

Căpitanul se înclină măgulit. Apoi îşi desfăcu centura şi-şi scoase salopeta. Se adresă colaboratorilor săi:

— Să trecem acum la cercetarea împrejurimilor. Tovarăşe locotenent major Dan, cercetaţi şoseaua! Atenţie la fiecare amănunt! Să vedem cam de unde a venit maşina şi până unde a ajuns. Dumneavoastră aşteptaţi aici, tovarăşe procuror-şef?

— Da, am să aştept aici, împreună cu tovarăşul Dominte.

Rămaşi singuri, procurorul-şef reflectă:

— Mai rămâne să-i identificăm pe cei doi: pe Murgoci şi pe Gărgăune. Adică să aflăm ce hram au purtat până acuma… Şi să aflăm mai multe lucruri şi despre Tâlvan. Şi, pe urmă, dosarul Tâlvan va fi închis… încă un dosar închis.

Radu Dominte nu răspunse. Începu să se plimbe cu mâinile la spate pe pietrişul drumului, închis în sine. Ar fi vrut să-l întrebe pe procurorul-şef un lucru: exerciţiul pe care îl făcuseră amândoi, atunci după farsa lui Taşcu, a fost cu adevărat *numai* un exerciţiu? îi venea greu să o facă însă. Procurorul-şef părea abătut. Oare pentru simplul fapt că trebuise să accepte fără rezerve părerea căpitanului Negru?

Cel ce rupse tăcerea fu tot procurorul-şef.

— Da, vom închide dosarul Tâlvan… Fiindcă o simplă coincidenţă şi un exerciţiu ca acela pe care l-am făcut noi nu sunt de ajuns pentru o acuzare… Deşi…

— Deşi? se legă Radu Dominte de cuvântul rămas: în suspensie.

— …deşi… va trebui să ne mai gândim… răspunse vag procurorul-şef.

…ŞI TOTUŞI JOCUL CONTINUA…

Trecuseră câteva săptămâni de la descoperirea din prăpastia Pietrii. Treptat, zilele deveniseră de un calm mereu mai obositor. Lui Radu Dominte i se părea că, odată cu închiderea dosarului Tâlvan, va începe a se plictisi de

moarte. Cu atât mai mult cu cât – credea el – va trebui să părăsească definitiv şi ideea unei legături între moartea lui Tâlvan şi telefonul de la ora 13, din ziua *farsei*. Da, *farsă*, pentru că de aici încolo nu va mai putea fi numită altfel, îşi zise. Odată cu închiderea dosarului Tâlvan, nu va mai avea de ce să se mai gândească la ea. Iar dosarul Tâlvan se afla pe birou, în faţa lui. Începu să-l răsfoiască. I se mai adăugaseră câteva file în care era vorba de cei doi: Murgoci şi Gărgăune. Doi infractori, clienţi vechiai închisorii. Murgoci, escroc mărunt, cu domiciliu volant în vechitura sa de maşină. Curse clandestine, cumpărător şi vânzător de vechituri şi, bineînţeles, şarlatan. Câţiva ani fusese angajat cu tot cu maşină la un şantier de construcţii de drumuri. Sustrăsese de acolo cauciucuri şi benzină. A primit un an închisoare. În închisoare l-a cunoscut pe Gărgăune. Când au ieşit, l-a angajat „ajutor”.

Cum au ajuns amândoi în V. rămăsese un mister. Îl cunoşteau pe Tâlvan, nu-l cunoşteau? I-a adus altcineva? Şi-au dat întâlnire cu Tâlvan? Dar dacă tocmai de dânşii i-a fost frică lui Tâlvan? se întrebă Radu Dominte. Dar dacă… Iar îl obsedează ideea că Tâlvan trebuie să-i fi telefonat?… Dar cum poate pune atâta preţ pe o simplă coincidenţă?… De fapt procurorul-şef i-a dat o lecţie chiar acolo, deasupra prăpastiei în care zăcea Tâlvan. Şi totuşi de ce nu poate el scăpa de obsesia aceasta? Cine i-a băgat-o în cap? Ciudat, dar tot procurorul-şef. Iată însă că procurorul-şef se leapădă acum de ea…

Întoarse încă o pagină, e citi. Era declaraţia unei femei. A soţiei lui Murgoci. Nu ştia nimic. Nu i-a spus niciodată nimic despre el. Ea n-a ştiut niciodată unde pleacă şi pentru ce pleacă… A fost întotdeauna crud cu ea… E o umbră de om. îmbătrânită şi bolnavă. O fiinţă chinuită”, notase ofiţerul care îi luase declaraţia.

Cam asta conţineau cele câteva file. Şi câteva date în plus despre Tâlvan. Radu Dominte nu le mai citi. Nu-l interesau. Şi nici nu voia să mai audă de dosarul acela. La ce bun dacă fusese închis? Adică mai necesita o semnătură ca să fie închis. Semnătura lui. O formalitate. Oricum, e, a

sau fără semnătura lui, cazul fusese închis…

Scoase stiloul şi-l deşurubă. Dar în clipa aceea îşi aduse aminte cum îi tremura mâna casierului central al trustului când venise să ia banii găsiţi în maşină. „Sunteţi emoţionat?” l-a întrebat căpitanul Negru. Casierul, speriat, şi-a ridicat privirile spre Taşeu, care îl însoţea. „A tremurat tot timpul cât au durat cercetările”, a răspuns. Taşeu în locul casierului. „Era acoperit cu forme în regulă, de ce să tremure?” „De, e greu să înţelegeţi, tovarăşe căpitan…” replică tot Taşcu. „Mă voi strădui să înţeleg, oricât ar fi de greu”, a zis căpitanul şi peste chipul lui a trecut un zâmbet ciudat… Un zÂHibet în care ironia se amesteca discret cu neîncrederea, bunăvoinţa cu cinismul.

I-a plăcut în clipa 3. ce ea căpitanul. Poate tocmai pentru motivul că adresa un asemenea zâmbet omului pe care el, Dominte –, îl suspecta şi care totuşi cândva reuşise să-l cucerească. Nu-i putea ieşi din cap, cu niciun preţ, mai ales din ziua descoperirii din prăpastia Pietrii, coincidenţa: costum de doc gri.

Taşcu era îmbrăcat cu un costum nou, croit impecabil, după ultimul jurnal de modă. Stătea picior peste picior şi fuma o „Lucky Stricke”. Lui Dominte i-a trecut fulgerător prin minte imaginea lui Tâlvan, zăcând în prăpastie eu chipul desfigurat, cu hainele sfâşiate şi năclăite de sânge.

…Şi, totuşi, dosarul Tâlvan va fi închis peste un minut, peste două, peste trei. Depinde când se va hotărî el să-l semneze. Şi dacă nu-l va semna ce se va întâmpla?… O să-i spună procurorului-şef că nu poate considera un dosar închis, atâta timp cât este convins că nu s-a ajuns până la capăt în cazul pe care acest dosar îl conţine. Dar procurorul-şef a precizat: „O simplă coincidenţă şi un exerciţiu ca acela pe care l-am făcut noi nu sunt de ajuns pentru o acuzare!” Nu sunt de ajuns, dar pot deschide un drum, o pistă…

Luă dosarul sub braţ şi intră în biroul procurorului-şef.

— Îmi permiteţi?

— Desigur, ia loc. L-ai semnat?

— Nu.

— De ce?

— Tovarăşe procuror-şef, sunt nedumerit. Credeţi că am ajuns la capătul cercetărilor? Ne-am izbit de un zid prin care nu se mai poate trece?

Procurorul-şef îi răspunse calm. aproape indiferent:

— Nu cred.

— Atunci de ce închidem dosarul?

— Simplu, pentru că acest caz s-a epuizat…

— Rămân totuşi nişte lucruri neelucidate.

— Sunt perfect de acord cu dumneata…

— Şi atunci?

— Atunci… înseamnă că, le vom elucida.

Radu Dominte zâmbi:

— Ceea ce nu ne va folosi la nimic.

— Ce te face să crezi asta?

— Faptul că vreţi să închideţi dosarul…

Procurorul-şef începu să bată darabana cu degetele pe mapa sa de lucru. Păru că remarca lui Dominte l-a enervat puţin. Totuşi se stăpâni. Întrebă:

— Crezi că am greşit?

— Desigur. Nu trebuia să vă însuşiţi părerea căpitanului Negru.

— De ce?

— E comodă. Ne scuteşte de bătaie de cap. Punând concluzia că Tâlvan a fost ucis de ceilalţi doi, dovada materială există, predăm banii trustului, pe cei trei inşi îi băgăm în groapă şi cu asta ne-am luat o grijă. Eu înţeleg, e un caz greu, în care va trebui să bâjbâim, dar să-l părăsim exact la jumătatea drumului mi se pare cel puţin ciudat.

Sfârşind, se aşteptase ca procurorul-şef să se enerveze şi mai mult şi să izbucnească – era gata să-i întâmpine izbucnirea – dar nu s-a întâmplat aşa. Procurorul-şef se rezemase de speteaza scaunului său de lucru, îşi încrucişase braţele pe piept şi-l asculta calm, cu un zâmbet abia perceptibil în colţul gurii. Îi răspunse:

— Credeam că ai înţeles de ce am fost de acord cu

părerea căpitanului Negru. Căpitanul Negru este un specialist în criminalistică. De aceea nici n-am găsit necesar să-ţi explic. Închidem dosarul lui Tâlvan din motive tactice.

— Totuşi nu înţeleg nici acum…

— Avem de-a face cu un adversar rafinat, inteligent. De lucrul acesta căpitanul şi-a dat seama în prima clipă după ce am ajuns în prăpastia Pietrii. Mi-a atras şi mie atenţia. De aceea a şi procedat aşa cum a procedat.

Radu Dominte întrebă contrariat:

— Aşa stând lucrurile, n-ar fi fost mai bine să rămânem la ipoteza dumneavoastră: accident?

— Puteam rămâne doar eu. Căpitanul însă nu putea rămâne…

— De ce?

— Adversarul şi-ar fi dat seama numaidecât că i. se întinde o cursă. Ori el şi-a calculat cu precizie fiecare mişcare, fiecare amănunt. Şi la fiecare pas ne-a presărat în cale câte un element de derută: doi prieteni, servieta cu banii, prăbuşirea. Ne-a oferit bineînţeles şi un mobil al crimei: jaful…

— Într-adevăr…

— Ei bine, el este convins că a dat o lovitură de geniu. Are toată încrederea în felul în care şi-a organizat-o. Şi ştie cu precizie că noi vom ajunge până la punctul la care se situează părerea căpitanului Negru. Fiindcă până aici drumul este deschis De-aici încolo însă începe – crede el – zidul de nepătruns. Matematic, ucigaşii nu pot fi decât cei doi… Criminalistic însă… lucrurile merg ceva mai departe. Noi ne-am oprit acolo unde ne-a îngăduit el să ne oprim. Şi am ales soluţia pe care – oricât ar părea de paradoxal – ne-a dictat-o el. Dacă no opream la părerea mea, îl alarmam!

— De asta i-aţi acceptat părerea atât de repede?

Procurorul-şef surâse:

— Lucrez de mai mulţi ani cu el… Am ajuns să ne înţelegem dintr-o singură privire. Gândeşte-te că în jurul nostru era lume străină: pădurarul, şoferii.

Asemenea întâmplări produc senzaţie. Şi comentarii din cele mai diferite. Nu puteam discuta mai mult decât am discutat…

Radu Dominte simţi că începe să-i fie necaz pe sine. Cum de n-a sesizat jocul procurorului-şef şi al căpitanului Negru? Şi, mai ales, cum de n-a înţeles şi el ceea ce ei au înţeles doar dintr-o singură privire? Ba mai mult, a avut momente când l-a judecat greşit pe şeful său. L-a socotit influenţabil, că s-a lăsat convins prea repede de către căpitan că Tâlvan a fost ucis de Murgoci şi Gărgăune.

— Nu te necăji, tovarăşe Dominte, îl îmbună procurorul-şef, ghicindu-i parcă gândurile. Eşti tânăr încă, iar experienţa vine… muncind.

Şi, după câteva clipe, reluă firul celor discutate mai înainte:

— Trebuie să ştii că omul nostru ne-a urmărit în permanenţă, pas cu pas. Ne-a cunoscut toate mişcările. De altfel era şi foarte simplu. Am lucrat oarecum la vedere. El însă a înregistrat totul. Sunt absolut sigur de lucrul acesta. Iar când ne-a văzut apropiindu-ne de zidul pe care *el* îl ridicase în faţa noastră şi că nu încercăm să trecem mai departe, s-a liniştit. Iată de ce am hotărât să închidem dosarul lui Tâlvan… Acum înţelegi?

— Acum înţeleg, răspunse Radu Dominte jenat.

— Am închis un dosar, dar vom deschide altul. Un dosar despre care nu vom şti, deocamdată, decât noi trei: căpitanul Negru, dumneata şi eu. Greul abia începe. Ei, şi acum să stăm de vorbă pe îndelete. Să ne aprindem câte o ţigară, să ne servim cu câte o cafea neagră şi să ne apucăm de lucru.

Procurorul-şef se ridică de la birou, deschise un dulap de perete şi scoase un reşou mic pe care-l puse la priză. Se apucă să pregătească, aşa cum se pricepea el, cafeaua.

Peste câteva minute, şedeau amândoi în câte un fotoliu, în jurul măsuţei de fumat. Procurorul-şef începu:

— Deci avem la îndemână câteva indicii: telefonul privind întâlnirea; coincidenţa: haine de doc gri, peticul de

doc gri găsit de căpitanul Negru. Şi, bineînţeles, faptul că uciderea lui Tâlvan s-a petrecut după telefonul pe care l-ai primit dumneata. Dar, şi aici mi se pare mie că rezidă întrebarea cea mai grea: care *este mobilul uciderii lui Tâlvan*? Jaful?... Nu! Categoric nu!... Deşi omul din umbră s-a străduit să ne facă să credem fără rezerve că e vorba de jaf. De aceea şi-a şi recrutat pionii necesari jocului său dintre pungaşii de rând. Ce destăinuire voia să facă „omul de la ora 13”?... Şi în ce măsură această destăinuire era primejdioasă pentru cel ce s-a interpus?...

— Într-adevăr, întrebarea este teribil de grea, recunoscu Radu Dominte. Nici nu văd cum i-am putea găsi răspunsul. Nu mai există decât un singur om care ar putea răspunde: ucigaşul. Ar trebui să-l arestăm cu orice risc!

Procurorul-şef clătină din cap.

— Dar dacă nu e dânsul?

— Bine, dar coincidenţa, interpunerea…

— Interpunerea nu este un fapt dovedit. E o presupunere… totuşi…

— Adineauri spuneaţi că e un indiciu…

— Da, un indiciu pentru noi, de care însă nu vom putea face caz într-o acuzare decât atunci când vom şti că Tâlvan a avut ce ne spune şi că ceea ce a vrut să ne spună constituia o primejdie pentru celălalt.

— Am înţeles… Totuşi, altcineva n-o să ne poată răspunde.

— Te înşeli…

Radu Dominte tresări. Ce vrea să spună procurorul-şef? Că există cineva care a mărturisit, sau va putea mărturisi ce l-a determinat pe… – pe cine totuşi? – să-l ucidă pe Tâlvan? Nu se putu stăpâni să nu întrebe:

— Cine, tovarăşe procuror-şef?

Acesta răspunse zâmbind:

— Cine altul decât Tâlvan…

— Bine, dar…

— Trebuie să ştim mai întâi ce i s-a întâmplat lui Tâlvan în viaţă, ca să ne putem da seama cam ce anume ştia… Mă înţelegi? Omul acesta a fost condamnat la cinci

ani. Susţine că a fost acuzat pe nedrept, că a căzut victima unei erori judiciare. Asta se întâmpla în 1943. Se poate. Noi trebuie să ştim însă exact pentru ce a fost condamnat şi mai ales ce relaţii a avut în închisoare.

— Ciudat este faptul că cei ce i-au întocmit dosarul personal n-au insistat asupra amănuntelor. Ne va fi extrem de greu să aflăm detalii. Arhivele respective au ars în timpul războiului. Închisoarea a fost bombardată.

— Cu prilejul acesta o mulţime de deţinuţi au evadat. Alţii au fost ucişi. Acest Tâlvan însă n-a evadat… De ce? Spune-mi, de ce?… După bombardament s-a întors la închisoare. A ieşit abia la 23 August – odată cu toată lumea…

— De unde ştiţi toate acestea? se miră Radu Dominte. Tâlvan nu mai poate vorbi doar.

— Şi totuşi a vorbit… A vorbit prin intermediul unui fost gardian.

— Căpitanul Negru a cerut relaţii, e adevărat. Dar nu i s-au putut da. Sunt ani la mijloc.

— Totuşi, de curând, a fost depistat acest gardian. Omul şi-a amintit. Dar ceea ce declară la cererea celor ce l-au depistat, după săptămâni de cercetări, e prea puţin. Omul n-a ştiut ce vrem de la dânsul şi nici colegii noştri n-au ştiut ce să-i ceară. Şi asta pentru că nici noi nu le-am cerut ceva anume. Ei, bine, s-ar putea ca omul acesta să ştie mai mult. Ai vrea să te duci să-l vezi? Cu atât mai mult cu cât cazul e al dumitale…

*

Intră în fosta locuinţă a lui Tâlvan cu o strângere de inimă. Avea senzaţia că de peste tot, din toate lucrurile care stăteau tăcute în jurul său, îl priveau nişte ochi trişti şi timizi. Nu-l văzuse pe Tâlvan viu niciodată şi totuşi i se părea că omul a revenit pentru câteva clipe la el acasă, să se adune din toate şi să plece apoi pentru totdeauna.

Hainele atârnau tot acolo în cuier, pleoştite şi subţiate parcă, iar cele câteva picturi stângace de pe pereţi aveau pânze de păianjen la colţurile ramelor. Trase cufărul de sub pat şi îl deschise. Apoi se întoarse spre cei

ce îl însoţeau şi spuse:

— Să începem cu lucrurile mărunte. Scrie dumneata, tovarăşe Vlad: „Inventar”.

Vlad, şeful de sector, tresări.

— Să scrie tovarăşul Guliţă. E mai iute de mână, se sustrase el, arătând spre responsabilul clubului.

— Bine, scriu eu, se oferi Guliţă.

— Dumneata eşti martor. Trebuie să fii atent la numărătoare. Şi dumneata la fel, i se adresă căpitanul Negru femeii de serviciu.

— Da’ ce vreţi să faceţi cu ele? întrebă femeia.

— Nimic altceva decât să le inventariem. S-ar putea să ni le ceară într-o zi cineva. Vreun urmaş, vreo rudă. Deci, ia şi scrie, tovarăşe Vlad. Ţi-a fost subaltern. Ai stat cu el la masă până i-au apărut „prietenii”… De ce l-ai lăsat pe mâinile lor? Vezi ce s-a întâmplat?

Şeful de sector dădu din mâini.

— Cine şi-ar fi închipuit?

— Crezi că nu şi-a închipuit nimeni?

— Şi-or fi închipuit ei, bandiţii…

— Ai dreptate. Bandiţii… Bandiţii au ştiut din timp tot ce avea să se întâmple… Scrie, tovarăşe Vlad: una pereche pantofi noi, culoare maro. Două cămăşi bărbăteşti…

Neavând încotro, Vlad se aşeză la masă şi începu să scrie: „Proces-verbal” încheiat astăzi… Scria şi transpira.

— Deschideţi fereastra, zise căpitanul Negru şi începu a dicta în continuare: două prosoape… Transpiri, tovarăşe Vlad. Ia un prosop din astea şi şterge-te. S-ar putea întâmpla o minune ca-n evanghelie. Să-ţi rămână chipul imprimat pe prosop.

— Ce vreţi să spuneţi? se nelinişti Vlad.

— Încerc să glumesc, e prea apăsătoare atmosfera de aici. Dumitale nu ţi se pare? îi replică, privindu-i pieziş, căpitanul. Suntem în casa unui mort… în casa unui om căruia nici dumneata, nici noi nu i-am putut împiedica moartea. Deşi am vrut să i-o împiedicăm, nu?

Vlad începu să-şi şteargă obrajii năduşiţi de sudoare cu batista. Ochii îi jucau în cap, aşa cum joacă ochii unei

jucării stricate. Nu putea suporta privirile căpitanului, totuşi nu voia să-l lase să înţeleagă lucrul acesta. Se aplecă asupra procesului-verbal şi murmură:

— Mai departe…

— Da, răspunse după o mică pauză căpitanul. Mai sunt câteva cutii cu mărunţişuri. Scrie: trei cutii cu mărunţişuri casnice. Ciorapi… Sfârşi eu lucrurile din cufăr şi trecu la cuier. Într-unul din buzunare am găsit bani. 300 de lei. Notează şi seriile – 175473… Spune-mi, tovarăşe Vlad, era un om încăpăţânat? Te întreb dintr-o curiozitate omenească. Din moment ce dosarul a fost închis, poate că n-ar trebui să mă intereseze. Totuşi aşa, ca om… Nu ştiu dacă mă înţelegi… Mi s-a întipărit în minte figura lui. Mă obsedează. Poate unde l-am judecat greşit. Eram convins că e un pungaş de rând. Şi când colo el zăcea într-o prăpastie, ucis de… „prieteni”.

Vlad ridică din umeri.

— Nu ştiu. Nu mi-am dat seama.

— N-ai avut niciodată vreo discuţie mai ascuţită cu el?

— Nu, nu-mi amintesc!

— Fireşte, în treburile de serviciu ridici tonul uneori fără nicio intenţie şi chiar fără să-ţi dai seama.

— N-avea de ce să-l certe, era un om liniştit, v-o spun eu, zise femeia de serviciu, ştergându-şi o lacrimă. Era om bun, tare bun. Mie întotdeauna îmi dădea câte ceva în plus. îi făceam curat, îi spălam rufele… Acu s-a dus. Cine ştie cine o veni în locul lui!…

Căpitanul Negru o îmbună.

— Lasă, lasă c-o să vină un om tot atât de bun, de care tovarăşul Vlad o să aibă mai multă grijă…

— Dar mai slăbiţi-mă odată, tovarăşe căpitan! Ce, m-aţi chemat aici ca să mă judecaţi că n-am stat cu el la beţie până-n pânzele albe? De ce să fi stat? Aveam treburile mele, el pe ale lui. Şi pe urmă de unde să ştiu eu că

„prietenii” lui au de gând să facă ce au făcut?!

— N-ar trebui să te slăbesc nicio clipă, tovarăşe şef de sector! înţelegi? Nicio clipă. Fiindcă aveai datoria să nu-l laşi singur atâta timp cât nu-i cunoşteai pe cei doi şi atâte timp cât ştiai că a doua zi avea de încasat o asemenea sumă de bani! Orice mi-ai spune, dreptatea rămâne de partea mea, îi răspunse cu asprime căpitanul Negru.

— Şi, dacă e aşa, ce pot face acuma? Pot repara ceva?

— Ţi-o spun nu ca să repari ceva, ci ca să te înveţi minte pe viitor! De asta ţi-o spun!…

Vlad se potoli ca prin farmec. îşi şterse sudoarea de pe frunte şi de pe obraji şi murmură:

— Aveţi dreptate… îmi dau seama că aveţi dreptate. Voi fi mai atent pe viitor… Nu mi-am dat seama… Ca să fiu sincer, nici nu m-am gândit că s-ar putea întâmpla aşa ceva.

Sfârşiră cu inventarierea lucrurilor lui Tâlvan. Le aşezară pe toate pe pat, laolaltă, apoi ieşiră şi sigilară uşa.

— Până vom da de urma vreunei rude, rămân în păstrarea dumneavoastră, dispuse căpitanul Negru. Acum să vedem ce mai are prin sertarele biroului. Sunt încuiate?

— Nu ştiu. Nu le-am încercat, răspunse Vlad.

— Precis?

Eu nu-mi amestec hârtiile cu nimeni.

Nu se găsea mare lucru în sertare. Hârtii. Fel de fel de hârtii fără însemnătate. Şi câteva creioane şi un carneţel-calendar. Căpitanul Negru îl răsfoi. Pe una din pagini găsi o însemnare.

O citi cu glas tare:

— „Reparaţii paturi Voivodeasa, Răstoaca pături 95.25. VII. 195…” Răsfoi carnetul mai departe. La 26. VII.195… o altă însemnare: „Struniorul şi Voivodeasa. Răstoaca 92 perne, cearşafuri”.

Nu citi cu glas tare decât începutul, apoi mormăi ceva ininteligibil, pândindu-l cu coada ochiului pe Vlad. Acesta fu cuprins de un soi de nerăbdare plină ele

nelinişte. Încerca să o ascundă, dar nu reuşea pe deplin.

— A fost un om meticulos în serviciu, zise căpitanul Negru, răsfoind mai departe carneţelul-calendar.

— N-am avut timp să-l cunosc prea bine. În câteva săptămâni…

— Mda…

Ofiţerul reveni la datele înscrise în cele două pagini. I se păreau fără nicio însemnătate. Nişte simple însemnări de serviciu. Totuşi Vlad s-a neliniştit din pricina lor. Din pricina lor, sau a gândului că filele carnetului ar putea conţine şi altceva, ceva care lui i-a scăpat – căpitanul era convins că sertarul fusese controlat de şeful de sector şi poate şi de alţii, până la cel din urmă capăt de hârtie.

9»

Se hotărî să memoreze cifrele şi cuvintele acelea. Le repetă în gând de câteva ori, apoi puse carneţelul de unde îl luase. „Dacă îl iau, îl avertizez: Atenţie! conţine ceva primejdios!” Scotoci mai departe prin sertar. Găsi un plic. În plic, o fotografie. Fotografia unei femei. O femeie simplă, cu un batic înflorat pe cap, trecută de prima tinereţe. Pe spatele fotogra

131

fier, un nume: Ema. Şi data când i-a dăruit-o: 1 mai 1949 şi bineînţeles: „Foto-Max” Tg. Mureş. „E femeia care nu-i mai scria de mult. Femeia care semna aproape indescifrabil vederile şi scrisorile aflate în cufăr. Un *E* şi o linie frântă. Femeia care l-a părăsit, sau pe care a părăsit-o. Totuşi i-a păstrat fotografia. În sertarul biroului de lucru. Să o aibă aproape, înseamnă că ea l-a părăsit. Sau, cine ştie… Totuşi s-ar putea ca şi Ema să ştie ceva”.

Vârî fotografia în porthart, zicând:

— În sfârşit, fotografia unei ru.de sau a unei prietene. Ţi-a vorbit vreodată de femeia aceasta, tovarăşe Vlad?

— Nu, nu mi-a vorbit.

Căpitanul aşeză carneţelul-calendar, hârtiile, creioanele la loc în sertar.

— Restul sunt lucruri fără valoare. Cred că nu folosesc nimănui. Nici nu le mai trecem în preeesul-verbal.

Oricum, însă, păstraţi-le.

Apoi se aşeză pe un scaun şi adăugă:

— Să facem încheierea, tovarăşe Vlad. Scrieţi…

Dictă câteva minute în şir. După aceea. îi puse pe toţi să semneze. Semnă şi el. îl rugă pe şeful de sector să împăturească foile şi să le pună într-un plic. Vârî plicul în buzunar şi mulţumi lui Guliţă şi femeii de serviciu pentru bunăvoinţă. Apoi îi conce die.

Rămas numai cu Vlad, îşi scoase pipa şi şi-o îndopă, tacticos, aşa cum îi era obiceiul. Vlad îşi aprinse şi el o ţigară, aşezându-se la masa lui de lucru. Tăcură amândoi un răstimp. Nu găseau ce să-şi spună. Tăcerea era stânjenitoare.

Cel care vorbi totuşi primul fu Vlad.

— De aici încolo am să muncesc pentru doi.

De ce?

— Cine o să se mai încumete să vină casier-administrator la Dumbrava?

— Tâlvan n-a fost ucis la Dumbrava.

— E adevărat, dar avea asupra lui banii Dumbrăvii…

„Vorbeşte ca să-şi ascundă neliniştea, sau urmăreşte ceva?” se întrebă căpitanul. îl privi lung. „Oare ce l-a neliniştit? Discuţia pe muchie de cuţit din camera lui Tâlvan, sau carneţelul-calendar? Sau numai simpla mea prezenţă aici? Poate şi prima, poate şi a doua, sau chiar toate trei la un loc”. Căpitanul îşi dădea prea bine seama că are în faţă un om fricos, inabil, şi nici prea inteligent. În niciun caz nu putea fi. el ucigaşul lui Tâlvan. Nu era capabil să gândească şi să conceapă atât de amănunţit şi de matematic uciderea lui Tâlvan. Era un ins care reacţiona prin instinct. Nu ştia nici să se stăpânească, nici să braveze. Şi, dacă totuşi încerca să o facă, o făcea elementar, cu stângăcie.

În schimb, Vlad putea să fi fost o rotiţă în angrenajul construit pentru uciderea fostului ea sier-administrator. O rotiţă care a acţionat la impulsurile cuiva. Poate că într-un anumit fel să fi fost şi el interesat în lichidarea lui Tâlvan. Poate că tocmai el l-a aruncat în braţele „prietenilor”,

ştiind sau neştiind ce îl aşteaptă.

Căpitanul Negru clipi repede, de câteva ori, din ochi. Voia să se smulgă din plasa gândurilor şi întrebărilor. De atâtea zile şi nopţi creierul lui nu se mai odihnea. Lucra febril la întrebări şi răspunsuri, descoperind mereu noi presupuneri, eliminând mereu date care nu-l interesau. Căuta de zile şi nopţi răspuns. la întrebarea cheie: care este mobilul uciderii lui Tâlvan. Cine şi pentru ce l-a omorât? Ce primejdie au văzut ucigaşii sau ucigaşul în el? „Poate că omul acesta stăpâneşte răspunsul. Dacă nu întreg, măcar parte din el. Să-l întreb... Să-l întreb astfel, încât nici să nu-şi dea seama că îmi răspunde...”

Îşi lovi pipa de marginile scaunului, şi-o scutură de scrum, apoi spuse:

— Am să te deranjez cu o rugăminte, tovarăşe Y Iad.

— Vă rog, cu plăcere, se grăbi şeful de sector.

— Recheamă-l pe tovarăşul Guliţă de la club. Am uitat ceva.

— Imediat!

Şeful de sector ieşi repede. Căpitanul trase sertarul în care se afla carneţelul-calendar, îl scoase şi îi şterse meticulos, coperţile, petic cu petic. Apoi îl răsturnă în batistă şi-i dădu drumul să cadă la loc în sertar.

— Tovarăşe Guliţă, să ai dumneata grijă ca să nu intre nimeni în camera lui Tâlvan şi să rupă sigiliul, până nu vom descoperi vreo rudă sau vreun urmaş, îi spuse responsabilului de club, când acesta intră însoţit de şeful de sector.

*

— Da, el este. îl recunosc după ochi, tovarăşe procuror. Avea aceleaşi priviri speriate şi când l-au adus. Mi-aduc aminte: celula 14. M-am înţeles bine cu el. Era deţinutul cel mai liniştit. Nu venea nimeni la el la vorbitor, zicea că n-a dat de veste nimănuia că e închis. Că lumea de unde să ştie că e nevinovat? Acu dumneavoastră ştiţi că n-a existat şi n-o să existe deţinut care să recunoască deschis că a fost osândit pe drept. Nu-i vorbă că şi în închisoarea noastră au fost destui băgaţi pe gratis. Eu, ce să spun, nu-l

credeam nevinovat. Ziceam că tot o fi fiind! ceva necurat la mijloc. Să locuieşti cu cineva într-o casă şi să nu-ţi dai seama cam ce hram poartă omul cu care locuieşti e greu de crezut. Cu din asta i s-a tras lui. Stătea într-o cameră cu chirie la unul Dârţu. Şi Dârţu ăsta era pungaş sau escroc, sau ponte amândouă. Dăduse nişte lovituri grozave. Golise un magazin de bijuterii şi nu lăsase nicio urmă cât de măruntă. Mai şi călătorea din când în când şi, pe unde trecea, lua din gros şi tot aşa, fără să lase o urmă măcar.

Acu, se vede treaba că îl cam mirosiseră. Dar şi el, cap serios, inteligent, domnule, şi-a dat seama. Şi a dispărut. Tâlvan s-a trezit într-o noapte cu poliţia în casă. L-au sucit, l-au învârtit, nu ştia nici cu spatele. N-avea grija celuilalt. Aproape că nici nu erau prieteni. Dârţu venea la el în cameră rar. Venea să-i ceară chiria. Câţiva lei acolo. Lua chiria şi îl trimitea după vin cu aceiaşi bani. Şi mai beau amândoi câte un păhărel. Tâlvan îl ştia pe proprietar ceva voiajor, sau aşa ceva. Se învârtea toată ziua prin port. Era un om tânăr de altfel. Să fi avut vreo douăzeci şi cinci de ani…

A venit poliţia şi l-a luat la întrebări, cum spun. El dacă nu ştia, nu ştia. S-au apucat poliţiştii să-l mai „mângâie”. Pe urmă au răsturnat casa cu fundul în sus. Şi au găsit, închipuiţi-vă, în picioarele patului de fier în care dormea chiar Tâlvan nişte inele şi alte bazaconii din astea. Auziţi unde le ascunsese Dârţu! Zis şi făcut, l-au înhăţat pe Tâlvan şi i-au făcut proces. Şi i-au dat doi ani, pentru tăinuire!

Fireşte, la început eu n-am crezut mai nimic din toată povestea asta. Eram sătul de asemenea poveşti. I-am şi spus-o, de altfel. Şi de atunci n-a mai scos o vorbă despre asta. Parcă-l văd: stătea pe paie toată ziua încovoiat, cu capul în pământ. Părea că şi de dormit doarme tot aşa. Când îl scotea la plimbare, nu vorbea cu nimeni. Era mereu singur. Aşa am început eu să simt un pic de milă pentru el. Îi mai dădeam ţigări şi pâine.

Dar poate că tot l-aş fi uitat cum i-am uitat pe atâţia alţii dacă nu s-ar fi întâmplat ce s-a întâmplat mai târziu.

Într-o zi l-au scos din celulă şi l-au dus din nou la tribunal. Când s-a întors, era palid şi de-abia se mai ţinea pe picioare. „Ce s-a întâmplat?” l-am întrebat. „Mi-au mai dat trei ani, pentru complicitate. L-au prins pe Dârţu şi el a spus că a lucrat cu mine”...

În aceeaşi zi l-au adus şi pe Dârţu şi l-au vârât în celula 14. Era un ins de care îţi era silă. Altfel părea om spălat.

În noaptea aceea, în celula 14 s-a iscat o încăierare. Dârţu a început să-l bată pe Tâlvan. M-am dus să-i despart. Tâlvan zăcea pe paie, răsuflând greu. „Ticălosule, zicea, n-am luat de pomană doi ani din cauza ta? De ce ai minţit? De ce m-ai vârât în nenorocirea asta?!” „Cine te-a pus să mă torni la poliţie? Tu le-ai dat dovada!” „Eu? Dar de unde aveam să ştiu că...” „Nu te dezvinovăţi!... Ştiu eu cum s-a întâmplat... închipuieşte-ţi că-mi face plăcere să stăm împreună aici... De ce aş fi stat singur?... Sunt un proprietar iubitor: nu-mi părăsesc chiriaşii”.

Îşi bătea joc de dânsul. îl punea, să-l servească, îi smulgea mâncarea din mână şi o mânca el. Şi îl bătea oricând îi venea poftă.

M-am dus odată la direcţiune să anunţ. „Lasă-i să-şi scoată ochii, să se omoare, cete. priveşte? f *mi* s-a răspuns.

După câteva luni, nu ştiu ce s-a întâmplat tic i-a despărţit. Tâlvana rămas singur. Dar să-l fi văzut cum arăta! Numai vânătăi. A stat vreo câteva zile la infirmerie. Acolo, un felcer i-a făcut un memoriu. Dar nu i-a mai venit niciun răspuns la el.

Pe urmă s-a apropiat frontul. Au început bombardamentele. Într-o noapte, câteva bombe au căzut pe închisoare. Ce să vă spun, a fost o adevărată babilonie! Gardienii au fugit care încotro, să se adăpostească. Unii au mai apucat să descuie celulele, alţii nu. Au murit mulţi deţinuţi. Şi au şi fugit mulţi. Bombele le-au deschis drumul la mulţi. A fost aşa că nu s-a mai ştiut cine a murit şi cine a fugit...

Dârţu a murit, se pare. Bombele au căzut chiar pe aripa în care se găsea el. I s-a găsit parte din haine, cu

numărul de deţinut, că de identificat n-aveai ce identifica. În nebunia aceea cine şi-a mai bătut capul eu astfel de fleacuri? Nu e prezent? A murit. Sau a fugit. Ceea ce era totuna. Frontul se apropia mereu, cine mai stătea să-i caute pe cei fugiţi?…

Pe urmă ne-am evacuat. Când să plecăm, s-a ivit şi Tâlvan. I-am spus: „Du-te, omule, în plata Domnului! Acum e momentul!” N-a vrut. A zis că cinci ani sunt numai cinci. De ce să facă din ei zece şi poate şi mai mult?

În ziua aceea n-a mai rămas piatră pe piatră nici din închisoare, nici din tribunal, că tribunalul era numai peste drum.

Asta a fost. Altceva ce să vă mai spun? Întrebaţi-mă dumneavoastră!

Omul tăcu, aşteptând. Vru să-şi aprindă o ţigară, dar nu îndrăzni. Se uită la Radu Dominte întrebător.

— Fumează, tovarăşe, îl îndemnă Radu Dominte, gândindu-se ce întrebări să-i mai pună.

De fapt, omul spusese cam tot ce ştia. Iar Dârţu… Oare acest Dârţu a murit cu adevărat? A trecut totuşi atâta timp de atunci. Dacă ar fi trăit, ar fi reapărut. Ar mai fi lăsat ici-colo câte o urmă. Dar se pare că n-a lăsat. Sau o fi lăsat, dar în alte părţi. Sau o fi stând undeva la răcoare. îşi zise că va trebui să-l caute. Poate mai există, totuşi, pe undeva, sau poate că a fost – sau mai este încă – la Vatra… îl întrebă pe fostul gardian:

— L-ai putea recunoaşte dacă l-ai vedea?

— Numaidecât, tovarăşe procuror! răspunse acesta.

— Descrie-mi-l puţin.

— Un om mijlociu de stat, cu figură cam aspră. Nu prea voinic, dar mai slab.

— Seamănă cu omul din fotografia aceasta?

Fostul gardian luă din mâna lui Dominte o fotografie puţin roasă pe margini. O privi lung, atent. Se ridică de pe scaun şi trecu lângă geam, să o privească în lumina albă ce venea de afară.

— Nu, nu e ăsta! zise el cu convingere, înapoind fotografia. E drept, au trecut ani de atunci. Totuşi sunt

convins că nu e dânsul.

Dominte îi întinse alte două fotografii.

— Atunci vezi-le pe astea.

— Nu i Nici vorbă! Sunt sigur! rosti fostul gardian, fără să mai studieze fotografiile.

Radu Dominte se scărpină în ceafă necăjit. Ascultând istorisirea fostului gardian, fără să-l întrerupă o singură dată, fusese convins că sfârşitul ei avea să fie o lovitură. O lovitură pe care el avea să o dea punându-i omului în faţă o fotografie: fotografia lui Taşcu… Începuse chiar să-şi trăiască anticipat victoria. Nu admisese o singură clipă ideea că Dârţu ar putea să nu fie Taşcu. Numai din cauza coincidenţei, a telefonului şi a minuţiozităţii cu care şi-a pregătit şi şi-a aplicat planul lichidării lui Tâlvan? Numai pe baza presupunerii că cel sau cei care I-au lichidat pe Tâlvan au avut un alt mobil decât jaful? Da, aici ar fi ceva. Tâlvan n-a fost jefuit… Pe de altă parte, Dârţu ar fi avut toate motivele să-l înlăture pe Tâlvan din drumul său. Să fi dat Tâlvan peste Dârţu la V. sau Dârţu peste Tâlvan? Prima ipoteză e mai aproape de verosimilitate. Tâlvan l-a deranjat, sau mai bine zis l-a surprins pe Dârţu cu prezenţa sa. Recunoscându-l a vrut să…

Iarăşi mă întorc la povestea aceea stupidă cu telefonul. Mi-e lehamite de dânsa!… De aici înainte trebuie s-o abandonez pentru totdeauna. Taşcu nu e Dârţu!… Coincidenţa este doar o coincidenţă, iar telefonul e pur şi simplu o farsă. Şi nu o farsă oarecare, ci o farsă prietenească… La dracu’ cu toate”.

Dar abia termină cu gândurile acestea, când începură să-i încolţească altele în minte. „Parcă Taşcu trebuia să fie neapărat Dârţu ca să aibă ceva cu Tâlvan?… Nu se putea ivi altceva între ei?… Şi nu s-ar putea ca Dârţu să fie altcineva?… Dar telefonul?… îşi răspunse autoironizându-se: dar accidentul din prăpastie?”

— Mai aveţi ceva cu mine? îi împrăştie gândurile fostul gardian.

— Nu. Dar te-aş ruga să-mi laşi adresa. Poate o să mai avem nevoie de dumneata.

— Str. Portului 75, în curte. Numele îl ştiţi, nu? Ion Spătaru. Lucrez la uzina „Laminorul”… Mai am doi ani şi ies la pensie, ţinu să-l informeze fostul gardian, şi se ridică să plece.

— Cred că îţi cunoşti obligaţia de a nu discuta cu nimeni nimic în legătură cu întâlnirea noastră.

— Da, tovarăşe procuror. N-aveţi nicio grijă!… A, era să uit! Tâlvan a scăpat la 23 August. Poate vă interesează.

Rămas singur, Radu Dominte începu să-şi frământe mâinile şi dezamăgit şi furios.

*

— A răsfoit carnetul ăsta. Şi a găsit nişte însemnări. Le-a citit. Dracu’ să mă ia, eu când am verificat ce era în sertar n-am găsit însemnările.

— Şi-a notat ceva? întrebă gazda.

— Nu. A citit una cu glas tare, pe urmă l-a pus la loc în sertar, răspunse unul din cei doi oaspeţi.

— În procesul-verbal l-a trecut?

— Nu.

Cel de-al doilea oaspete observă:

— Să nu fie o cursă. Cifrele dau exact suma de 187… Adică efectivul real. Diferenţa de 43 ori 850 dă 36 550. Bate la ochi.

— Trebuie să începem să scădem treptat, sugeră celălalt oaspete.

— Dimpotrivă, trebuie să menţinem lucrurile aşa cum sunt, hotărî gazda.

— Dar dacă verifică şi nu găsesc oamenii? se îngrijoră primul oaspete.

— Cum… să nu-i găsească? Treizeci sunt la fabrica de cherestea, ai uitat? îl înfruntă gazda.

Cel de-al doilea oaspete începu să bată darabana pe marginea mesei. Gazda îşi scoase ochelarii, îi aburi şi începu să-i şteargă cu batista.

Primul oaspete insistă:

— Să găsim totuşi o soluţie. Dumneavoastră ce vă pasă? Pe mine curg toate belelele!

Gazda rânji:

— Zău? Dar cele cinci miişoare pe care le iei în fiecare lună ţi se cad chiar pe gratis? Nu trebuie să munceşti pentru ele?

— Eu cinci şi dumneavoastră trei oameni restul…

— Fără nicio bătaie de cap! răspunse oaspetele.

— Ai dreptate. Tu îmbrobodeşti inspecţiile financiare, tu rişti în fiecare zi, nu eu cu şeful şi cu…

— Nu vă certaţi, interveni al doilea oaspete. Trebuie să luăm o hotărâre. Oamenii pe care i-ai trecut pe stat există?

— Există în parte. Cei de la fabrica de cherestea i-am împrăştiat în state, ca să nu se observe. Alţii nu există. Dacă vine cineva şi întreabă de ei…

— Nu te îngrijora. Nu vine nimeni…

— Dar carneţelul?

— Dă-l dracului de carneţel. Pune-l înapoi şi cu asta basta. Dacă se întâmplă ceva, ştim noi să ne descurcăm, nu, Fane? zise al doilea oaspete, întorcând capul* cu un zâmbet către gazdă.

— Păi ce, nu i-am dus cu problema ailaltă? A fost măreţ! se umflă în pene gazda.

Primul oaspete zâmbi. Vârî repede carnetul în buzunar şi se ridică.

— Mi-a spus că au închis dosarul…

— Te cred şi eu! Ce aveau să facă? zise şi al doilea oaspete.

Primul porni spre uşă.

— Stai puţin, îl reţinu gazda. Nu ţi-ai luat gologanii.

— Nici nu-i iau! Dacă mă opreşte cineva? Să se mai liniştească lucrurile.

Gazda îşi arătă dinţii într-un fel de mârâit.

— Ţi-e frică?… Jocurile astea sunt riscante. Nu sunt pentru oameni ca tine.

— Căutaţi-vă altul în locul meu, dacă…

— Hai, nu lua glumele în serios, încercă să-l îmbuneze gazda. Dacă ieşi, vezi să ieşi tot prin spate. E cam târziu şi ar putea fi bătător la ochi. S-ar putea să fii urmărit.

— De ce să fiu urmărit? se înspăimântă oaspetele. Dosarul a fost închis.

— Ai dreptate, uitasem. Hai, du-te!

11 conduse până la uşa de la parter, din capul scărilor. Se întoarse în salonul cu fotolii albastre, încruntat.

— Asta mă îngrijorează. Cât a fost linişte şi pace făcea pe grozavul. Acuma tremură ca un rahat în ploaie. Noroc că nu l-am vârât în cealaltă poveste.

— N-ar fi avut niciun rost şi nicio contingenţă, colega…

— Exact, de mult nu mi-ai mai spus „colega”, şefule!

Oaspetele schimbă vorba.

— Ştii că trebuie să vină Avram?

— Pentru ce?

— Alte două gospodării colective vor să cumpere nişte cherestea. Calitatea a şaptea…

— Tot pentru… membri, nu?

— Exact.

— Dacă delegatul nu vine cu mâna goală…

— O, eu sunt mai mult ca sigur…

— Va trebui să vedem dacă a reuşit să facă rost de acte clare.

— A făcut! Le-am şi trecut pe la director. Le-am semnat. Aprobarea este dată deci. Pe Avram îl cheamă de data aceasta Tavitian. Altă regiune, alt delegat. Să nu bată la ochi!… Directorul n-a observat absolut nimic. Nici n-avea cum…

— Atunci e perfect!

— O să iese loz bun! Aduce şi datoria…

Gazda sări în sus de pe scaun.

— Bravo, şefule! înseamnă că în curând în mâinile noastre au să mai foşnească câteva sute de albăstrele!… Eram îngrijorat! Ba mi-a fost frică, pur şi simplu, din cauza lui Tâlvan! auzi, domnule, să te împiedici de un catâr ca Tâlvan!… Fac cinste, şefule! Fac cinste cu ceva ce păstrez de mult! Cu Tokay!

Coborî în goană scările şi se întoarse cu o sticlă pe

care mai stăruiau nişte fire de nisip. Puse pe masă două cupe înalte de cristal, desfundă sticla şi turnă vin.

— Vivat! Pentru Tavitian!

— Şi pentru noi!

— Vivat!

Băură privindu-se unul pe altul, uimiţi de gustul şi parfumul vinului. Gazda ridică din sprâncene peste rama ochelarilor.

— Ei?

— Extra! răspunse oaspetele şi-şi duse cupa din nou la buze. Apoi o puse pe masă şi zise îngândurat: Totuşi, în privinţa statelor trebuie să luăm măsuri. Dacă se sesizează?

— Nu înţeleg… Din moment ce n-a dat atenţie carnetului…

— Carneţelul ăsta este o urmă totuşi…

— O fi, dar o urmă peste care s-a trecut…

— Eşti naiv, colega… Poate că este o urmă lăsată anume… să se adâncească…

Gazda îşi scoase iar ochelarii să-i şteargă cu batista. Murmură:

— Şi atunci ce facem?

— Trebuie să găsim nişte oameni. Să-i ducem în pădure şi… sugeră oaspetele.

— Pe dracu’! îl întrerupse gazda zâmbind acru. De unde să-i scoţi?… Şi mai ales cui să propui o asemenea afacere… Ar însemna să ne predăm de bunăvoie, pur şi simplu! Atâta ar trebui: să le propunem numai, că ne-ar lua ei înşişi de gât.

Oaspetele scrâşni, recunoscând:

— Aşa e! Cu ăştia nu poţi face nimic. Nu-i poţi cumpăra, fir-ar ai dracului să fie!

— Trebuie să ne mai gândim, şefule… Poate că ar fi bine ca fleacul ăla de carneţel să dispară… Să ardă!

— Numai să-l putem convinge pe Vlad…

— Să-l convingem? l-l luăm şi gata. Am să-i telefonez.

— Şi dacă vorbeşte în caz că…

Gazda rânji:

— Îţi garantez eu că n-are să vorbească… E şi capul lui în joc… Şi-apoi ce dracu’, or da chiar peste cei ce nu există?…

*

Femeia şedea pe scaun cu mâinile în poală şi povestea domol şi fără întreruperi, fără nuanţe, fără căutări, ca şi când şi-ar fi citit cuvintele rulate molcom pe un ecran nevăzut:

— Eu sunt văduvă de brigadier silvic, Am rămas cu o căsuţă de pe urma soţului şi cu o pensioară. Cam mică pensioara, de aceea l-am luat pe Tâlvan în gazdă. Şi uite aşa, din chiriaş mi-a ajuns bărbat. Eram singură, şi nu îmbătrânisem chiar de tot. Şi nici el nu era prea bătrân. Totuşi destul de în vârstă, zicea el, ca să se mai însoare. Şi apoi eu aş fi pierdut pensioara. Trăiam aşa şi ne împăcăm bine. Era un om bun. Zicea că are să stea aici la noi, la Poiana Topliţei, până la moarte. Dar n-a stat, a plecat.

— Când a plecat? întrebă ofiţerul de miliţie.

— Păi mai întâi a plecat de câteva ori ia nişte cursuri. Pe câte o lună, două… Îmi scria, îi scriam… Ne obişnuisem straşnic să fim împreună. Ce să faci? Intrasem în anii cei liniştiţi ai vieţii şi eu şi el. Mie îmi plăcea să stau pe lângă el când picta. Spunea că nu se pricepe, dar eu zic că se pricepea. Mă uitam pe pânza lui şi vedeam pădurea şi cerbii aşa cum erau aievea. Când plecam la fiica mea la Odorhei, unde stăteam câte o lună, îmi dădea picturi de ale lui să i le duc în dar. Încă fiica mea a zis odată să vorbesc cu el să-i facă un tablou despre Odorhei. Şi i-am trimis nişte vederi de acolo, dar n-a mai făcut tabloul.

— De ce?

— Zicea că trebuie să vadă cu ochii lui…

— Aş vrea să-mi spui, tovarăşă Ema Korody, de ce a plecat totuşi de la Poiana Topliţei?

Femeia îşi plecă ochii stânjenită. Avea o faţă obosită, trasă, şi era îmbrăcată simplu: o rochie închisă la gât, puţin prea largă pe ea, pantofi decupaţi, prăfuiţi, şi nişte şosete albe. Părul şi-l adunase într-un coc, la ceafă. Se vedeau şuviţele albe, întinse ca nişte strune de la tâmple

până la ceafă. Avea patruzeci şi doi de ani, deşi arăta mult mai în vârstă.

— De ce a plecat? Nu ştiu de ce a plecat…

Ofiţerul insistă:

— Nu se poate să nu ştii, tovarăşă Korody… I-ai fost aproape ca o soţie… V-aţi certat?… A avut vreun bucluc cu cineva?

— Nu, nu ne-am certat… A fost aşa… Eu n-am nicio vină…

Io

— Adică ce a fost?

— Nimic… O vorbă se mai întâmplă în casa oricui…

— E adevărat, dar pe noi ne interesează vorba care a fost între dumneavoastră…

Femeia tresări.

— Dar ce, i s-a întâmplat ceva lui, din cauza vorbei care…?

— I s-a întâmplat, desigur.

— Ceva rău? Spuneţi-mi, tovarăşe ofiţer!

Ofiţerul tăcu câteva clipe. Pentru moment nu ştiu ce să facă: să-i spună adevărul, sau nu? îşi dădu seama că, spunându-i-l, femeia ar suferi şi poate că nu i-ar mai destăinui ceea ce îl interesa. Deci nu trebuia să spună adevărul pentru amândouă motivele. Răspunse:

— Nu, nu i s-a întâmplat nimic prea rău. Dumneata însă l-ai putea ajuta.

— Cum, tovarăşe ofiţer?

— Spunându-ne cinstit şi adevărat de ce a plecat de la Poiana Topliţei.

Femeia oftă adânc şi-şi plecă privirile din nou. O lacrimă se născu încet-încet şi începu să lunece pe obraz.

— Dacă n-ar fi fost necazul acela, poate n-ar fi plecat. Nu, n-ar fi plecat, sunt sigură că n-ar fi plecat. Dar eu n-am avut nicio vină. Ginerele meu… îşi scoase batista dintr-o mânecă şi o dusé la ochi. Tovarăşe ofiţer, nici ginerele meu n-a vrut ca el să plece… Totuşi a plecat… Ginerele a fost şi el la o ananghie. Se întâmplă uneori în viaţă să greşeşti…

Parcă mi-e frică, tovarăşe ofiţer, să spun mai departe…

— Totuşi e bine să spui. De ce să-ţi fie frică?… Trebuie să ai încredere în noi.

— Am să vă spun… Dar să nu-l judecaţi prea aspru pe ginerele meu. I s-a întâmplat şi lui o nenorocire… Ce să-i faci?

— Spune, tovarăşă Korody, spune fără nicio grijă.

— A fost aşa. Ginerele meu era gestionar la un magazin. A plecat. cu banii seara şi, în loc să se ducă să-i verse la casieria centrală, s-a încurcat cu nişte prieteni. Au băut, pe urmă au jucat cărţi. A pierdut toţi banii… A doua zi, ce-a făcut, ce-a dres, a venit la noi la Poiana. Mi-a cerut bani. I-am dat toţi câţi i-am avut în casă. I-a cerut şi lui Tâlvan. I-a dat şi el salariul lui. Dar tot nu ajungeau. Ginerele meu s-a supărat. A ţipat la el: „Stai în casa noastră, trăieşti cu… (cu mine adică) şi nu vrei să mă ajuţi?”…

El n-a zis nimic altceva decât: „Învaţă-mă cum să te ajut şi am să te ajut. Mai mult decât ţi-am dat, n-am!”

Ginerele meu i-a râs în nas: „N-ai? Lucrezi la pădure şi n-ai!… Piupe de la fiecàre om de pe stat câte 25 – 50 de lei şi scoţi banii! Nu te află nici dracul! De unde să te afle? … Şi până să te afle, îţi aduc banii. Şi, când o fi să te afle, spui că ai greşit, Eu, dacă n-am banii, într-o săptămână intru la puşcărie!”

Tâlvan s-a întors spre mine şi m-a întrebat: „Tu ce crezi despre asta, Emy?” Eu ce să zic? Mi-era teamă pentru fiică-mea mai mult. Am zis: „Nu ştiu, Nae, nu ştiu, dar, dacă poţi, fă ceva pentru el”. El m-a privit ca pe ceva de pe altă lume. Pe urmă a dat din cap şi a rostit: „Asta se cheamă furt! Şi eu n-am furat în viaţa mea niciun capăt de aţă!”

„Şi atunci ce se întâmplă? am întrebat eu cu spaimă. Vlas trebuie să intre în puşcărie?” „Nu, a

răspuns el, într-o săptămână am să-i mai găsesc eu nişte bani”.

„Idiotule, a răcnit ginerele meu, nu înţelegi că îmi trebuie banii mai repede de o săptămână? Voi faceţi plăţi peste câteva zile!” „Bine, a zis el, vino peste trei zile”. „Nu *viu* peste trei zile, ci stau aici şi aştept!”

Au trecut cele trei zile şi Tâlvan s-a ţinut de cuvânt. I-a dat ginerelui meu banii.

— Câţi bani?

— 3.000 de lei.

— I-a „ciupit” de la oameni?

— Nu, şi-a vândut o mulţime de lucruri: ceasul, aparatul de radio, haine… Dar asta mi-a spus-o numai mie. Ginerele a luat banii şi a plecat. Iar după câteva săptămâni a venit iar. „Ei, te-a prins?” „Nu m-a prins”, a răspuns el. „Atunci dă-i înainte… Am nevoie de încă 2000 lei…”

În noaptea aceea Tâlvan a plecat… Am aflat pe urmă că îşi aranjase transferul mai înainte…

Am fost neputincioasă în faţa ginerelui meu, tovarăşe ofiţer. Poate unde mă temeam pentru fiică-mea. S-o arate lumea cu degetul! Uite, şi-a luat de bărbat un pungaş!… Poate că ar fi trebuit să-l dau pe uşă afară, dar cu ce inimă s-o fi făcut? Şi uite că din cauza lui am rămas singură. Tâlvan a plecat. Nu mi-a mai scris nicio scrisoare măcar. Oare e supărat pe mine, sau îi este frică să ne spună unde, se află? Te pomeneşti că ginerele meu ar fi în stare să meargă după el!…

Asta e tot, tovarăşe ofiţer. Acuma spuneţi-mi şi dumneavoastră ce este cu el? A făcut ceva rău?

— Nu.

— E închis?

— Nu „de ce să fie, din moment ce n-a făcut nimic rău?

— Aşa este… Dar atunci de ce aţi vrut să ştiţi toate câte vi le-am spus?

Ofiţerul răspunse ferindu-şi privirile:

— Ca să ştim ce fel de om a fost.

— Ce fel de om *a fost*? întrebă femeia cu glasul sugrumat.

— Da, ce fel de om *a fost*…

Femeia îl privi câteva clipe cu răsuflarea oprită, cu ochii măriţi în orbite, cu buzele întredeschise. Apoi izbucni:

— Tâlvan a murit?

Întrebarea se zbătu o vreme prin birou, lovindu-se de pereţi, de ferestre, de frunţile celor doi, fără răspuns. Ofiţerul îşi deşuruba şi îşi înşuruba la loc capacul stiloului, ca să nu fie nevoit să o privească pe femeie în ochi. Se dojenea: „Poate că nu trebuia să-i spun… Mai ţine la dânsul…” Şi, ca să evite totuşi un răspuns mai precis, se aplecă asupra hârtiilor, zicând:

— Te rog, spune-mi numele şi adresa ginerelui dumitale.

Femeia răspunse mecanic:

— Lacataş Vlas, str. Morii de scoarţă 70, Odorhei. Dar numaidecât tresări speriată. Ce vreţi să faceţi cu dânsul, tovarăşe ofiţer?

— Nimic. Îndeplinim o formalitate, răspunse ofiţerul, întinzându-i hârtiile. Şi acum citeşte-ţi declaraţia şi semneaz-o… Sau poate mai ai de adăugat ceva.

Femeia întinse mâna mecanic şi luă stiloul.

— Citeşte-o mai înainte, o îndemnă ofiţerul.

Dar ea păru să nu-l audă. Semnă încet, pierdută, puse apoi stiloul alături de hârtie şi întrebă din nou:

— Tâlvan a murit?

Ofiţerul se ridică în picioare, îşi adună hârtiile şi răspunse:

— Se pare că a fost ucis…

— De cine?

— …Aşa reiese cel puţin din cererea pe care ne-a adresat-o miliţia din V. Înainte de a-ţi lua dumitale declaraţia pe care ai semnat-o.

Femeia nu-l ascultă până la sfârşit. După primele cuvinte, porni spre uşă împleticindu-se. Ofiţerul îi auzi plânsul înăbuşit pe culoar. Se întrebă: „Oare să fie vreo legătură între moartea lui Tâlvan şi ginerele femeii?”

Se apucă să scrie adresa de însoţire a declaraţiei către miliţia din V.

Întrebări…

Ar putea fi Lacataş ucigaşul lui Tâlvan?… Dârţu a murit cu adevărat atunci, în timpul bombardamentelor?… Şi dacă n-a murit s-ar fi putut întâmpla ca Tâlvan să-l fi reîntâlnit aici? Să fie Dârţu ucigaşul lui Tâlvan? Sau altcineva?… Dar farsa lui Taşcu şi coincidenţa?… Taşcu nu e Dârţu, în niciun caz! Oare Taşcu să fi avut vreun interes să dispară Tâlvan? Dar Vlad, şeful de sector? N-am mers oare prea departe socotind că în toată povestea de la prăpastia Pietrii exista un al patrulea? Oare coincidenţa să fie doar o simplă coincidenţă?

Să fi fost Tâlvan cel care a telefonat la procuratură?… Şi, dacă 11-a fost el, cine a fost? Pe cine a pus Taşcu să vorbească în numele său?

Să fi trimis Lacataş pe cei doi, pe Murgoci şi pe Gărgăune? Să fi avut Lacataş o discuţie prealabilă cu Tâlvan? Să-i fi cerut bani şi, pentru că acesta a refuzat, s-a hotărât să-l jefuiască? Atunci de ce n-a luat banii înainte de a-i arunca şi pe cei doi în prăpastie? I-a fost frică? L-au jefuit ceilalţi doi înainte de prăbuşire? Dar, dacă l-ar fi jefuit, de ce l-ar mai fi lăsat la volan?

Ce înseamnă cifrele din carneţelul lui Tâlvan? 95, 92… Răstoaca, Struniorul şi Voivodeasa? Pături, perne, cearşafuri… Oare sunt nişte cifre fără nicio importanţă? Poate. 95 plus 92 fac 187. Deci pături, perne şi cearşafuri pentru 187 de oameni. Atât şi nimic mai mult. Dacă ar fi însemnat altceva, carneţelul nu ar mai fi fost găsit în sertar. Ar fi dispărut fără urmă.

Şi totuşi de ce a fost ucis Tâlvan?… Şi unde trebuie căutat ucigaşul? A fost atât de prudent, încât n-a lăsat nicio urmă. Nicio altă urmă materială. Nicio amprentă măcar.

Se pare că din punctul acesta de vedere s-ar putea formula ipoteza reapariţiei lui Dârţu. Fostul gardian a dat un amănunt: lucra „curat”, nu lăsa urme. Într-adevăr, în cazul lui Tâlvan, se lucrase extrem de curat. Ar însemna că Dârţu se află aici în oraş, şi ne râde în nas cu obrăznicie! Nu cumva Vlad e Dârţu?… Nu, Vlad nu e Dârţu. Fostul

gardian i-a văzut fotografia. Nici Murgoci, nici Gărgăune nu intră în discuţie. Fostul gardian a văzut din mâna procurorului Dominte şi fotografiile lor. Dar dacă e Lacataş? De ce a fugit Tâlvan de dânsul? I-a dat banii şi a fugit. I-a fost teamă ca celălalt să nu-l facă să fure? Numai din cauza aceasta a sacrificat totul şi a plecat? Să-l fi reîntâlnit după ani, acolo, în casa Emei Korody, cu o identitate falsă şi să fi tăcut numai şi numai pentru că era Ema Korody la mijloc? Şi Dârţu să-l fi urmărit şi să-l fi lichidat înscenând jaful, ca nu cumva Tâlvan să-l divulge? Sau, dacă Lacatşş nu este Dârţu, s-ar putea ca totuşi Vlad să fie ucigaşul. Dar Vlad are alibiuri, şi în afară de asta Vlad l-ar fi putut atrage şi pe Taşcu în tot acest joc macabru? Să fi fost interesat şi Taşcu în lichidarea lui Tâlvan? Sau între farsa lui Taşcu şi moartea lui Tâlvan nu există nicio legătură? Şi atunci cum rămâne cu coincidenţa? Totuşi Vlad n-are de loc alura unui ins capabil de atâta rafinament. Vlad poate fi doar o rotiţă în tot angrenajul acesta. Dar aparenţele înşală de multe ori 1

Întrebările acestea îi frământau pe toţi trei, de zile şi nopţi. Datele noi aduse de Radu Dominte şi cele venite de la Tg... Mureş în plic „strict secret”, în loc să facă mai multă lumină, încurcaseră şi mai mult treburile.

Procurorul-şef ceruse în scris tuturor închisorilor din ţară să i se răspundă dacă nu există pe undeva, închis, un individ Dârţu. Căpitanul Negru vorbise la telefon cu miliţia din Odorhei în privinţa lui Lacataş. Zilnic soseau la procuratură plicuri peste plicuri în care răspunsul era acelaşi: „Nu avem şi nici nu am avut vreun deţinut cu acest nume*”. Totuşi, procurorul-şef mai aştepta. Mai erau închisori care nu-i răspunseseră. Aştepta şi căpitanul Negru răspunsul miliţiei din Odorhei. Aşteptau toţi trei frământaţi de întrebări, obosiţi de atâtea răspunsuri pe care încercau să şi le dea, de atâtea discuţii purtate împreună pia A noaptea târziu, studiind şi despicând în patru fiecare amănunt cuprins în hârtiile întocmite până atunci. Oricum însă, îşi puseseră nişte speranţe în răspunsurile ce le mai aveau de primit şi încercau să-şi

relaxeze nervii cu gândul că, într-o zi, unul din plicurile ce vor poposi pe birourile lor le va oferi cheia dezlegării enigmei morţii lui Tâlvan.

Dar speranţele lor se spulberară în ziua când şi ultimul răspuns primit de procurorul-şef suna la fel ca toate celelalte şi când şi căpitanul Negru citi din raportul trimis de miliţia din Odorhei: „Cetăţeanul Lacataş Vlas, născut în anul 1925, în oraşul Odorhei, gestionar la cooperativa «înfrăţirea» n-a suferit până în prezent nicio condamnare. În zilele de 1, 2, 3, 4, 5, 6 iunie 195… a fost prezent la serviciu, ca de obicei”.

Cu tot necazul, procurorul-şef zâmbi rostind:

— Îmi pare bine pentru el!… Merită tras puţin de urechi pentru soluţiile pe care obişnuieşte să le dea uneori, în schimb e bine că nu va ieşi din circuitul uman normal.

— Dar asta înseamnă că ne-am împotmolit şi mai rău, observă Radu Dominte.

— De ce? se miră procurorul-şef. Am procedat prin eliminare. Lacataş iese din câmpul investigaţiilor noastre. Rămân ceilalţi.

— Celălalt, vru să-l corecteze Radu Dominte.

— Nu, ceilalţi, preciză procurorul-şef. Adică Ylad şi… coincidenţa şi cei despre care încă nu ştim ei mic.

Era noapte târziu şi cei trei continuau să stea în biroul procurorului-şef, frământaţi de gân & un într-un târziu, Radu Dominte zise:

— E greu, foarte greu de ieşit la un liman. Nici nu mai ştiu încotro s-o apuc…

— Trebuie să-l căutăm totuşi pe Dârţu, spuse căpitanul Negru. Dacă există, dacă n-a murit, el a fost cel mai interesat în dispariţia lui Tâlvan.

— Firesc, aprobă procurorul-şef. Indiferent dacă e vorba de Dârţu, cel pe care l-a cunoscut Tâlvan, sau de un Dârţu nou care să-i fi ieşit în cale.

— Nu înţeleg, spuse Fiadu Dominte.

Procurorul-şef îşi trecu mâna peste frunte şi creştet, apăsat, parcă să-şi „alunge oboseala.

— Noi am făcut fel de fel de presupuneri. Peste ceea

ce vreau să spun eu acum am trecut cu toţii, mereu, în timpul cercetărilor, dar fără să ne oprim mai îndelung. Tâlvan a fost casier-administrator. Prin mâna lui treceau salariile muncitorilor. De cinstit, după cum se vede şi din declaraţia Emei Korody, era cinstit. A preferat să renunţe la o viaţă tihnită şi să plece, numai ca să nu fure. Cel puţin aşa reiese din declaraţie şi din atitudinea lui. A fost cinstit şi când a mărturisit, deşi ştia că nu mai există dovezi, că a fost condamnat. Dacă acceptăm ideea că el a fost cel ce ţi-a telefonat dumitale, tovarăşe Dominte, în ziua farsei, înseamnă că într-adevăr a avut ceva de spus. Poate că a fost pus să fure şi n-a vrut, şi din cauza aceasta a fost lichidat! L-au lichidat cei ce s-au temut să nu-i divulge, pregătind cât se poate de minuţios derutarea noastră. La întrebarea: care a fost mobilul crimei, făptaşul ne-a vârât răspunsul sub nas: jaful! Oricine a văzut atunci priveliştea aceea înfiorătoare din prăpastie a spus la fel: mobilul a fost jaful. Numai că nici jefuitorii n-au avut noroc! Ori jefuitorii sunt şi ei nişte victime. Au pornit la drum însetaţi de câştig, cu gânduri criminale, şi au căzut în propria lor cursă.

Dar aici nu este vorba de jaf, ci de cu totul altceva. Este vorba, cred eu, de măsuri de prevedere. Mai ales dacă omul acesta a fost văzut şi poate auzit vorbind la telefon: bineînţeles dacă el a fost „omul de la ora 13”! Lucrurile acestea mi se par mai clare acum după ce cunoaştem date noi din viaţa lui Tâlvan şi, mai ales, după ce suntem pe deplin convinşi că într-adevăr omul acesta a fost cinstit până în vârful unghiilor.

— Sunt cu totul de acord cu dumneavoastră! declară Radu Dominte.

Raţionamentul procurorului-şef îl însufleţi, mai ales că de data aceasta pornea de la presupunerea lui că „omul de la ora 13” putea să fi fost Tâlvan şi că acea coincidenţă care îl obsedase atâta timp nu fusese doar coincidenţă. Într-un fel se simţea mândru de sine, deşi îşi dădea seama că s-ar fi putut ca, la un moment dat, lucrurile să ia o întorsătură pe cât de bruscă, pe atât de neaşteptată, în

asemenea cazuri totul e posibil, îşi zise. Important este însă faptul că, de data aceasta, procurorul-şef nu mai spune cum spusese atunci, pe buza prăpastiei: „o simplă coincidenţă şi un exerciţiu ca acela pe care l-am făcut noi nu sunt de ajuns pentru «acuzare»”.

Zâmbi. Procurorul-şef îi ghici gândurile. Clătină din cap zicând:

— Când se epuizează, sau când lipsesc probele materiale, trebuie să trecem în domeniul teoriei, să încercăm a ieşi la liman cu ajutorul ei. Deşi, ţin să subliniez, am putea să dăm greş. Dar asta n-are importanţă. Dacă vom da greş, vom lua-o iarăşi de la capăt. Nu-i aşa?

— Desigur, zise Radu Dominte înveselit.

— Atunci să încheiem şedinţa noastră ad-hoc, socotind că mai avem şi treburi pe-acasă, glumi procurorul-şef, ridicându-se. Înainte de a ieşi, îi spuse căpitanului Negru: Ar fi bine să confrunţi cifrele din carneţelul lui Tâlvan cu totalul numărului curent al statelor de plată. îl aveţi în procesul-verbal de predare a banilor.

— Ara, făcut-o, tovarăşe procuror-şef.

— Şi?

— Cifrele nu corespund. Pe state sunt trecuţi 230 de oameni. 187 reprezintă totuşi nişte completări de cazarmament.

— Au numit un nou casier-administrator?

— Încă nu. Se pare că nu vrea să muncească nimeni acolo.

— Sau nu vor ei să numească un altul. Ar trebui supravegheat şeful de sector. Pas cu pas. Ăsta. ştie totuşi ceva.

— Am să iau măsuri. De altfel trebuie să verific şi ce s-a întâmplat cu carneţelul.

Ieşiră în noaptea înstelată de început de septembrie. Oraşul era cufundat în somn. Doar la restaurantul „Cerbul Carpatin” mai era lumină şi se auzea glasul solistei, cântând „O sole mio”.

Urma

Era spre seară când inspectorul cu protecţia muncii ajunse la Struniorul. Intră în cabană, dând bineţe şi se aşeză pe marginea unui pat.

— Vă rog să nu vă supăraţi că vă stingheresc, zise, dar sunt trudit ca un cal de povară. Vin de la Voivodeasa, peste munte.

Era un tânăr mijlociu de statură, îndesat, cu o faţă rotundă, surâzătoare. Era numai în pantaloni şi cămaşă, cămaşa fiindu-i leoarcă de sudoare. I se lipise de piept şi de spate. Tânărul răsufla precipitat şi-şi ştergea fruntea şi obrajii asudaţi cu o batistă numai o apă şi ea. îşi aruncase servieta spre capătul patului şi, peste ea, scurta de doc şi bascul decolorat.

Unul dintre tăietori glumi.

— Păi dacă nu s-a obosit trustul să asfalteze cărările… Noi, de suntem obişnuiţi.

— Am să mă obişnuiesc şi eu cu timpul. Sunt nou în muncă.

— Ce muncă anume? îl întrebă Teofil cel îndesat şi cu părul negru ca tăciunele.

— Protecţia muncii în sectorul forestier. Dumneavoastră cum staţi cu măsurile de protecţie?

— Stăm bine. Indicatoare peste tot, cu tot dichisul.

— Aş putea să le văd?

— Desigur. Urcaţi în parchete. Sunt două.

— Aveţi două brigăzi?

— Două complexe. Cincizeci şi cinci de oameni, cu tot cu căiman.

— Cam puţini, totuşi.

— Voivodeasa are şi mai puţini: Treizeci şi şapte. Şi au şi ei locuri grele unde nu poţi intra cu mecanizarea.

Inspectorul răsuflă adânc. îşi dezlipi cămaşa de pe piele şi începu să-şi facă vânt să şi-o zvânte cât de cât. Apoi îşi trase scurta pe mâneci şi zise:

— Mă duc să-mi fac inspecţia. Să nu se întunece.

— V-aşteptăm la întoarcere. Dormiţi la noi? Avem paturi libere câte vreţi.

„Trebuie să le număr”, gândi inspectorul şi dădu să

iasă. Dar numaidecât auzi glasul lui Teofil.

— Un bob zăbavă că merg şi eu. Ţin locul maistrului de exploatare după orele de muncă.

Porniră amândoi pe sub cablurile funicularului. Inspectorul îşi arunca ochii în dreapta şi în stânga să observe indicatoarele de avertizare, se oprea din când în când şi-i dădea lui Teofil câte un sfat. Acesta clătina din cap, în semn că a înţeles. De fapt, se întreba ce rost or mai fi având inspectorii ăştia şi de ce o fi fiind nevoie să bată atâta drum de pomană, când, în pădure, oamenii ştiu mai bine decât toţi inspectorii de pe lume să-şi poarte de grijă. La rândul său, inspectorului îi venea să zâmbească, ascultându-se dând sfaturi. Le învăţase pe de rost, ca un şcolar silitor, deşi ştia prea bine că peste două zile le va uita cu desăvârşire. Ajunşi în culme, îl întrebă pe Teofil:

— Pe cei tineri îi iniţiaţi cu seriozitate?

— Fără îndoială! Se poate altfel?

— E absolut necesar, mai ales că în pădure se perindă tot felul de oameni. Mai pricepuţi, mai puţin pricepuţi.

— Mda! La noi însă nu se prea perindă. De vreo doi ani încoace tot ăştia sunt. Se perindă mai mult pe la administraţie.

— Se mai perindă, mai mor…

— Chiar aşa. Să te cruceşti nu alta i începură a coborî spre cabană.

— O să trebuiască să ţinem o scurtă şedinţă privind măsurile de protecţia muncii, zise inspectorul. Am sarcini precise în privinţa aceasta.

— Să ţinem, încuviinţă Teofil. De stricat n-are ce să strice. Şi, în afară de asta, oamenii nu se culcă aşa de degrabă.

„Vlad mă urmăreşte cu siguranţă… O să mă 1 rrzesc cu el la cabană. E bine să mă găsească în şedinţă”, îşi zise inspectorul şi începu să se gândească la expunerea pe care trebuia s-o facă.

Într-adevăr, în timp ce le vorbea oamenilor, se auzi motocicleta şefului de sector. Şi nu peste mult acesta se ivi

în prag. Îi făcu un semn lui Teofil şi ieşi afară. Se întrebă ce o fi vrând şeful de sector de la Teofil. Vrea să afle ce s-a discutat în lipsa lui? Să vadă dacă el, inspectorul, a pus aceleaşi întrebări ca la Voivodeasa şi Răstoaca? De fapt n-a pus nicio întrebare directă. Şi nici n-a comentat nimic. Totuşi, ar fi bine ca Teofil să nu iasă încă. Se întrerupse din expunere şi-l reţinu pe Teofil care ajunsese la uşă:

— Numai două minute. Termin acum. Dumneata eşti cel dintâi care trebuie să reţii instrucţiunile.

Teofil se supuse. Se aşeză pe marginea patului chiar lângă el.

Sfârşind, inspectorul ieşi repede afară să-l întrebe pe şeful de sector:

— Coborâţi la colonie?

— Da.

— Mă luaţi şi pe mine?

— Desigur… Aţi găsit totul în regulă?

— Mulţumitor. Dar… vom discuta pe drum… Mai sunt câteva lucruri mărunte de pus la punct.

Şeful de sector îl privi pieziş. Inspectorul observă şi atunci începu să se lanseze într-o serie întreagă de consideraţii privind măsurile de protecţia muncii:

— În general, am observat că exista o preocupare serioasă pentru aplicarea măsurilor de protecţie. Înţeleg, poate că oamenii mai vechi în pădure ştiu să-şi poarte de grijă. Totuşi, dacă ne gândim la mijloacele mecanizate, aici e absolut să intervenim pentru a reaminti…

Şeful de sector îl întrerupse:

— Eu zic să plecăm. E târziu.

— Să plecăm, desigur…

Porniră.

Drumul era plin de gropi şi de bolovani, ca orice drum bătut zilnic de autoremorci încărcate cu buşteni. Totuşi şeful de sector mâna cu viteză. Se întunecase de-a binelea. Prin pădure, întunericul era şi mai dens. Inspectorul se ţinea cu greu în – şa. Simţea mereu că îi alunecă servieta de sub braţ. Încercă să o aşeze cumva, să nu-l stânjenească.

— Dă-o încoace, îi spuse şeful de sector. Am s-o ţin pe rezervorul de benzină.

I-o dădu fără să ezite, deşi n-ar fi vrut să i-o dea. Ştia că şeful îl suspectează.

După o altă bucată de drum, îl întrebă;

— Când plecaţi de la noi?

Nu răspunse. Se prefăcu a nu fi auzit întrebarea. Dar Vlad o – repetă în alţi termeni: „i-Aţi isprăvit treaba aici la noi, sau mai aveţi?

1Cred că mâine dimineaţă am să plec, răspunse. Şi adăugă: Dacă, bineînţeles, o să aveţi timp, în seara aceasta să terminăm cu formalităţile.

— Am timp. Fără discuţie că am timp, zise Vlad şi acceleră.

Motocicleta sălta amarnic pe pietrele drumului. Inspectorul vru să strige să mai încetinească, dar renunţă. îşi dădu seama că ar fi inutil. Vlad era grăbit să scape cât mai curând de dânsul. Şi poate se grăbea şi din alte motive.

Era întuneric de-a binelea când ajunseră în colonie. Trecură pe la cantină să ia masa. Mâncară în tăcere, fiecare cu gândurile lui, Curând sfârşiră). Vlad se ridică primul.

— Începem? întrebă el.

— Începem! răspunse inspectorul şi se ridică şi el.

— La mine în birou?

— Nu, mai bine în camera de oaspeţi.

— În fond ce mai avem de făcut?

— Să întocmim procesul-verbal şi să vă comunic observaţiile şi măsurile pe care va trebui să le mai luaţi.

— Să mergem atunci.

În tot timpul cât a scris procesul-verbal – şi inspectorul trăgea vizibil de timp – Vlad s-a plimbat nervos prin încăpere. O măsura cu paşii dintr-un capăt în celălalt, cu mâinile la spate, bombănind:

— Asta e pierdere de timp. Pur şi simplu pierdere de timp…

— Despre ce vorbiţi?

— Despre formalităţile astea!

Inspectorul zâmbi.

— Şi totuşi formalităţile astea au un rost.

— Care? tresări Vlad.

— De ce mă mai întrebaţi? Ştiţi foarte bine. Lucraţi de atâţia ani în pădure.

— Aşa e, se linişti oarecum Vlad.

— Sfârşind procesul-verbal, inspectorul i-l întinse:

— Citiţi-l şi semnaţi-l. O copie v-o las dumneavoastră.

Şi fără alte cuvinte luă cana de sticlă de pes masă şi ieşi.

— Unde vă duceţi? strigă Vlad după dânsul…

1G1

— S-aduc apă proaspătă.

11 – Oinu! de la ora 13

— Păi e cam departe de-aici…

— Nu-i nimic. Până citiţi dumneavoastră am timp.

Vlad îi ascultă paşii pe culoar. Apoi se repezi la fereastră să-l urmărească. 11 văzu ieşind în stradă şi luând-o la vale, spre cişmea. Se întoarse repede la masă, desfăcu servieta şi scoase toate hârtiile pe care le găsi în ea. Controlă amănunţit în fiecare despărţitură; parcurse cu privirile, în grabă, toate hârtiile; răsfoi o carte despre măsurile de protecţia muncii; le aşeză tremurând de grijă pe toate la loc. Smulse scurta de doc de pe cuier şi căută prin buzunare; o puse la loc; răsturnă perna de pe pat, desfăcu pijamaua şi după aceea se repezi iarăşi la fereastră. Dar inspectorul întârzia. Se aşeză liniştit de data aceasta la masă şi începu să citească procesul-verbal, făcând ici-colo câte un semn cu creionul pe margine. Când auzi paşi pe culoar, aruncă o privire circulară prin încăpere, să vadă dacă nu cumva a lăsat vreun semn care să-i dea de bănuit inspectorului. Nu, totul era în ordine. Scoase stiloul şi semnă.

— Ce noapte splendidă e afară! zise inspectorul intrând şi aşezând cana cu apă proaspătă pe masă.

Vlad zâmbi.

— Într-adevăr, e splendidă! Mi-am dat seama şi eu.

— Aţi semnat?

— Da. E în regulă!

— Atunci să stăm puţin de vorbă asupra problemelor…

— Să stăm de vorbă, dar să vorbim despre altceva. Chiar mi-e urât singur… De când cu moartea lui Tâlvan…

Inspectorul se aşeză pe marginea palului, nedumerit. S-a liniştit, sau nu s-a liniştit? Continuu să-l suspecteze, sau odată ce s-a liniştit simte nevoia să vorbească orice, numai să vorbească?

* * *

— Locotenentul Iuga, pe care ni l-a trimis miliţia regională şi pe care noi l-am transformat în inspector cu probleme de protecţia muncii, raportează că efectivul muncitorilor din sectorul Dumbrava este de 187 de oameni. Pe statele de plată figurau 230. Deci o diferenţă de 43 de oameni. Un plus de circa 40.000 lei în fiecare lună… Se pare că Tâlvan n» a vrut să se preteze la acest joc tâlhăresc şi atunci…

— Şi atunci a vorbit cu mine la telefon, dându-mi întâlnirea din Poiana Păstrăvarului! Acum sunt absolut sigur că dânsul a fost „omul de la ora 13”! Descoperirea locotenentului Iuga ne demonstrează că într-adevăr Tâlvan avea ceva de spus! se înflăcăra Pradu Dominte.

Căpitanul Negru clătină din cap a încuviinţare, apoi reluă:

Îi*

— După cum reiese din raportul locotenentului, adică al inspectorului Iuga, întreaga comportare a şefului de sector a fost suspectă. Peste măsură de bănuitor, l-a chestionat pe inspector la sosire până şi asupra datelor din buletin; când i s-a ivit prilejul, a controlat conţinutul servietei locotenentului, l-a scotocit şi în buzunarele scurtei de doc; în prima noapte a sosirii inspectorului, a stat nemişcat în birou! La sfârşit, inspectorul a reuşit să-i spulbere bănuielile. Totuşi a stat cu el în camera de oaspeţi până după miezul nopţii. I-a spus inspectorului că îi este urât,

că de când cu moartea lui Tâlvan îl chinuie gândurile, că se teme să nu i se întâmple şi lui cevaasemănător. Aşa că inspectorul n-a reuşit decât în ultimul ceas de şedere la Dumbrava să vadă că acel carneţel neluat în seamă, în care erau înscrise cifrele efectivelor, nu mai există!... De ce nu mai există, e limpede de înţeles!

— Într-adevăr, e foarte limpede, sublime procurorul-şef.

— Înseamnă că putem emite mandat? de arestare împotriva lui Vlad, fu de părere Rad» Dominte –, ridicându-se din fotoliu, ca şi când; ar fi fost gata să treacă în biroul său să înceapă redactarea.

Procurorul-şef se adresă căpitanului:

— Dumneavoastră sunteţi de aceeaşi părere?

— Eu rămân la ideea că nu Vlad l-a ucis pe Tâlvan, răspunse acesta.

— Nici eu nu zic că l-a ucis. Totuşi, el, sau el cel dintâi, a fost interesat să scape de Tâlvan. Arest! ndu-l, vom afla totul până la cel mai mic amănunt! insistă Radu Dominte.

— Dovezi că Vlad l-ar fi ucis pe Tâlvan nu avem! mai mult decât atât, organizarea crimei demonstrează că avem de-a face cu hm criminal versat! Delapidarea, e limpede, există. Că Vlad e amestecat în ea, e la fel de limpede. Dar, arestându-l pe Vlad, îi putem scăpa pe ceilalţi! Ori ps noi ne interesează mai întâi cine este ucigaşul. Aflându-l pe acesta vom afla tot, interveni procurorul-şef.

Radu Dominte se aşeză la loc în fotoliu;

— Eu sunt convins că Vlad ştie cine este ucigaşul, zise el:

— Şi eu sunt convins, îi replică procurorul-şef.

Şi tovarăşul căpitan Negru e cewnrios. Totuşi ţin să-ţi amintesc de farsa care ţi s-a jucat în Poiana Păstrăvarului... Mă înţelegi? Farsa are o legătură cu moartea lui Tâlvan. Vezi? M-am molipsit de la dumneata! La început am construit un joc. Treptat jocul s-a dovedit a nu fi fost chiar un artificiu... Poate că numai o coincidenţă.

Sau poate a fost o inspiraţie. În orice caz, pe Vlad nu-l vom aresta încă. Delapidarea trebuie să fie confirmată de organele controlului de stat. Le voi sesiza şi le voi cere să – lucreze cu tact şi să efectueze cercetările în timpul obişnuit, să nu bată la ochi. Iar când vom primi rezultatul, adică confirmarea, vom acţiona. Până atunci, tovarăşe căpitan Negru, toată lumea trebuie supravegheată. Toată lumea care ar putea fi implicată în această hoţie. Nu mi se pare de loc exclus ca Dârţu să se afle strecurat pe undeva, pe aici…

— Nici mie, surâse căpitanul Negru.

— S-ar putea ca cifrele din carneţelul lui Tâlvan să ducă la el, adăugă procurorul-şef.

— Şi la încă cineva, zise şi Pradu Dominte.

Procurorul-şef râse:

— Se pare că în curând ai să te revanşezi pentru „farsa” din Poiana Păstrăvarului, tovarăşe procuror Dominte.

— Aştept momentul cu nerăbdare, tovarăşe procuror-şef. De altfel i-am pregătit şi eu nişte cadouri. Cred că au să-l surprindă foarte plăcut…

— Şi dacă totuşi n-a fost decât o farsă nevinovată? întrebă căpitanul Negru, ridicându-se din fotoliu.

— Eu unul voi fi foarte bucuros, răspunse procurorul-şef. Ar însemna că încă un om rămâne în circuitul firesc al vieţii.

Invitaţia

Vara se sfârşise, „deşi nu părea. Pădurile rămăseseră la fel de verzi; iarba încă nu se veştejise; în parcul de la poalele vârfului cu dor, florile îşi deschideau potirele dimineaţa cu aceeaşi risipă de arome îmbătătoare. În munţi toamna e aproape insesizabilă. Cerul rămâne la fel de albastru, apele la fel de limpezi, cetina la fel de tânără. Atât doar că soarele oboseşte. Lumina capătă o uşoară paliditate şi un fel de frăgezime leneşă. O ceaţă subţire, mai subţire ca o pânză de păianjen, se lasă peste munţi. Pe coaste se pârguie scoruşele. Atârnă în ciorchini grei, roşii şi mărunte pe crengi, dăruindu-se copiilor pentru şiraguri

de mărgele efemere. Câte un paltin rătăcit printre conifere începe să bată în portocaliu.

În poieni, în adâncul pădurilor, pe marginea pâxaielor, începuse bocănitul cerbilor. Mugete pătimaşe răsună zi şi noapte pe sub cetini, din pisc în pisc. Luna, răsărind, coboară pe marginea pâraielor să privească, împreună cu ciutele, spectacolul măreţ şi tragic în acelaşi timp al înfruntării cerbilor îndrăgostiţi. Rivalii vin, chemându-se reciproc, din câte două depărtări. Se călăuzesc reciproc, unul spre celălalt, cu fiecare bocănit. Când se întâlnesc se măsoară câtva timp din priviri. Apoi se apropie cu capetele plecate, cu coarnele ridicate ca nişte suliţi. Coarnele se întâlnesc, amestecându-se şi pocnind, lovindu-se unele de altele, ca nişte vreascuri călcate de urs. Şi bătălia e lungă, şi grea, şi sângeroasă. Până când cel mai puternic învinge, învinsul pleacă acoperit de ruşine. În cioporul care a urmărit lupta, nu este nimeni care să-i primească dragostea. E dispreţuit. Şi el pleacă în altă parte» în adâncul pădurii. Poate va întâlni un adversar mai firav şi va cuceri cioporul.

Învingătorul, rămas pe câmpul de bătaie, îşi priveşte cu măreţie sclavele. Le e stăpân şi iubit, ocrotitor şi împărat…

Bineînţeles că nu la toate acestea se gândea procurorul-şef în ziua aceea de început de octombrie, stând în biroul său, cu o mulţime de dosare în faţă. Avea mult de lucru, tocmai de aceea îl şi rugase pe Radu Dominte să-i ţină el locul la tribunal, la procesele la care era rândul său să asiste.

Nu, procurorul-şef se gândea la cu totul altceva; încerca să sesizeze ce anume l-a determinat pe un individ oarecare să încurce nişte acte şi odată cu ele nişte sume de bani nu prea însemnate, trecându-le de la o destinaţie la alta, fără nicio socoteală! A vrut să ascundă un furt, a vrut să-i facă altuia vreun rău, a greşit pur şi simplu? Procurorul-şef tocmai analiza cea din urmă ipoteză, când sună telefonul solicitându-l pentru o convorbire care avea să-i schimbe brusc şi complet tot programul zilei.

Ridică receptorul rostind obişnuitul său:

— Procuratura, procurorul-şef Darie!

Din aparat izvorî un glas cunoscut:

— Sunt foarte bucuros că am dat tocmai peste dumneavoastră. Mi-era teamă să nu fiţi în şedinţă, la tribunal. Taşcu la telefon. Am onoarea să vă salut!

— Vă salut, îi răspunse procurorul-şef, ridicând. mirat din sprâncene. Dar ce s-a întâmplat, tovarăşe Taşcu?

— Dumneavoastră sunteţi obişnuiţi să se întâmple mereu câte ceva. Vă înţeleg… De data aceasta însă nu s-a întâmplat nimic grav. Dimpotrivă, se va întâmpla ceva foarte plăcut. Cel puţin aşa cred eu…

— Mă faceţi curios…

— Aş vrea să vă fac şi nerăbdător, nu numai curios… \
fi

În aparat gâlgâi câtva timp râsul lui Taşcu. Procurorului-şef i se păru forţat, nesincer.

— Vă ascult.

— V-aduceţi aminte că v-am promis cândva o ieşire plăcută la pădure, la un pescuit, de pildă?

— Desigur, chiar foarte bine.

— Ei iată că s-a ivit prilejul. Organizăm o vânătoare. Plecăm pe două zile: sâmbătă şi duminică.

— Cu ce prilej?

— Cu prilejul deschiderii sezonului de vânătoare. Şi în cinstea… dacă ne îngăduiţi, în cinstea dumneavoastră.

Procurorul şef rosti uluit în pâlnie:

— În cinstea mea… Dar nu înţeleg.

— Da, în cinstea dumneavoastră, a tovarăşului Dominte şi a tovarăşului căpitan Negru. Cred că aţi înţeles acum.

— Tot nu am înţeles.

— Dar e limpede: dumneavoastră aţi redat întreprinderii noastre o sumă importantă de bani şi i-aţi salvat prestigiul descoperind crima săvârşită asupra lui Tâlvan. Altfel, asupra întreprinderii ar fi stăruit ruşinea că printre salariaţi s-a găsit un… hoţ.

Procurorul-şef răspunse iritat:

— Tovarăşe Taşcu, vă rog să coborâţi cu picioarele pe pământ. Noi nu ne-am făcut decât datoria!

— Totuşi, noi vă invităm la această vânătoare. Mă rog, dacă vă deranjează faptul că vrem s-o organizăm în cinstea dumneavoastră, putem renunţa. În concluzie, organizăm o vânătoare obişnuită.

— Foarte bine! Şi mă invitaţi şi pe mine la vânătoarea aceasta?

— Desigur! Ne-ar face multă plăcere… După vânătoare, urmează o masă la cabana din Poiană.

„Va să zică tot în Poiană, îşi zise procurorul-şef.

Foarte bine. Vom fi prezenţi şi noi!”

— Primesc cu toată plăcerea invitaţia dumneavoastră. Dar apropo! Ce vânăm?

Taşcu râse din nou în aparat.

— Răspunsul acesta aş vrea să vi-l dau strict personal, între patru ochi…

— De ce?

— Fiindcă e confidenţial… Aş putea să trec pentru câteva minute pe la dumneavoastră? Am pune la punct şi unele amănunte.

— Mă rog… Vă aştept…

Procurorul-şef puse receptorul la loc şi începu să-şi strângă dosarele de pe birou. Le încuie, vârî cheia în buzunar şi începu să se plimbe prin încăpere. „Ce vrea Taşcu cu invitaţia aceasta? Ce urmăreşte?”

Taşcu intră surâzător. îi întinse mâna jovial, îşi scoase ţigările aromate şi îl servi.

— Nu vă puteam înşira tot programul la telefon. Aveam pe cineva în birou. E vorba de o vânătoare de cerbi. Am obţinut două autorizaţii. Aţi putea obţine şi dumneavoastrăuna. Ar fi deci trei exemplare. Asta voiam să vă spun. În plus mă gândeara că poate ar fi bine să invităm şi câţiva tovarăşi de la regiune. Dumneavoastră îi cunoaşteţi mai bine, aşa că am putea discuta puţin despre obiceiurile şi gusturile lor. Iată la ce ne-am gândit noi. După vânătoare…

Procurorul-şef îl asculta arătându-se de acord cu

toate planurile lui. Să-i plimbe cu plutele, să-i ducă într-o exploatare fruntaşă, în vizită la o stână, la cabana turistică de pe Earău.

În realitate, procurorul-şef nu se mai gândea de loc la eventualii oaspeţi, ci numai la Taşcu. Se străduia să prindă subtextul vorbăriei lui, dar se părea că Taşcu îşi dă prea bine seama că e pândit. De aceea făcea tot posibilul să-i scape mereu printre degete şi să sublinieze fără ostentaţie şi fără să facă abuz că petrecerea aceea silvestră ar putea fi deosebit de folositoare pentru toată lumea. Că astfel de petreceri nu se uită, aşa cum nici tovarăşii de petrecere nu pot fi uitaţi de pe o zi pe alta.

„Ştie să jongleze teribil cu cuvintele, îşi zise procurorul-şef. Şi când te gândeşti că el ar putea fi insul care a înscenat jaful de la prăpastia Pietrii… Parcă ar fi o asemănare între jongleria lui verbală şi minuţiozitatea cu care a fost înscenată dispariţia lui Tilvan. Dacă este el, apoi este şi de o îndrăzneală uluitoare. Să vină aici, să stea în faţa mea, să-mi vorbească! Chiar dacă nu e decât omul care s-a interpus între Tâlvan şi Dominte, şi tot e îndrăzneţ din cale-afară”.

— Pe urmă m-am mai gândit la ceva, tovarăşe procuror-şef. Trebuie să ne gândim şi la viitorul oraşului nostru. Desigur, regiunea a făcut mult pentru noi, dar ar putea face şi mai mult. În domeniul construcţiilor, în orice domeniu… la o masă tovărăşească se pot discuta multe, înţelegeţi?

— Înţeleg, înţeleg…

— Este o datorie cetăţenească. Eu n-am să uit nicio clipă lucrul acesta…

„Extraordinar! Dacă nu e sincer, apoi este un farsor teribil! Vrea să mă câştige cu orice preţ. Dar în ce scop? în ce scop? Să fie amestecat în cazul Tâlvan? Şi, dacă e, ce rezolvă invitându-mă la vânătoare?”

— De aici, pe cine aţi mai invitat la vânătoarej tovarăşe Taşcu?

— Pe câţiva dintre funcţionarii mei, câţiva ingineri, pe judecătorul Manoliu… Cred că n-aveţi nimic împotrivă.

Procurorul-şef se apără:

— Fireşte! Ce aş putea avea împotrivă? Cred că va fi o vânătoare frumoasă. Dar tovarăşul director nu participă?

— Din păcate nu. A fost chemat la Minister. A, bine că mi-am amintit: Vă pot împrumuta o puşcă cu lunetă. Bate la precizie.

— Vă mulţumesc!

După plecarea lui Taşcu, procurorul-şef îl chemă pe căpitanul Negru.

— Aţi aflat de vânătoarea lui Taşcu?

— Da.

— Şi?

— De mâine încolo încep să iau măsuri. am putea avea surprize.

— Credeţi?

— Sunt aproape sigur.

— În ce sens?

— Încă nu m-aş putea pronunţa.

— Mâine am să emit şi eu ordinul de arestare împotriva lui Vlad.

Căpitanul Negru întrebă mirat:

— Mâine?!

— Da, ca să-l avem pregătit. De arestat însă îl vom aresta la timpul potrivit.

— Aveţi vreo probă nouă?

— Rezultatul controlului financiar. Semnează state cu nume fictive, de aproape doi ani încoace! A continuat să semneze şi după dispariţia lui Tâlvan. Parte din nume s-au găsit şi pe statele fabricii de cherestea. Oamenii, care lucrează de fapt acolo, nu ştiau nici cu spatele. Alte nume au fost recrutate din… cimitirul din Baia-Borşa… ÎI putem aresta fără nicio grijă!

— Bine, dar ceilalţi?

— Ceilalţi vor fi la vânătoare. V-a invitat personal?

— Da, dar l-am refuzat politicos. Voi vâna din umbră… Am să umplu pădurea cu hăitaşi… ca la mistreţi…

— Într-adevăr, s-ar putea să şi vânăm câţiva mistreţi…

Căpitanul râse. Apoi se ridică să plece.

— Aşadar, Vlad va fi arestat…

— Când am să consider eu că e necesar… Mi-e teamă să nu mi se mai joace o farsă… La vânătoare se pot întâmplă multe…

În aceeaşi zi, după-amiază, Radu Dominte transmitea un mesaj la Galaţi: „Ion Spătaru, strada Portului 75 stop. Vă aşteptăm joi 8 octombrie la procuratura raionului V. Spezele de transport vor fi suportate de noi”…

oaspetele

„Delegatul” era un bărbat prezentabil. Înalt, zvelt, cu pomeţii obrajilor puţin teşiţi, cu părul negru, inelat, cu o mustaţă subţire ca o tentă de tuş. Purta un costum bleumarin, cu cravată asortată. Un om între 38 – 40 de ani care se voia distins eu orice preţ. Şedea în fotoliul de clasa I-a picior peste picior, fuma ţigări aromate, răsfoia nişte reviste cu un aer puţin plictisit şi, din când în când, îşi privea unghiile, ca numaidecât după asta să scoată un briceag prevăzut cu o pilă anume şi să înceapă a şi le drege cu meticulozitate.

Nu dădea nicio atenţie celorlalţi călători din compartiment, ca şi când nici n-ar fi sesizat prezenţa lor. Nu schimbase nicio vorbă cu nimeni. Controlorului de bilete îi întinsese legitimaţia de călătorie fără să-l privească. La precizarea acestuia: „Schimbaţi la Mărăşeşti, legătura cu 305”, i-a răspuns cu o undă de ironie în glas: „Ştiu, m-am informat din timp”.

Ceilalţi călători îl priviseră câtva timp curioşi. îmbrăcat în hainele acelea de culoare închisă, cu o cămaşă scrobită, de o albeaţă mai imaculată ca albeaţa zăpezii, părea un pinguin. Părea că vine dintr-o lume a frigurilor care îţi încleştează fălcile pentru totdeauna. De altfel, la început, timp de un ceas, în compartiment a domnit tăcerea. Se părea că oamenii nu voiau să-l stânjenească; era atât de cufundat în lectura revistelor lui, încât doi soţi îşi vorbeau în şoaptă.

Pe urmă, însă, ceilalţi călători începură să-şi umple timpul cu fel de fel de distracţii. Doi inşi jucau şah cu nişte

piese mici care se înfigeau în pătratele albe şi negre. Cei doi soţi începură să vorbească tare, în timp ce ai şaselea călător, vreun dirijor de cor probabil, descifra în surdină nişte partituri.

„Delegatul” părea să nu vadă şi să nu audă nimic, Stătea în fotoliul său, picior peste picior, taciturn şi rigid.

În celălalt tren însă, în care s-a urcat la Mărăşeşti, „delegatul” a dat peste un compartiment în care călătoreau doar doi bărbaţi, unul mai tânăr, al doilea destul de vârstnic, care discutau cu aprindere. Fumaseră mult amândoi: compartimentul era plin de fum, să-l tai cu cuţitul.

„Delegatul” îşi aşeză valiza în plasă, îşi agăţă fulgarinul, îi privi pe cei doi oarecum mustrător şi coborî fereastra. Un val de aer curat şi răcoros pătrunse înăuntru.

— Bună idee! Pe onoarea mea! constată călătorul mai în vârstă. Şi cu curiozitatea formală a oricărui călător întrebă: Călătoriţi departe?

„Delegatul” răspunse înţepat:

— Da!

— Pesemne la băi la Vatra, nu? insistă omul mai vârstnic.

— Nu! răspunse la fel de înţepat „delegatul” şi se aşeză.

Cei doi călători se priviră unul pe celălalt ridicând din umeri şi-şi reluară discuţia întreruptă pentru moment.

— Eu am călătorit mult, foarte mult, în ultimii ani şi vă spun pe cuvânt de onoare că muntele are farmecul lui! Nu zic, e frumoasă Dunărea, chiar foarte frumoasă, dar ca Bistriţa la Toance nu e! se înflăcără cel tânăr.

— Asta e bună! Poate fi comparată Bistriţa la Toance cu Dunărea la Porţile de Fier? replică vârstnicul. Eu trăiesc de cincizeci de ani pe malul Dunării. Află dumneata că până la vârsta de patruzeci de ani n-am văzut mai nimic din frumuseţile ţării. Aveam un serviciu care mă ţinea locului. Vedeam doar ziduri. În ăştialalţi zece ani, de când mi-am schimbat meseria, am avut prilejul să văd o mulţime de locuri. Ei, dar ca Porţile de Fier… Mă înscriu la fiecare

excursie organizată de uzina noastră! Nu-mi scapă una!

— Bine, să zicem că e aşa cum spui dumneata? zise tânărul, concesiv. Dar în nord aţi organizat vreuna?

— Încă nu. Dar uite că am acuma prilejul să ajung în nord. Nu ştiu cât am să stau, în orice caz, am prilejul!

— Foarte bine! Să te duci să vezi Voroneţul, să te duci să vezi Prislopul şi neapărat să cobori cu plutele pe Bistriţa. Şi. pe urmă, vom mai sta de vorbă.

f-Dacă ne vom mai întâlni.

— Ne putem da o întâlnire, sau ne putem da adresele. Numai când vezi pădurile te simţi altfel de om. Nişte păduri fără capăt! înţelegi dumneata? Cât vezi cu ochii numai pădure! Aur, domnule! Aur verde!

În fotoliul său „delegatul” zâmbi. „Aur... într-adevăr, aur! Dar ce ştiţi voi ce fel de aur se poate scoate din pădurile astea!”

Scoase un blocnotes mic din buzunar şi începu un calcul ciudat: „Vi = 200. A: 50. R: 150. Nu e prea mult?... V2 = 150. A: 50. R: 100. Sunt trei. Totuşi e mult! Vs = 100. A: 25? E prea puţin. A: 35. R: 65! Sunt multe cheltuieli de reprezentare”.

Îşi aprinse o ţigară aromată şi-şi aruncă privirile pe geam, mulţumit de sine. Afară, în goana trenului, se derula acelaşi peisaj: şes întins, câte-o gară de – câmpie, pâlcuri de arbori. Dar „delegatul” începu să-şi imagineze pădurile despre care vorbeau ceilalţi doi călători. Întinse, fără capăt, urcând spre culmile obcinelor, coborând în văi adânci şi albastre. Are ţara asta nişte păduri pe cinste! Şi nişte munţi formidabili! Are dreptate omul ăsta mai în vârstă. Cele mai frumoase locuri din ţară sunt cele cu păduri. E şi firesc ca un om care lucrează în branşa asta, aşa cum lucrează el, să iubească pădurile. Pădurile sunt viaţa lui. Da, da! Pădurile l-au făcut om, şi tot ele îl susţin. Şi nu numai pe el. Şi pe alţii. Totuşi nu e uşor lucru să ştii cum să faci ca să tragi foloase de pe urma pădurilor. Într-adevăr, ce păduri frumoase are ţara asta. Pădurile sunt frumoase, sau lemnul? Lemnul, desigur.

Uluitor de frumos şi de plin de tot ce-ţi doreşte

inima!

12

Aşadar, iată-l călătorind din nou spre inima pădurilor. Acolo, lucrurile trebuie că sunt rezolvate deja. Rămâne de pus la punct un singur amănunt: preţul. Ăsta e lucrul cel mai greu, de fapt. Va trebui să fie foarte prudent. I-or fi reţinut oare cameră la hotel? Nu, într-o cameră de hotel nu pot fi purtate discuţii de genul aceleia pe care trebuie sho poarte el, Nu, nici nu ştii cine te aude. Şi-apoi, ceilalţi nu se pot expune venind în vizită la el la hotel. Trebuie găsită o altă modalitate, un alt mediu, prielnic unor discuţii serioase. Mai ales că trebuie să le şi înmâneze partea. Cu siguranţă că s-au gândit ei la toate. Or fi aranjat totul. Mai ales că i-ar face plăcere să stea mai multe zile la Vatra. De ce să nu stea? Să se odihnească şi el un pic. Nu e atât de uşor să cumperi lemn şi să-l prefaci în bani, în aur 1 În fond, munca lui e şi dificilă, şi riscantă. Ba, pentru că trebuie să lucreze numai cu oameni de încredere. Să bată toată ţara în lung şi în lat în căutare de clienţi. Să stea prin sate şi să lanseze un zvon: „Cine are nevoie de cherestea, poate găsi la tovarăşul. Avram, sau Tavitian, sau Toth, sau Popescu, după regiune, mai ieftin ca la – stat L. Are o castitate de care nu mai are nevoie şi trebuie s-o Vândă sub preţ. Acte în regulă, desigur!” Sau: „Tovarăşe preşedinte, colectiviştii dumneavoastră îşi clădesc case noi. Aveţi cherestea?” „N-avem! Dar o să facem intervenţii!” „Aş, ce intervenţii! Vă aduc eu. Sunt reprezentantul trustului lemnului din V. lată delegaţia… Atât – doar că va trebui să adunaţi banii de la oameni, sau produse. Vindem. Vin

177.

dem cherestea şi pe produse. Avem nevoie de ele, în pădure”. Ei, şi câte alte formule! Dar a fost cinstit întotdeauna. Adică s-a ţinut de cuvânt: a adus cherestea oricui i-a promis.

Şi se va ţine „de cuvânt şi de data aceasta. Nici nu s-ar putea altfel. Are banii oamenilor la dânsul. Plata cherestelei în numerar, Pe loc, fără probleme. Când ai

chitanţa la mână, n-ai nicio problemă, cu nimeni. Aşa e sănătos… Totuşi, câteva zile de odihnă la munte nu i-ar strica de loc. Să stea undeva la o cabană, de pildă. La o cabană e altfel. Se poate discuta mai lejer. Cabanele au pereţi puţini şi puţine urechi.

La sfârşit, poate va face şi el o călătorie cu plutele pe Bistriţa. S-ar putea să fie interesant. O fi având dreptate tânărul de vizavi. „Delegatul” îşi rezemă tâmpla de pluşul moale, albastru al fotoliului. îl încerca somnul. Închise ochii. Dar numaidecât îi deschise. Se ridică şi-şi trase valiza din plasă. Şi-o puse căpătâi. În valiză erau banii. îşi scoase pantofii şi se lungi pe toată canapeaua. Adormi curând.

Când se trezi, în compartiment nu se mai afla decât călătorul cel vârstnic. Adormise şi el, rezemat de speteaza fotoliului, cu gura întredeschisă, cu picioarele întinse până sub canapeaua pe care se lungise el. Pe frunte îi străluceau câteva broboane de sudoare.

„Delegatul” se uită la ceas. Mai avea vreo două ceasuri de drum. Căscă, îşi pipăi valiza de sub cap şi închise ochii să mai doarmă puţin. Dar somnul şi părăsise. îi luase locul nerăbdarea. Nerăbdarea de a ajunge odată la capătul călătoriei. Ca să-i treacă vremea mai uşor, începu să-l studieze pe tovarăşul de compartiment. îi trecu mai întâi în revistă îmbrăcămintea: pantofi-bocanc, ciorapi albi de bumbac, haine gri, de stofă ieftină. Cravata, cu nodul mare, înnodat cu stângăcie, avea o îndoitură de-a lungul. Gulerul cămăşii se boţise, stătea pleoştit. „Trebuie să fie ceferist. Nu e prea obişnuit să poarte cravată, îl cântări. Călătoreşte cu clasa I-a pe bază de permis… Sau e pensionar. Un învăţător la pensie care vine de la copii. I-au luat bilet de clasa I-a ca să-l epateze…”

Apoi îi privi mâinile. Erau mâini muncite. Nu, nu e învăţător. Dar ce poate fi? E cam trecut. Destul de cărunt. Are fire cărunte şi în mustaţă. S-ar putea să fie altceva? Nu, nu poate fi altceva. Are o figură de bonom; nu pare prea isteţ. Ar fi trebuit să intre în vorbă cu el. Unde pleacă totuşi?… Parcă poţi să judeci un om numai după înfăţişare?

Nici vorbă! Totuşi ăsta n a-i spune nimic. Absolut nimic. Se pricepe el la oameni. Ehei! îi miroase de la o poştă. Ăsta nu miroase deocamdată decât a sudoare şi a tutun prost.

Omul din faţa sa se răsuci pe o parte şi-şi scăpă capul în piept. Şi-l îndreptă şi se trezi. Întrebă buimac:

— Unde suntem?

— La Câmpu.

— Până la V. mai avem mult?

— Vreun ceas.

— Tii, puteam să trec dacă mai dormeam i

— Ce cauţi la V?

— Ce să caut? Am treburi.

12*

— Dar de unde vii?

179

— De la Galaţi.

— Eşti die-aeolo?

— Be-acolo sunt, vezi bine.

— Lucrezi pe-aici?

— Aş? Mă duc la băi! Ce să-i faci! Băţ râneţea…

Nu mai avea ce să-l întrebe. Aflase tot. Era un bătrânel oarecare, trimis la tratament.

— Dar dumneata unde te duci? îl întrebă onvul ia rândul său.

„Delegatul” îl privi ironic:

— Tot la băi!… Ce să-i faci!?

— Înseamnă că o să ne mai întâânim.

— Desigur.

Vorbind, vârstnicul se pregătea de coborâfe fel aranja bidonul cu apă în valiză, îşi scoase im prosop şi săpun şi se duse să se spele. După ce reveni, se pieptănă eu grijă, îşi strânse cravata, se inelele la haină şi se aşeză, cu bagajele lângă el îşi aprinse o ţigară, trase câteva fumuri, ieşi pe culoar, se întoarse şi întrebă:

— Mai avem mult?

— Douăzeci de minute!

— Mult!

Peste alte zece minute îşi luă bagajul şi ieşi pe culoar.

Deschise geamul să vadă oraşul în care intra, să vadă gara, oamenii de pe peron şi pe urmă să coboare. Ieşi şi „delegatul” pe culoar. îşi puse ochelàrii de soare. Trecu pe lângă feătrân şie se apropie de uşa vagonului.

Trenul îşi domoli mersul, frânele scrâşniră. Călătorul cel vârstnic părăsi geamul şi se grăbi spre uşă. Dar ajuns la uşă încremeni. Scăpă valiza clin mână şi nu se aplecă s-o ridice.

— Ce faci, tovarăşe, nu cobori?

— Nu bloca coborârea! răsunară nişte voci în spatele său.

În clipa aceea se simţi atât de neîndemânatic, că nu ştia ce să facă mai întâi. Să-şi culeagă valiza, să se dea la o parte, sau să coboare din tren. Îngăimă:

— Nu vă supăraţi, dar eu nu cobor!...

Se trase înapoi, şi trase şi valiza după sine, privind pe peron. Acolo, printre cei coborâţi din tren se afla *el*. Îl întâmpina pe omul cu care călătorise în acelaşi compartiment. Îi strângea mâna. *El* era! Nu se înşela de loc! Ion Spătaru deschise uşa din cealaltă parte a trenului. Coborî tremurând şi o luă la goană printre şine, spre oraş. îi era teamă ca omul pe care îl văzuse în gară să nu fugă, să nu dispară, ca şi când el ar fi răspuns cu capul pentru dânsul.

xvÂNĂTOAREA

În ziua sosirii, „delegatul” gospodăriilor colective îşi petrecu timpul mai mult de unul singur. Din gară fusese condus şi instalat în cea mai elegantă cameră a hotelului. Fusese întrebat câteva lucruri fără importanţă, apoi i s-a spus că, de vreme ce a sosit, e invitat la o vânătoare. Că va fi prezentatărept rudă a cuiva, sau, lucrul acesta trebuia gândit bine, inspector din minister, sau ceva similar.

Pe urmă omul care l-a întâmpinat în gară a plecat. Avea să-i aducă veşti către seară. În orice caz, aprobările avea să le primească la urmă, după ce vor fi îndeplinite toate formalităţile... înţelege oaspetele ce fel de formalităţi? Firesc, oaspetele înţelegea. Deci nu-i mai rămânea decât să facă o baie, să se bărbierească, apoi să

se plimbe prin oraş, prin parc, să fie relaxat pentru discuţiile pe care urma să le aibă a doua zi probabil.

„Discuţiile vor fi încununate de succes”. Aşa a ţinut să precizeze omul care l-a întâmpinat în gară. Ce subiect vor avea discuţiile? Ce alt subiect decât sortimente, calităţi, preţuri… Lucruri fără importanţă. Totuşi trebuiau discutate, fiindcă se iviseră unele greutăţi. Şi în afară de asta jocul e riscant. O, mult mai riscant decât până atunci. Mă rog, control mai viguros, ochi care pândesc, şi aşa mai departe.

„Delegatului” i s-a părut curios că omul care l-a întâmpinat în gară a fost tot timpul cam distant, oficial. „Or fi urcat preţul?” s-a întrebat. Dar nu s-a străduit să-şi dea un răspuns. N-avea rost. Nu trebuia să-şi facă griji. A doua zi avea să urce cu maşina în munţi, la o vânătoare de cerbi. Va sta la pândă, noaptea, în inima pădurii, să aştepte apariţia acestui rege al munţilor, şi pe urmă va dormi la o cabană de vânătoare… Să doarmă? Asta numai în cazul când n-ar fi vânat nimic.

Îşi zise că ideea vânătoarei e formidabilă. Au cap furnizorii săi! La o vânătoare nu stă nimeni cu ochii pe tine şi nici pe alţii. Ori el are de discutat serios, temeinic, cu un singur om. Cel ce l-a întâmpinat în gară nu trebuie să ştie prea multe. Nu el ai-e puterea să hotărască. Ci altcineva.

Aşadar, peste şaisprezece ore va deveni şi el vânător cu o puşcă şi cu o centură de cartuşe, gata să istorisească peripeţii pe care nu le va crede nimeni. Va fi bătut pe umăr, vânătoreşte, îşi va umple mereu paharul, va oferi ţigări sau îi vor fi oferite, pe urmă va fi uitat cu desăvârşire. Şi, la o vreme, când limbile se vor încurca rău de tot, îi va face un semn omului său şi va dispare. Îl va aştepta în camera lui şi vor discuta. Îi va spune ce are de spus, îl va asculta, va mai pune el, va mai lăsa celălalt, îşi vor strânge mâinile şi… gata. Vor stabili ziua şi ora înmânării aprobărilor, se va duce la trust cu servieta, va intra, va lua hârtiile, se vor bate amândoi pe umeri ca doi buni prieteni, va uita servieta pe birou şi… îşi va vedea de odihnă câteva zile, până va fi încărcată cheresteaua.

După ce se gândi la toate acestea, „delegatul” se bărbieri, făcu o baie înviorătoare, se îmbrăcă şi ieşi în oraş. Se plimbă pe străzile pline de oameni veniţi la odihnă şi tratament şi, fără să vrea, începu să se gândească din nou la afaceri.

Recunoscu în sinea sa că oamenii de-aici i-au făcut servicii importante. I-au livrat mereu marfă de calitate excepţională, la un preţ derizoriu. Să zicem calitatea a II-a, la preţ de calitatea a IV-a, sau de calitatea a IV-a, la preţ de calitatea a VII-a. Deci: marfa de calitatea a II-a a fost achiziţionată cu preţul de calitatea a IV-a. Diferenţa de la a IV-a la a II-a au împărţit-o în patru. Păi da, ei sunt trei inşi care au în mână trei chei: aprobare, bon de casă, expediţie. Mai ales expediţia are un cuvânt greu de spus în asemenea afaceri. Fapt este că ambele părţi au fost şi vor continua să fie mulţumite. Mai ales când cealaltă parte îşi va primi ceea ce i se cuvine pentru ultima livrare, din primăvară. A cam durat vânzarea, dar s-a sfârşit cu bine. Numai de nu şi-ar mări pretenţiile cei trei.

Deci va trebui să le lase partea şi să-i roage să adauge vreo 100 – 200 m.c. În plus la noua comandă. Cine o să observe? Pe 200 de m. e. se pot lua bani frumoşi. Ce, îi strică cuiva nişte bani în plus? Va fi cât mai curtenitor. Va vorbi cu şeful numai la plural. Cu „dumneavoastră”. Limba dulce mult aduce!”

„Delegatul” Alexa Tavitian zâmbi. „În afaceri curtoazia are rolul ei, gândi el. Doi oameni de afaceri, curtenitori unul faţă de celălalt, se înţeleg mai bine decât doi diplomaţi. În primul rând, pentru că nici pe unul, nici pe celălalt minciuna nu-l deranjează. Minciuna curtenitoare are subtextele ei. Afacerea se aranjează, de fapt, pe baza subtextelor. Mă minţi tu, te voi minţi şi eu, ca să mai ure preţul. Nu-ţi voi spune că nu ai marfă pe măsura laudelor tale, ci îţi voi spune că risc foarte mult acceptând tranzacţia. Tu vei *înţelege* că mi-ai oferit un comision prea mic, deşi ştii lucrul acesta din capul locului. Şi atunci vei mai adăuga ceva, bineînţeles *sub* nivelul la care s-ar cuveni să ajungă. Şi vei adăuga că, pe traseu,

substituirea de calitate sau de sortiment poate fi descoperită, având în vedere că pe C.F.R. există organe care… etc. ete. Eu voi zâmbi, prefăcându-mă că am crezut fără rezerve totul şi voi replica astfel: «E cea din urmă rugăminte pe care v-o fac». De altfel m-am săturat de asemenea afaceri. E foarte riscant şi pentru mine. Mă pândeşte puşcăria la fiecare pas. Numai actele astea, delegaţiile, chitanţele pe care le dau mă pot vârî în puşcărie pe nepusă masă. Şi unde mai puneţi că trebuie să tac, să nu mai trag după mine şi pe alţii…”

„Delegatul” era un om foarte organizat. Îi plăcea să fie întotdeauna bine pregătit în faţa celor cu care făcea afaceri, să ştie exact ce are de spus şi cum trebuie procedat. De aceea se pregătea dinainte cu meticulozitate. Se dedubla şi purta discuţii aprinse cu… celălalt din el. Aducea argumente solide în favoarea celuilalt şi se lupta, în cealaltă postură, să le infirme. Prevedea întorsături şi răsturnări şi se pregătea să le întâmpine, sau să le ocolească.

Ajunse pe nesimţite în parc, în apropierea restaurantului de vară. îşi zise că n-ar strica să asculte puţină muzică şi să bea un pahar de vin. Bineînţeles, nu de unul singur. Începu să se uite atent la femeile care treceau pe lângă el. Ar fi dorit una înaltă, brunetă şi mlădioasă. Să nu-i pară rău după banii cheltuiţi împreună cu dânsa.

*

Pădurea vuia lin. S-auzea, depărtat, glasul pârâului. Din când în când, câte o pasăre guruia prin somn. Şi s-auzea, în răstimpuri, câte un foşnet abia îndrăznit. Dinspre piscul Struniorului începu să se ridice luna. Şi, deodată, izbucni cel dintâi bocănit. Răsună înalt peste cetini, apoi se stinse în ecouri, şi numaidecât izbucni altul. Mândru, semeţ.

— O să fie o vânătoare straşnică, aşa prevăd, zise căpitanul Negru.

Radu Dominte nu răspunse. îşi aprinse o ţigară, acoperind flacăra brichetei cu palma. Apoi îi întinse pachetul de ţigări şi lui Ion Spătaru. Acesta luă o ţigară şi

începu să o frământe între degete.

Maşina în care se aflau toţi trei, împreună cu şoferul, era ascunsă în cetiniş, aproape de drumul care ducea la Dumbrava. Era departe, destul de departe de standurile de vânătoare. De-acolo, supravegheau drumul. S-ar fi putut ca Vlad să plece la familie. Era sâmbătă seara.

Căpitanul Negru ridică receptorul radiofonului.

— Alo, „Şoimul”, sunt „Mistreţul”. Noutăţi?

— Nimic nou.

— S-au interceptat toate convorbirile telefonice?

— Da. Dumbrava n-a fost cerută.

— Totuşi cine a vorbit până la ora aceasta?

— Tomescu, şeful biroului expediţii.

— Bine. Aştept în continuare.

Puse receptorul la loc, mormăind:

— Ăsta nu e vânător? De ce o fi stând la trust?

Pădurea vuia lin. Şi peste vuietul ei se ridicau mugetele cerbilor îndrăgostiţi. Răsunau înalt, întretăindu-se prin văzduh, strigându-se în ecouri, reînviind, colindând piscurile şi văile.

— Aş fi vrut să văd şi eu o asemenea vânătoare, fir-ar să fie! N-am fost niciodată la o vânătoare de cerbi, murmură Radu Dominte.

Căpitanul Negru râse:

— Nici eu. Totuşi nu-mi displac nici cele de mistreţi. S-ar putea ca noi să vinăm cel mai mult în noaptea asta!

— Dacă ar şti iubiţii noştri mistreţi ce îi aşteaptă! se molipsi şi Dominte de visul căpitanului.

— Mai ales prietenul nostru Vlad… El n-a venit la vânătoare… Şi lucrul ăsta mi se pare suspect.

— Nu l-or fi invitat, sau…

— Se poate să nu-l fi invitat?

— Ar trebui să plecăm să-l ridicăm?

Căpitanul Negru clătină din cap.

— Nu se poate! Gândiţi-vă că Dârţu e aici pe undeva. Şi în afară de dânsul mai e şi celălalt. Şi, acolo unde e Dârţu, prezenţa celuilalt îmi dă de gândit!…

— Dar dacă Vlad dispare?

— Unde să dispară? Şi de ce? încă n-au mirosit nimic. Iar Dârţu n-are habar că Spătaru e aici... Deşi nici noi nu ştim încă cine e Dârţu... Vom afla însă la sfârşitul vânătoarei. Ce zici, tovarăşe Spătaru?

— Taman! răspunse fostul gardian, strivind mucul de ţigară sub talpă.

Căpitanul ridică din nou receptorul radiofonului.

— „Şoimule”, sunt „Mistreţul”... A plecat?... Mulţumesc!

Puse receptorul la locul lui şi-i spuse şoferului:

— Spre cabană, cu farurile stinse!

— De ce spre cabană? întrebă Radu Dominte.

— Să ne lase acolo pe mine şi pe tovarăşul Spătaru. Dumneavoastră vă întoarceţi aici. Şi mă aşteptaţi până mă întorc. N-o să întârzii mult. O să plecăm mai departe după ce se va sfârşi vânătoarea.

Maşina ieşi din cetiniş şi porni încet la vale, aproape fără zgomot.

*

Pe standuri era o tăcere ca de piatră. Vânătorii ascultau bocănitul atenţi. Două mugete s-auzeau mereu mai aproape. Coborau spre firul pârâului. Şi atunci, de undeva de pe linia vânătorilor, izbucni un al treilea. Procurorul-şef tresări şi se întoarse brusc gata să tragă. Mugetul încetă, îi răspunseră însă celelalte două. Şi atunci izbucni din nou.

— Îi chemăm aproape, îi şopti pădurarul de lângă dânsul. îi amăgim... încă nu aveţi de ce trage. Am să vă spun eu când.

Procurorul-şef clătină din cap că a înţeles. Inutil, pentru că pădurarul nu-l văzu. În locul lor de pândă era întuneric. Razele lunii nu răzbăteau. îi acopereau crengile de cetină.

Cele două mugete din vale păreau să se depărteze. Atunci, pădurarul de lângă el ridică cornul şi suflă în el. Mugi prelung. Şi cei doi cerbi care se căutau se lăsară amăgiţi din nou. Răspunsul lor răsună parcă şi mai aproape. Pădurarul sună din nou din corn. Şi amăgirea

semănând aidoma mugetelor din vale vibră puternic, îmbietor, pe deasupra pădurii.

„Ce minunăţie, gândi procurorul-şef, şi eu stau aici să vânez oameni… Adică neoameni… Dracu’ s-o ia de treabă! Ce bine m-aş simţi acuma dacă nu m-ar chinui gândurile şi grijile meseriei”.

Jôeul amăgitor continua. Dar procurorul-şef începuse să se gândească la alte lucruri: Se uită la ceasul cu cadran fosforescent. Era ora 10. „Dominte încă n-a plecat spre Dumbrava. Şi până nu va cădea cel dintâi cerb nici nu va pleca”.

— Se apropie, şopti abia auzit pădurarul. Peste puţin va trebui să trageţi.

— Nu, trage dumneata.

— De ce, tovarăşe procuror-şef?

— Nu mă pricep… Şi pe urmă mi-e milă!”… Totuşi cerbul trebuie să cadă. Mă auzi? Să tragi dumneata!

Pădurarul întinse mâna după puşcă.

— A mea nu e încărcată. Şi nici nu mai am timp s-o încarc. Trebuie să-i amăgesc mereu…

Procurorul-şef vru să răspundă: „Fiecare cu vânatul lui”… Dar se reţinu. Nu făcu decât să zâmbească în întuneric.

*

La cabană pregătirile erau în toi. Doi pădurari aprinseseră nu fac vâmătoresc în poiană şi acum aruncau pe el vreascuri şi crăci verzi săr-l ţină viu până vor coborî vânătorii cu vânatul. Ciopliseră şi două crăcane pe care să învârtească, deasupra flăcărilor, hălcile de carne. Alţi vreo trei roboteau în bucătărie, împreună cu nevasta cabanierului. Curăţau nişte păstrăvi proaspăt prinşi, glumind între ei pe seama vânătorilor care până atunci încă nu sloboziseră niciun foc de armă măcar.

— Păi trebuia să fi adus noi un cerb şi să-l fi legat de un copac…

— Sau să-l fi pus de-a dreptul la frigare. La întoarcere, să-i fi poftit: Luaţi, gustaţi! A venit el singur, gata dezbrăcat de blană…

Căpitanul Negru îl trase pe Ion Spătaru de mânecă şi-i şopti:

— Ia-te după mine. Am să te duc la postul de observaţie… Nu trebuie să te vadă nimeni.

Se strecurară în spatele cabanei, printre copaci.

— Deocamdată stai aici! spuse căpitanul şi porni spre uşa de serviciu. Pătrunse în culoarul cabanei, urcă repede scările care duceau la etaj, se opri în faţa unei uşi şi ciocăni încetişor.

— Intraţi! s-auzi un glas.

Căpitanul intră. În încăpere îl întâmpină cabanierul.

— Să trăiţi!

— Asta e!

— Asta!

— A ales-o străinul?

— Nu, contabilul şef. A zis că să fie mai izolată. Să nu răzbată zgomotul.

— Şi camera de alături a cui e?

— A zis să n-o dau nimănui. A încuiat-o şi a luat cheia la el.

— Mai ai şi altă cheie?

— N-am, dar se face…

— Bine, să se facă. Dar am să am nevoie şi de una pentru camera aceasta.

— O să fie bună pentru amândouă uşile.

— A mai controlat cineva camera după plecarea lor?

— Nimeni.

— Dacă o să-ţi ceară careva cheia, să i-o dai şi să mă anunţi… Voi fi în spatele cabanei, între arbori. Curând vine ultimul. Să-l urmăreşti.

— Am înţeles?

— În magazie ai marfă pentru masa de astă seară?

— Nu.

— În magazie, fiindcă dă în sala de mese şi uşa are un ochi de sticlă, are să stea un om de-al meu. Du-i mâncare acolo. Şi o să-i dai cheie să se încuie pe dinăuntru.

Ieşiră din cameră. Cabanierul răsuci cheia în

broască. Coborâră scările. Căpitanul fluieră abia auzit. Dintre arbori se desprinse o umbră: Ion Spătaru.

— Ai să mergi cu dumnealui. Stai acolo până la semnalul meu. Ne-am înţeles? Magazia n-are nicio altă ieşire. Vezi să nu adormi. Semnalul va fi intrarea mea cu procurorul Dominte. E clar?

— Clar, tovarăşe căpitan!

— Bine. Ţine pistolul ăsta, poate să fie nevoie.

Abia sfârşi căpitanul, că în pădure răsunară câteva focuri de armă. Părea că sfâşie văzduhul.

— Vânătoarea lor a început, zise căpitanul ieşind în noaptea de afară.

*

Maşina stopă chiar lângă focul vânătoresc aprins de cei doi pădurari. De la volan coborî un ins mijlociu de stat, cu capul gol şi cu ochelari. îşi scoase mănuşile şi se apropie de cei ce alimentau focul. i – S-a sunat sfârşitul vânătoarei?

— Da. Adineauri s-a sunat, răspunse unul dintre ei.

— Cabanierul unde e? mai întrebă insul.

— Înăuntru, i se răspunse.

Porni spre cabană cu paşi repezi. îl strigă pe cabanier din prag:

— Hei, şefule, unde eşti?

— Aici, răspunse cabanierul, venindu-i grăbit în întâmpinare.

— Dumneata eşti cabanier aici? întrebă insul, scoţându-şi ochelarii să-i şteargă cu batista.

Avea privirile ascuţite, pătrunzătoare şi bănuitoare în acelaşi timp.

— Eu. De când s-a construit cabana sunt cu serviciu aici…

— Pe mine mă cunoşti?

— Nu, nu v-am mai văzut pe la noi…

— Fiindcă nu sunt nici pescar, nici vânător, de asta nu m-ai văzut… Cine mai este pe aici?

— Nimeni. Sunt în pădure cu toţii. Cred că au împuşcat ceva. Au răsunat câteva focuri.

Insul strâmbă din buze cu dispreţ şi-şi puse ochelarii la loc.

— Te cred că au împuşcat. Au pădurari care se pricep la treaba asta… Ai pregătit totul?

— Totul, tovarăşe…

— Pentru domnul acela străin ai pregătit cameră separată? Să te porţi eu mănuşi cu el.

— I-am pregătit.

— Dă-mi cheia să văd. E la dumneata?

— La mine… Camera 7… Merg cu dumneavoastră?

— N-ai pentru ce… Arată-mi doar pe unde trebuie să merg.

— Poftiţi.

Traversară sala de mese şi ieşiră pe culoar. La capătul scărilor, cabanierul se opri zicând;

— Pe-aici. Camera e în dreapta.

— Bine.

Insul urcă două trepte şi se opt i.

— A mai fost cineva pe aici? Nişte… turişti sau altcineva?

— Nu, n-a fost nimeni… De fapt nici n-aş primi pe nimeni. Cabana e reţinută de trust.

— Foarte bine! răspunse insul şi urcă mai departe.

*

193

Auzind fluieratul, căpitanul Negru începu să se caţere pe copaci. Se căţără, cu greu, printre crengile dese, până ajunse la nivelul ferestrei de la etajul cabanei. îşi făcu loc printre crengi, să poată vedea mai bine… Fir-ar al dracului, înjură în gând, dacă se rup crengile de sub mine, am stricat totul!” îşi scoase centura, o petrecu pe după trunchi şi-apoi pe după mijlocul său. Aşa se simţea mai în siguranţă. Privi cu atenţie să vadă ce se întâmplă în cameră. Insul începuse a răscoli peste tot. Căuta ceva. îşi scosese ochelarii şi se înmănuşase. Ridică preşul de pe duşumea, studie cana de apă, învârtind-o în mâini, deschise sertarul mesei, căută prin colţurile camerei, desfăcu aşternutul. Pe urmă se aşeză pe un scaun,

gânditor. Stătu vreun sfert de oră fără să facă nimic altceva.

13 – Omul de la ora 13

Căpitanul Negru simţi că-ldor toţi muşchii mâinilor şi picioarelor. Iar centura îi tăia mijlocul., Scrâşni de durere şi de necaz. Dar uită de toate în aceeaşi clipă. Insul se repezi la fereastră. „M-a simţit”, gândi căpitanul şi lăsă crengile din faţa sa, pe care le dăduse la o parte, să revină încet-încet la loc.

Insul deschise fereastra, ascultă un timp, apoi trase obloanele. Căpitanul Negru începu să-şi dea drumul în josul trunchiului furios. „Va să zică, îmi dai de lucru, domnule Tomescu… Ce cauţi în camera aceasta? E foarte ciudat! Extraordinar de ciudat 1”.

Făcu câţiva paşi de pisică prin iarba umedă de rouă şi intră în culoar. Se furişă repede şi se ascunse sub scări. Dar Tomescu întârzia să coboare. „O fi având de gând să stea toată noaptea acolo?… îl aşteaptă pe domnul celălalt? Pentru ce să-l aştepte?… O fi ştiind el pentru ce… Se pare că în noaptea aceasta vom afla şi alte lucruri interesante despre oamenii care lucrează cu mănuşi”…

Într-un târziu, auzi o uşă de la etaj deschizându-se. Se ghemui sub scări, reţinându-şi respiraţia. Tomescu începu să coboare cu paşi indecişi. Ajuns la mijlocul scărilor, se opri câteva clipe, parcă ispitit de gândul de a se întoarce. Până la urmă. Însă coborî şi trecu în sala de mese. îi auzi vocea, sau i-o; ghici, strigându-l pe cabanier:

— Şefule, ţine cheia!… Vezi să mai duci o pătură în camera 7… Spre dimineaţă e frig.

Căpitanul Negru ieşi din ascunzătoare şi urcă scările repede, cu grijă. Descuie uşa, intră, întârzie un minut, două în cameră, ieşi, coborî în „culoar şi de-acolo ieşi afară. Se uită la ceas. Era ora 11, 30 noaptea. Dinspre pădure se auzeau glasurile vânătorilor care se întorceau la cabană. Pipăi cu mâna printre arbori un loc mai ocrotit de crengi, un loc tinde să nu fi căzut rouă, şi se întinse să se odihnească puţin. Vocea lui Tomescu continua să răsune prin poiană.

— Hei, voi ăştia de la foc! Ieşiţi înaintea vânătorilor. Poate au nevoie de o mână de ajutor!... Cabanier, pune ţuică pe mese, şefule!... Repede!...

Aşteptă până îi auzi pe vânători în bătătura cabanei. Apoi se ridică şi porni tăind pădurea spre drumul forestier.

*

Focul vânătoresc strălumina poiana. Adunaţi în jurul lui, vânătorii priveau hălcile de carne care sfârâiau linse de flăcări. Un brigadier silvic mai vârstnic oferea, pe nişte farfurii de lemn, bucăţi de ficat şi rinichi, gătite după datinile vânătoreşti. Paharele de ţuică se goleau mereu. Nevasta cabanierului nu mai prididea cu tăiatul pâinii, iar cabanierul cu umplutul paharelor.

Peste măsură de veseli, vânătorii îşi începuseră petrecerea. „Delegatul” stătea lângă Taşcu. Privea focul şi feţele deschise ale oamenilor cu un fel de uimire parcă. Gusta din măruntaiele de pe farfuria de lemn şi zicea din când în când:

— Ce minunăţie!

Taşcu îi explica:

13*

— E adevărat. Dar acesta nu e decât apetitivul...

195

— N-am avut niciodată prilejul să gust asemenea bunătăţi!

Procurorul-şef discuta cu judecătorul Manoliu şi cu jurisconsultul trustului. Mai bine zis, asculta invenţiile cinegetice ale lui Manoliu.

— Nu m-aş fi aşteptat să am tocmai eu norocul să-l ţintesc. Îmi. aprinsesem o ţigară...

— Bine, dar în stand nu e voie să fumezi, îl întrerupse jurisconsultul.

— Ei şi? Riscam să nu vânez!... Şi cum vă spun, tovarăşe procuror-şef, îmi aprinsesem o ţigară. Şi deodată aud paşi în faţă. Zgomot de vreascuri călcate...

— Poate era urs, zise procurorul-şef, zâmbind.

Manoliu se prefăcu supărat.

— Şi dumneavoastră mă luaţi peste picior?

— Îmi pare rău, n-am făcut-o cu intenţie.

— Sunt sigur. Deci aud zgomot de vreascuri călcate. Nici n-am apucat a arunca ţigara. Am ridicat puşca şi am tras două focuri! L-am pus jos, fulgerător!

Ceva mai încolo, un pădurar râse şi le spuse în şoaptă tovarăşilor săi:

— Al doilea foc l-am tras eu. Pentru că pe cel dintâi îl trimisese cilclăct... Dar l-am lăsat să creadă că l-a împuşcat dumnealui...

Se porni un râs pe înfundate. Judecătorul Manoliu continuă:

— Dar asta n-a fost nimic. La o vânătoare de urşi, acum vreo cinci ani în urmă...

Insul venit la urmă, Tomescu, stătea impasibil în faţa focului şi-şi ştergea din minut în minut ochelarii. Uneori îşi arunca privirile la contabilul şef.

Totdeauna, după ce Tomescu se uita la el, Taşcu îl striga pe cabanier:

— Ce faci, domnule? De ce nu mai aduci ţuică?... Repede, băiete, trap!

Tomescu clătina din cap abia perceptibil şi-şi vedea de ochelarii lui.

După un timp se ridică de lângă foc şi porni spre cabană. Intră în sala de mese, trecu printre mese, inspectând din ochi aranjamentul, mai zăbovi în faţa bufetului şi reveni la foc. Se uită în felul lui la Taşcu şi zise pentru toţi:

— Cred că ar fi bine să intrăm. Ne aşteaptă păstrăvii! Poftiţi!

Începură să se ridice unul câte unul. Procurorulşei se uită neliniştit la ceas. „Oare ce se întâmplă dincolo?”

*

— Dumneata n-ai fost invitat la vânătoare? întrebă căpitanul Negru intrând în biroul lui Vlad.

Acesta se ridică de pe scaun încet, ca şi când ar fi fost bolnav. îl privi pe căpitan drept în albul ochilor şi bâigui:

— De ce mă întrebaţi?

— Aşa, fiindcă ne-a neliniştit lipsa dumitale.

— Eu nu sunt în conducere… N-am ce căuta acolo…

Răspunzând, Vlad îşi trase mâinile de pe muchia biroului pe lângă trup.

— Te invit să pui mâinile la loc pe masă. Altfel ne certăm, îl – somă căpitanul şi scoase pistolul din toc.

Vlad gemu îngrozit.

— De ce?

Şi se făcu palid dintr-odată. Pe frunte îi apărură broboane mari de sudoare.

— Fiindcă din clipa aceasta eşti arestat. îţi atrag atenţia că nu sunt singur…

Uşa se deschise şi în birou apărură procurorul Dominte şi şoferul.

— Percheziţionează-l!” îi ordonă căpitanul şoferului.

Vlad se supuse. Se gârbovise şi avea chipul răvăşit, lipsit parcă şi de ultimul firişor de sânge.

— Eşti acuzat de delapidare şi de crimă. L-ai ucis pe Tâlvan, pentru că n-a vrut să-ţi fie complice! rosti Radu Dominte, cu gravitate.

Vlad îşi ridică privirea.

— Nu l-am ucis eu.

— Dar cine l-a ucis?

— Nu ştiu…

— Îţi atrag atenţia că avem probe clare!

— Nu puteţi avea! Nu aveţi de unde avea!… L-au ucis cei doi!

— Cu concursul dumitale!

— Nu cu concursul meu!

— Dar cu al cui?

— Nu ştiu…

— Dacă nu ştii acum, vei şti mai târziu… Să mergem! hotărî Radu Dominte.

— Pune-i cătuşele! ordonă căpitanul.

— Am înţeles! răspunse şoferul şi se execută.

— Domnule Vlad, ai o singură şansă. Să mărturiseşti adevărul. Altfel ai să-ţi plângi de milă. De mai bine de un an semnezi state de plată încărcate cu nume fictive. Atâta

timp cât ai avut un casier care îţi era complice, n-ai avut nicio problemă. Când s-a ivit unul cinstit, care n-a vrut să-ţi facă jocul, l-ai ucis împreună cu complicii dumitale mai. vechi. Pentru asta eşti arestat. Recunoşti? mai încercă Radu Dominte. Vfii

— Dar v-am spus că nu l-am ucis eu!

— Spune, ai vreun interes să suporţi singur toate consecinţele?

Vlad se lăsă să cadă peste birou. Gemu:

— Nu ştiu nimic!… Nu ştiu nimic!

— Bine, dacă nu ştii, să mergem! zise căpitanul Negru şi-l prinse de braţ.

— Unde mă duceţi?

— Ce întrebare stupidă?… Ştii prea bine…

În clipa aceea Vlad se smuci, se smulse din mâna căpitanului şi se repezi spre fereastră. Se izbi însă cu capul în pieptul şoferului, care îl imobiliza.

Îl împinseră spre ieşire. îl urcară în maşină. Căpitanul Negru se aşeză lângă el. Maşina porni încet la vale, cu farurile stinse, la fel cum venise.

Aproape de cabană, căpitanul zise:

— Uite, vezi iluminaţia de acolo? Asta e un semn că ceilalţi petrec, în vreme ce dumneata eşti cu cătuşele la mâini… Ţi-e frică de ei?

— Da, mi-e frică…

— De data asta n-are de ce să-ţi mai fie frică. Eşti în siguranţă.

— Da, sunt în siguranţă… Dacă-s în siguranţă, pot să vă spun… E mai bine să vă spun!… Dar daţi-mi o ţigară… –im

— După ce vei vorbi. Deocamdată nu trebuie să fim observaţi, îi răspunse căpitanul. Şi numaidecât adăugă: Mi-e dor şi mie de un fum! Vom fuma amândoi, domnule Vlad. Ce să-i faci, împrejurarea e cam neplăcută, dar să ştii că nu eu am ales-o, ci dumneata… Trebuia să te gândeşti că ziua aceasta va veni odată şi odată…

*

Unul dintre vânători simţi dintr-odată că ameţeşte.

Vru să se ridice în picioare, dar se prăbuşi la loc pe scaun. Sala de mese se întunecă brusc, se lumină din nou şi începu a se învârti vertiginos în jurul lui. Apoi îl prinse şi pe dânsul în vârtej. Şi după câteva clipe nu mai văzu nimic. Auzi doar un glas:

— Ce e cu dumneata? Ţi-e rău?... A amestecat băutura şi a mâncat puţin.

Nu recunoscu glasul. Aşa cum nu-l recunoscu nici pe următorul.

— Probabil că nu e obişnuit! Să-l ducem la culcare...

Se simţi ridicat şi purtat în braţe. Mai auzi pe cineva spunând:

— Sunteţi un adevărat Hercule, tovarăşe Taşcu...

Pe urmă se scufundă în neştire.

După – ce ieşi Taşcu cu cel căruia i se făcuse rău, buna dispoziţie a mesenilor reveni. Incidentul fusese de mică importanţă. Un lucru oarecum obişnuit la asemenea petreceri.

— Are să-şi revină, nu vă neliniştiţi, zise Tomescu, zâmbind pentru întâia oară în seara aceea şi se întoarse cu paharul în mână spre Tavitian.

s-La mulţi ani!

„Delegatul” zâmbi şi el şi ciocni. Apoi se ridică îngrijorat, spuse ceva nedesluşit şi ieşi şi el.

Procurorul-şef se făcu că nu observă. 11 prinse de braţ pe judecătorul Manoliu care stătea lângă dânsul şi-l rugă:

— Mai spune una!” Dar inedită! Pe celelalte le cunoaştem...

— Extraordinar, abia acum îmi spuneţi? izbucni acesta. Bine, să vă spun. Pe aia cu tufa de urzici o ştiţi?

— Nu, spune-o!

Manoliu ridică paharul cu vin, sorbi din el şi începu:

— Cică, odată, papa de la Roma...

Se făcu linişte. Toţi erau curioşi să audă anecdota. Numai procurorul-şef nu o asculta. îl studia pe sub sprâncene pe Tomescu. Acum îi era clar că el fusese în întâmpinarea celui cu care călătorise Spătaru, adică a

celui care ieşise puţin mai de vreme, rostind ceva nedesluşit. Descrierea lui Spătaru corespundea în mare măsură. Minus ochelarii… Atunci, în gară, să nu fi avut ochelari? Să nu-l fi observat Spătaru?…

— Nu mă ascultaţi, tovarăşe procuror-şef? îi împrăştie Manoliu gândurile.

— Ba te ascult, cum să nu te ascult!

— Fiţi atent! Acu vine poanta!

201

Făcu un efort să fie atent. Reuşi, izbucni în râs odată cu ceilalţi. Tomescu aplaudă chiar. Devenise pe neaşteptate vesel şi vorbăreţ. îl văzu ridicându-se din locul în care se afla, luând sticla cu vin şi venind să-i umple paharul.

14 – Omul de la ora 13

Procurorul-şef îi mulţumi, dar nu se atinse de vin, deşi Tomescu se porni pe ciocnit şi pe urat. Se uită la ceas şi calculă cât timp a trecut de la plecarea lui Taşcu şi a străinului care fusese întâmpinat în gară de Tomescu. Cincisprezece minute. Nu, douăzeci de minute. Timp berechet.

Îşi aruncă ochii spre uşă. Dar niciunul dintre cei doi nu se arăta. Se sculă să iasă afară. În aceeaşi clipă, se ridică şi Tomescu…

— Vă însoţesc… Sunt gazdă doar…

„Mă supraveghează?… Bănuieşte ceva?… Sau e doar o măsură de prevedere, ca nu cumva să urc la etaj…” Mormăi un „cum doriţi” şi porni spre ieşirea care dă în poiană. Se opri pe scări şi trase aerul curat, puternic ozonat, în plămâni. Noaptea era înstelată şi albastră, luna apusese. În locul ei mai lumina focul vânătoresc din poiană, rumenind alte hălci de carne, ca la un ospăţ sardanapalic.

— Vă simţiţi rău? răsună vocea lui Tomescu de lângă dânsul.

— Nu. De loc t răspunse.

— Am crezut că vă simţiţi rău, de aceea m-am oferit să vă însoţesc.

„L-a liniştit faptul că nu am urcat la etaj? De asta se justifică?”... se întrebă procurorul-şef. Spuse:

— Mulţumesc. Sunteţi foarte amabil.

La întoarcere, îi găsiră pe străin şi pe Taşcu din nou la masă. În faţa lui Taşcu se aflau o mulţime de obiecte: câteva truse de pescuit, armă cu lunetă pe care o avusese procurorul-şef, stilouri etc. Unul dintre meseni, un inginer mai în vârstă! se ridică să vorbească:

— Iubiţi comeseni! Conducerea trustului ţine foarte mult să facă oaspeţilor noştri câte un cadou!

„Conducerea, sau Taşcu?” gândi procurorul. şef, amintindu-şi de trusa de pescuit pe care o primise Radu Dominte.

— Tovarăşe procuror-şef, iată cadoul dumneavoastră! zise vorbitorul.

În clipa aceea, Taşcu se ridică să înmâneze el însuşi cadoul.

Procurorul-şef mulţumi înclinându-se. „Trebuie s-o iau, deocamdată”, îşi zise.

Apoi se uită neliniştit la ceas. „Acum ar fi momentul cel mai prielnic. De ce întârzie?... Ce s-o fi întâmplat?” Vocea răsuna în liniştea cabanei:

— Tovarăşe Tavitian. V-a venit şi dumneavoastră rândul. Vrem să vă facem pescar. De aceea, un proaspăt pescar are neapărată nevoie de...

Nu mai apucă să audă de ce anume are neapărată nevoie un proaspăt pescar, fiindcă în clipa aceea simţi o mână pe umăr. Se răsuci să vadă cine e. Era şoferul căpitanului Negru.

— Mai staţi, tovarăşe procuror-şef?

— Nu e timpul să plecăm!

— Bine. Mă duc să pregătesc maşina.

— Grăbeşte-te!”

— Am înţeles!

Şoferul plecă. Procurorul-şef răsuflă uşurat.

— Tovarăşului căpitan Negru, care nu e de faţă» şi păcat că nu e de faţă, conducerea trustului îi oferă...

L *

Căpitanul Negru ridică receptorul radiofonului.

— „Steaua”... Aici „Mistreţul”. Puneţi-vă în mişcare. Încercuiţi cabana la distanţa de o sută metri. Trimiteţi doi oameni în punctul Piciorul

Priporului, să escorteze un arestat.

*

Urcă scările spre etaj, ajunse în coridor, se opri în faţa camerei nr. 7, ascultă atent. Apoi descuie uşa. Intră. Lumina era aprinsă şi obloanele trase. Se îndreptă spre noptieră. Luă de pe ea o vază de flori. Scoase din ea buchetul de flori. îl desfăcu. Vârî un obiect minuscul în buzunar. Porni apoi spre uşă. O deschise încet, cu grijă şi se furişă pe culoar.

Magnetofonul minuscul fu pus în funcţiune. Căpitanul Negru şi Radu Dominte îşi ciuliră urechile. Întâi se auziră nişte paşi. Apoi o uşă deschisă şi trântită. Pe urmă o voce şoptită:

— Domnule Avram, ai adus banii? Dacă nu i-ai adus, nu-ţi dau nimic.

— Nicio grijă! I-am adus. Au fost 2000 m.c. de cherestea a II-a, nu?

— Exact.

— Iată socoteala: Am scos 100.000! Mie cât îmi daţi?

— 25.000 r

— Puţin!

— Tomescu pretinde 40.000 de data aceasta. El riscă cel mai mult la expediţii.

— 30!

— Cât?

— Cel puţin 30.000... Mai jos nu pot! Am atâtea cheltuieli! înţelege, ce Dumnezeu f

— Bine! Unde-s banii?

— Îi aduc mâine, sau când ne întoarcem în oraş. Tot aşa, ca de obicei. îmi dai aprobările şi...

— Cât?

— Dacă e a II-a pe 5, 150! Dacă e a III-a pe 7, 65!

— Puţin!

— Am riscuri mari. Dacă mă prinde... Vouă ce vă

pasă?

— Şi la noi e foarte greu. Mai riscant chiar!

— Dă-mi pentru ultima dată, m-am săturat!

Urmă o pauză scurtă. Apoi iarăşi vibră glasul cel dintâi.

— La 2 pe 5 – 180, la 3 pe 7 – 80!

— Şi, cum, eu să rămân doar cu 20? Nici nu mă gândesc. Mai bine renunţ! De ce-aţi urcat preţul?

— S-au redus celelalte posibilităţi… Era cât pe ce să dau de dracu'!

— Zău? Era numai? Aţi dat de dracul, domnii mei! râse căpitanul Negru oprind magnetofonul.

— Tiii, ce pungaşi! E o afacere mare de tot se pare! 2 pe 5, 3 pe 7! Ce-or fi însemnând toate acestea? izbucni procurorul Dominte.

— O să ne satisfacă ei curiozitatea, n-aveţi nicio grijă! îi răspunse căpitanul Negru.

Jos, în sala de mese, începuseră toasturile. Se toasta pentru fiecare în parte, şi pentru toată lumea, se toasta pentru prietenie, se toasta pentru de toate.

Procurorul-şef ridica paharul la fiecare toast, amuzându-se copios cu gândul la cele ce aveau să urmeze. Acum ştia precis că trebuie să urmeze ceva. Ştia din clipa în care a simţit pe umăr mâna şoferului căpitanului Negru. Apariţia acestuia însemna că Vlad a vorbit. Ce anume a mărturisit avea să vadă curând. Era nerăbdător să vadă *odată*.

— Tovarăşe procuror-şef, e rândul dumneavoastră la toast! i se adresă Tomescu.

El zâmbi.

— Voi toasta mai târziu… Un pic mai târziu…

TOAST PENTRU SFÂRŞITUL VÂNĂTOAREI…

Intrară în sală amândoi deodată. În aceeaşi clipă se deschise şi uşa magaziei de alimente şi în pragul ei apăru Ion Spătaru. Privirile mesenilor alergară mirate când spre căpitanul Negru şi Radu Dominte, când spre apariţia neaşteptată din magazia de alimente.

— Îl cunoaşteţi pe domnul Tomescu? întrebă, în tăcerea care se lăsase, căpitanul Negru.

Ion Spătaru porni spre locul unde se afla Tomescu.

— Desigur. Suntem cunoştinţe vechi. Numai că pe atunci îl chema Dârţu! Şi era condamnat pentru spargeri… Nu obişnuia să poarte ochelari şi lucra „ciu-al”, răspunse Ion Spătaru.

Tomescu ridică dintr-o sprânceană, ironic.

— Zău? Cred că mă confunzi. Asta e una la mină. A doua la mână, cum îţi permiţi să mă insuiţi, pungaşule? Cine eşti, şi cine te-a adus aici? Răspunde!

Se ridică de pe scaun şi porni spre Spătaru. Scrâşnea. Se făcuse pământiu de furie. Îl prinse pe Spătaru de piept.

— Răspunde!

— Răspund. Am fost gardian la închisoarea din Galaţi. Te ştiu. L-ai vârât în puşcărie pe Tâlvan.

— Şi acum nu de mult l-ai ucis! interveni căpitanul Negru.

Tomescu se întoarse brusc spre căpitan:

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi…

— Avem mărturisirea lui Vlad… L-am arestat în noaptea aceasta…

— Tovarăşe procuror-şef, am convingerea că aţi pus la cale o farsă… Dar prea sinistră, zise Taşcu indignat.

— În niciun caz mai sinistră ca cea din prăpastia Pietrii, domnule contabil-şef! îi replică Radu Dominte.

— Aţi spus „domnule contabil şef!?” se îngrijoră Taşcu.

— Da, fiindcă şi dumneavoastră sunteţi arestat… împreună cu oaspetele din stânga dumneavoastră. Din clipa aceasta este arestat şi casierul, complicele domniilor voastre!

— Protestez! ţipă din adâncul rărunchilor Tavitian.

— Mai încet, domnule Avram! E mai sănătos!

j 7

Îl sfătui căpitanul Negru.

În clipa aceea, Tomescu se aplecă, prinse masa cu

amândouă mâinile, o răsturnă în faţa căpitanului Negru, izbi cu o sticlă în lustra de deasupra şi se aruncă înainte, să scape. Se făcu întuneric dintr-odată, dar nu ţinu mult. Pe cele două uşi ţâşniră fascicolele de lumină ale unor lămpi de buzunar. Prins în incandescenţa lor, Tomescu se zbătea ca o insectă în plasa unui păianjen.

— Puneţi-le cătuşele! ordonă căpitanul Negru. Nu mişcă nimeni!

Radu Dominte se apropie de Taşcu. îi spuse în timp ce i se puneau cătuşele:

— S-a ivit prilejul să mă revanşez, domnule Taşcu. Iată cadoul meu, în schimbul farsei de la… ora 13. Reuşită replică, nu găsiţi?

Taşcu scrâşni.

— Poate că ne vom mai întâlni în viaţă…

— E foarte greu de crezut, domnule Taşcu. Aveţi de plătit cam multe… şi în valută orte, râse Radu Dominte, şi le făcu semn miliţienilor. Duceţi-i…

În timp ce erau duşi spre ieşire, procurorul-şef rosti cu glas puternic:

— Opriţi-i o clipă! Iată, mi-a venit şi mie rândul să toastez. Mi-am rezervat dreptul de a o face la urmă. Toastez pentru oamenii cinstiţi şi pentru reuşita vânătoarei noastre!

mărturisiri

— Vorbeşte, domnule Dârţu!

— Mă numesc Virgil Tomescu. Omul dumneavoastră se înşală.

— Dimpotrivă! Dumneata te înşeli, deşi porţi numele acesta de multă vreme.

— Din 17 mai 1917. Atunci m-am născut, în comuna Poiana.

— Cunosc povestea. Mi-ai mai spus-o… În 1944 ai dispărut pe frontul de apus.

— Da, am căzut prizonier.

Căpitanul Negru râse.

— Ai imaginaţie. Spune, în ce împrejurări ai devenit Virgil Tomescu?

— Am fost întotdeauna Virgil Tomescu.

— Îţi mai aminteşti figura lui?

— cui?

— A lui Virgil Tomescu. A fost învăţător în comuna Poiana.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi…

— Am să mă străduiesc să fiu mai explicit. Priveşte: acesta a fost Virgil Tomescu.

Căpitanul îi întinse o fotografie. Dârţu o luă şi o privi grăbit.

— Acesta sunt eu I

— Regret! Dumneata eşti ăstălalt! îi replică ironic căpitanul Negru, întinzându-i o altă fotografie. Ciudat, nu? Am găsit-o la locuinţa dumitale. E şi în buletin. Ai pus-o în locul fotografiei lui Tomescu. Numai că noi ne-am străduit s-o găsim şi pe a lui Tomescu.

Dârţu nu mai întinse mâna după fotografie. Devenise palid, buzele îi tremurau, fruntea i se umpluse de sudoare.

n

— Era de datoria noastră să facem lumină şi în afacerea aceasta cu numele fals. Virgil Tomescu nu s-a mai întors din război. A căzut. Puteam admite ca numele lui să fie terfelit de un criminal de rând? Răspunde!

209

— Vă rog să fiţi îngăduitori… Nu mi-am dat seama, gemu Dârţu.

— Aştept să-mi spui în ce împrejurare ai devenit Virgil Tomescu.

— După ce am evadat, m-am ascuns câtva timp la Poiana. Ştiam că învăţătorul a dispărut pe front, undeva în Ardeal. I-am furat actele ce rămăseseră acasă. Şi am furat şi sigiliul primăriei, socoteam că are să-mi trebuiască. Am înlocuit fotografia lui cu a mea.

— Şi ai reintrat în viaţă.

— Da… După câţiva ani am venit aici şi l-am cunoscut pe Taşcu. Mi-au propus să colaborăm…

— Şi?

— Pe urmă a apărut Tâlvan. Mi-a fost frică de el.

— De asta l-ai ucis?

— Nu numai de asta… Era şi povestea cu statele…

— Nu întocmeai dumneata statele. Nici nu le contrasemnai.

— Le contrasemna Taşcu. I-a fost frică şi lui Taşcu. El a organizat tot planul.

— Pe cei doi cine i-a recrutat? Dumneata sau el?

— Erau oamenii mei…

— Mai lucraseră̆ţi împreună?

Dârţu nu răspunse.

— De ce i-ai ucis şi pe ei?

— Trebuia să lucrez curat… Eram sigur că n-o să ne daţi de urmă…

— De ce erai aşa de sigur?

— Totul fusese studiat în amănunt… Vina cădea pe cei doi…

— Cu ce te-ai întors din pădure, după ce ai prăbuşit maşina în prăpastie?

— Cu motocicleta lui Vlad.

— Prin urmare, ai ţinut să-ţi ajuţi pe laşcu.

— Dacă-l prindeaţi pe el şi pe Vlad, cădeam şi eu…”

— Ai căzut şi aşa. Şi încă rău de tot. Mai rău decât ţi-ai fi putut închipui…

Căpitanul apăsă pe butonul soneriei, şi în prag apăru un miliţian:

— Să fie introdus Vlad!

*

— Aşadar, domnule Taşcu, în afara afacerii Tâlvan, vreau să spun în afara afacerii cu statele, mai aveţi câteva variante Vi, V2, Vs. Avram a fost imprudent. Şi-a făcut calculele în tren. A fixat şi cota-parte a fiecăruia. Jocul, care a durat cam multişor, era ingenios: facem comerţ legal – acte în regulă cu diferite gospodării colective. Doar e nevoie de cherestea. Se construiesc mii de case noi în toată ţara…

— Tot ce am livrat a ajuns la destinaţie… La preţ de desfacere. N-a fost înşelat niciun cumpărător! răspunse Taşcu înţepat.

Radu Dominte strânse din fălci, furios, dar se stăpâni. Zise calm:

— Într-adevăr, a fost înşelat numai statul… Ceea ce e totuna cu a înşela pe toată lumea… Dar să lăsăm asta. Jocul de-a variantele v-a adus cam multişori bani albi pentru zile negre. Ai putea să ne spui cât ţi-a adus dumitale?

— Nimic! Absolut nimic! Am procedat legal.

— Iată însă ce spune Avram şi ce spui şi dumneata, într-o convorbire prietenească. Te rog să fii atent.

Radu Dominte declanşă magnetofonul ascuns într-unul din sertarele biroului.

Numaidecât, Taşcu îşi auzi vocea:

— Domnule Avram, ai adus banii? Dacă nu i-ai adus, nu-ţi dau nimic.

— Nicio grijă, îi replică vocea lui Avram. I-am adus. Au fost 2000 m. c. de cherestea a II-a, nu?

— Exact.

— Iată socoteala. Am scos 100.000. Mie cât îmi daţi?

— 25.000!

— Puţin!

Radu Dominte opri magnetofonul.

— Ei? Acum ce mai ai de spus?

— E o înscenare! Oricine poate imprima ce vrea pe o bandă de magnetofon, răspunse Taşcu obraznic. – Dar semnătura dumitale poate fi… înscenată?… Asta n-o mai cred.

Procurorul scoase un dosar de facturi din sertar.

— Poftim! Factura nr. 898 din 15 aprilie 195… Se livrează gospodăriilor colective Vadul Alb şi Lunca 2000 m. c. cherestea calitatea a V-a… Este ultima factură eliberată pe numele lui Avram Vasile, delegatul… etc. etc… Vocea, susţii dumneata, poate fi substituită… Semnătura însă… o recunoşti?

— Nu recunosc nimic!

— Te priveşte! Noi însă am fost prevăzători. Am făcut şi analizele grafologice. Ele ţi-o recunosc!

Şi în afară de asta mai sunt şi declaraţiile lui Avram.

Şi declaraţiile casierului trustului.

— El nu ştie nimic! Nu poate declara nimic!

— Ba ştie! Ştie, de pildă, că a minţit când a declarat că i-a înmânat banii celor din Dumbrava lui Tâlvan. În realitate dumneata i-ai dat dispoziţii să-i înmâneze lui Dârţu.

— Eu nu cunosc pe niciun Dârţu!

— Nu e nimic! îl cunoaştem noi!... Dumneata nu-ţi recunoşti nici vocea imprimată pe bandă de magnetofon. Te-a lovit o amnezie suspectă. Noroc însă că am putut-o recunoaşte noi. Dar apropo de voce! Acum ai putea să-mi spui pe cine ai pus să vorbească la telefon cu mine, atunci, în ziua de 3 iunie, la ora 13?

Taşcu încercă să pareze:

— A. fost un joc. O farsă, o ştiţi prea bine...

— Într-adevăr, o farsă, dar o farsă sinistră. Ţi-am pus întrebarea nu ca să-mi dai un răspuns. Şi totuşi ţi-am pus-o. Ştii de ce? Pentru că te-am bănuit mereu, din momentul primei noastre întâlniri! Convorbirea de atunci ne-a reţinut atenţia. Ea ne-a călăuzit spre adevărul spre care voi v-aţi străduit din răsputeri să nu lăsaţi nicio portiţă deschisă. Totuşi...

Procurorul nu-şi mai sfârşi fraza. Şi asta, pentru că, privindu-l pe Taşcu, avu senzaţia că nu-l mai recunoaşte. În faţa lui nu se mai afla insul acela semeţ, îndărătnic şi obraznic, cu care se obişnuise la interogatorii, ci un om strivit, cuprins de spaimă. Ochii i se dilataseră, obrajii îi deveniseră livizi „vinele tâmplelor îi zvâcneau. Aşa cum stătea în scaun părea că scade din ce în ce, încovoindu-se spre duşumea. Întinse mâna mecanic spre pachetul de ţigări de pe birou, dar mâna îi tremura atât de puternic, încât nu reuşi să atingă pachetul. Şi-l» retrase repede bâiguind:

— Iertaţi-mă...

Apoi rămase ca pietrificat, încovoiat, cu privirile pironite într-un punct nedefinit al duşumelei.

Radu Dominte se ridică de la birou şi se apropie de fereastră, să nu-l mai vadă. îi era silă. îi spuse peste umăr

miliţianului ce se ivise în prag:

— Am terminat cu el... Du-l de-aici!

1 Piesa atinsă trebuie jucată.